

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O GOSPODARSKIM DRUŠTVIMA**

Sarajevo, listopad 2013.godine

**ZAKON
O GOSPODARSKIM DRUŠTVIMA**

**PRVI DIO:
ZAJEDNIČKE ODREDBE**

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se osnivanje, poslovanje, upravljanje i prestanak gospodarskih društava (u daljnjem tekstu: „društvo“) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: „Federacija“).

1. Pojam i oblici društava

Članak 2.

Društvo je pravna osoba koja samostalno obavlja djelatnost proizvodnje i prodaje proizvoda i vršenja usluga na tržištu radi stjecanja dobiti.

Društvo mogu osnovati domaće i strane fizičke i pravne osobe, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 3.

Društvo može biti organizirano u jednom od sljedećih oblika:

- 1) društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću;
- 2) komanditno društvo;
- 3) dioničko društvo;
- 4) društvo s ograničenom odgovornošću.

Odredbe ovog zakona u kojima je upotrijebljena riječ “društvo” bez punog naziva jednog od oblika iz stavka 1. ovog članka, odnose se na sva društva.

2. Svojstvo pravne osobe i odgovornost za obveze

Članak 4.

Svojstvo pravne osobe društvo stječe danom upisa u registar društava.

Društvo odgovara za svoje obveze cjelokupnom svojom imovinom.

Prije upisa u registar društava nitko ne može nastupati u ime društva.

Osoba koja postupi suprotno odredbi stavka 3. ovog članka odgovara za stvorene obveze cjelokupnom svojom imovinom, a kada tako nastupa više osoba, za obveze odgovaraju neograničeno solidarno.

Članak 5.

Svaki član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću i komplementar u komanditnom društvu, odgovara za obveze društva neograničeno solidarno cjelokupnom svojom imovinom.

Dioničar u dioničkom društvu, vlasnik udjela društva s ograničenom odgovornošću i komanditor u komanditnom društvu ne odgovara za obveze društva, osim kada:

- 1) koristi društvo za postizanje osobnog cilja koji nije suglasan ciljevima drugih članova i društva u cjelini;
- 2) upravlja imovinom društva kao svojom imovinom;
- 3) koristi društvo za prijevaru ili oštećenje svojih vjerovnika;
- 4) utječe na smanjenje imovine društva u svoju korist ili korist trećih osoba, ili utječe da društvo preuzme obveze iako je znao ili morao znati da društvo nije ili neće biti sposobno da izvrši svoje obveze.

3. Djelatnost

Članak 6.

Društvo može obavljati sve zakonom propisane djelatnosti.

Djelatnosti za koje je zakonom ili drugim propisom utvrđeno da se mogu obavljati samo na temelju suglasnosti, dozvole ili drugog akta nadležnog organa mogu se obavljati nakon dobijanja dozvole, suglasnosti ili drugog akta nadležnog organa.

Djelatnosti za koje je posebnim zakonom propisano da se obavljaju u određenom obliku gospodarskog društva, ne mogu se obavljati u drugom obliku gospodarskog društva.

Propise iz stavka 2. ovog članka donosi nadležni organ uprave.

Članak 7.

Društvo može obavljati poslove samo u okviru djelatnosti upisane u registar društava.

Društvo može obavljati i druge poslove koji se uobičajeno obavljaju uz djelatnosti upisane u registar društava, u opsegu i na način koji su potrebni za poslovanje, a ne predstavljaju obavljanje tih poslova kao redovite djelatnosti.

Članak 8.

Poslovi koje zaključi osoba koja je svojim položajem ili na drugi način ovlaštena za zastupanje i predstavljanje društva, valjani su za treću osobu i u slučaju da su zaključeni poslovi izvan djelatnosti upisane u registar društava, osim ako je treća osoba znala ili morala znati da su takvi poslovi izvan djelatnosti društva.

4. Sjedište

Članak 9.

Sjedište društva je mjesto koje je kao sjedište upisano u registar društava. Sjedište se utvrđuje osnivačkim aktom ili statutom.

Društvo može imati samo jedno sjedište.

5. Podružnice

Članak 10.

Društvo, domaće ili strano, može izvan mjesta sjedišta osnovati jednu ili više podružnica u kojim obavlja svoje djelatnosti.

Podružnica nastaje odlukom o osnivanju koju donosi ovlašteni organ društva sukladno osnivačkom aktu ili statutu društva.

Podružnice su poslovne jedinice koje nemaju svojstvo pravne osobe.

Podružnica ima mjesto poslovanja i zastupnika, a poslove sa trećim osobama obavlja u ime i za račun društva.

Podružnice se upisuju u registar društava u registarskom sudu na čijem području se registriraju.

II - TVRTKA

1. Pojam, sastojci i jezik

Članak 11.

Tvrtka je ime pod kojim društvo posluje.

Tvrtka se obvezatno ističe na poslovnim prostorijama društva.

Tvrtka društva i sve njene promjene upisuju se u registar društava.

Članak 12.

Tvrtka društva s neograničenom solidarnom odgovornošću mora sadržavati prezime najmanje jednog člana, uz oznaku da ih ima više, i oznaku "d.n.o."

Tvrtka komanditnog društva mora sadržavati prezime najmanje jednog komplementara i oznaku "k.d.", a ne smije sadržavati imena komanditora.

Tvrtka društva s ograničenom odgovornošću mora sadržavati oznaku "d.o.o."

Tvrtka dioničkog društva mora sadržavati oznaku "d.d."

Tvrtka iz st.1. i 2. ovoga članka obvezatno sadrži tvrtku drugoga društva koje je član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću ili komplementar komanditnog društva.

Članak 13.

Tvrtka mora biti napisana na jeziku u službenoj upotrebi u Federaciji, a prijevod na strani jezik može se upotrebljavati samo zajedno sa tvrtkom na jeziku u službenoj upotrebi u Federaciji.

Tvrtka može sadržavati strane riječi koje su uobičajene ili za njih nema odgovarajuće riječi u jeziku u službenoj upotrebi u Federaciji.

Članak 14.

Tvrtka može sadržavati dodatne sastojke koji bliže označavaju društvo i sjedište društva.

Društvo može koristiti skraćenu tvrtku, koja mora sadržavati oznake po kojim se razlikuje od drugih tvrtki i oznaku oblika društva.

Tvrtka podružnice mora sadržavati punu tvrtku društva, oznaku da je podružnica i sjedište podružnice.

2. Zabranjeni sastojci

Članak 15.

Tvrtka ne smije sadržavati:

- 1) riječi i oznake koji su protivni zakonu;
- 2) zaštićene robne ili uslužne znakove drugih pravnih i fizičkih osoba;
- 3) službene simbole i znakove;
- 4) nazive ili znakove stranih država ili međunarodnih organizacija;
- 5) riječi i oznake koji bi mogli stvoriti zabunu glede vrste i opsega poslovanja ili dovesti do zamjene s tvrtkom ili znakom drugog društva ili povrijediti prava drugih osoba.

Članak 16.

Tvrtka može sadržavati riječi "Bosna i Hercegovina" i njene izvedenice i kratice na temelju odobrenja nadležnog organa određenog posebnim zakonom.

Tvrtka može sadržavati riječ "Federacija" i njene izvedenice i kratice samo na temelju odobrenja nadležnog organa određenog posebnim zakonom.

Tvrtka može sadržavati naziv kantona, grada i općine i njihove izvedenice i kratice samo na temelju odobrenja nadležnog kantonalnog, odnosno općinskog organa određenog posebnim zakonom, na području na kojem društvo ima sjedište.

Tvrtka može sadržavati ime i prezime osobe koja nije osnivač društva samo uz odobrenje te osobe ili njenih zakonskih nasljednika.

Na zahtjev organa i osoba iz st. 1., 2., 3. i 4. ovog članka, registarski sud će izbrisati iz registra riječi i imena unesene kao dodatne sastojke tvrtke.

3. Ime člana društva kao sastojak tvrtke

Članak 17.

Ukoliko tvrtka društva s neograničenom solidarnom odgovornošću ili komanditnog društva sadrži prezime koje je već sadržano u ranije registriranoj tvrtki, u tvrtku se mora unijeti ime ili drugi dodatni sastojak po kojem će se razlikovati od već registrirane tvrtke.

Ako je prezime osobe ostalo u tvrtki i nakon prestanka njegovog članstva u društvu, na zahtjev te osobe ili njenih nasljednika sud će brisati njeno prezime iz tvrtke u registru društava.

4. Načelo isključivosti tvrtke

Članak 18.

Tvrtka društva ne smije biti istovjetna tvrtki drugoga društva.

Tvrtka društva mora se jasno razlikovati od tvrtke drugih društava, tako da ne izaziva zablude o identitetu s drugim društvima.

Registarski sud će odbiti upis u registar društava tvrtke koja je protivna odredbama ovog zakona ili se jasno ne razlikuje od već registriranih tvrtki u Federaciji.

Ako smatra da tvrtka drugoga društva nije jasno različita od njegove ranije registrirane tvrtke, društvo ima pravo zahtijevati prestanak uporabe i brisanje iz registra društava tvrtke drugog društva i naknadu pretrpljene štete, tužbom kod suda u roku od tri godine od dana upisa osporavane tvrtke u registar društava.

5. Načelo prvenstva

Članak 19.

Ako se sudu radi upisa u registar prijave iste tvrtke ili tvrtke koje se međusobno jasno ne razlikuju, sud će upisati onu tvrtku koja je ranije prijavljena.

Iznimno, od odredbe stavka 1. ovoga članka, upisat će se kasnije prijavljena tvrtka, ako podnositelj kasnije prijave dokaže da je u vrijeme podnošenja ranije prijave, tu tvrtku, odnosno njene bitne sastojke, upotrebljavao na tržištu kao oznaku svoga društva ili kao robni ili uslužni znak za označavanje svojih proizvoda ili usluga, te da je to činio prije podnositelja ranije prijave.

6. Obveza upisa u registar društava

Članak 20.

Tvrtka i skraćena tvrtka upisuju se u registar društava.

Društvo je dužno u poslovanju koristiti punu ili skraćenu tvrtku kakva je upisana u registar društava.

7. Poslovna korespondencija

Članak 21.

Sva poslovna pisma i narudžbe društva moraju sadržavati:

- 1) punu tvrtku i adresu sjedišta društva;
- 2) punu tvrtku i adresu sjedišta podružnica društva;
- 3) naziv i sjedište institucije kod koje i broj pod kojim je društvo upisano u registar;
- 4) broj računa sa nazivom i sjedištem financijske organizacije kod koje društvo drži račun, ukoliko društvo ima više računa, za svaki od njih;
- 5) porezni identifikacijski broj društva.

8. Prijenos tvrtke

Članak 22.

Tvrtka se može prenijeti na drugoga samo zajedno s društvom.

III - ZASTUPANJE

Članak 23.

Društvo zastupa uprava.

Uprava organizira rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja društvo i odgovara za zakonitost poslovanja društva.

Upravu čine osobe koje su osnivačkim aktom ili statutom društva, sukladno zakonu, ovlaštene da vode poslovanje društva.

Društvo mogu zastupati i druge osobe određene osnivačkim aktom ili statutom, sukladno zakonu.

Osobe ovlaštene za zastupanje upisuju se u registar društava.

Članak 24.

Osoba s ovlastima za zastupanje upisanim u registar društava ovlaštena je da poduzima sve radnje i obavlja sve poslove u ime i za račun društva u okviru ovlasti upisanih u registar društava.

Osoba s ovlastima za zastupanje koja prekorači ograničenja ovlasti iz stavka 2. ovoga članka odgovorna je za štetu koja se time prouzroči gospodarskom društvu ili trećoj osobi s kojom je posao zaključen.

Ograničenja ovlasti iz stavka 1. ovoga članka ne mogu se isticati prema trećim osobama.

Društvo odgovara za obveze koje, u njegovo ime, od njega ovlaštena osoba stvori prekoračenjem ovlasti, ako treća osoba nije znala ili nije mogla znati za prekoračenje ovlasti.

Članak 25.

Osoba kojoj je povjereno obavljanje određenih poslova u okviru djelatnosti društva, ovlaštena je poduzimati sve radnje i zaključivati poslove koji se uobičajeno obavljaju ili nastaju uz poslove koji su joj povjereni.

Pravni poslovi osoba s ovlastima izvan djelatnosti društva navedenih u osnivačkom aktu, obvezuju društvo, osim ako ne dokaže da je treća osoba znala ili mogla znati da su ti poslovi izvan te djelatnosti.

1. Prokura

Članak 26.

Prokura je pismena ovlast za poduzimanje svih pravnih radnji i poslova u ime i za račun društva, osim prijenosa i opterećenja nekretnina, ako ovlast za to nije posebno i izričito navedena.

Prokura se može dati samo za podružnicu, što se izričito navodi u registru društava i prilikom istupanja prokuriste, a u protivnom se smatra da je prokura data za društvo u cjelini.

Prokura se može dati svakoj punoljetnoj i potpuno poslovno sposobnoj osobi bez obzira na dužnost i poslove koje obnaša, izuzev ako drugačije nije predviđeno aktom o osnivanju društva, odnosno statutom.

Prokura se ne može dati pravnoj osobi.

Prokura je neprenosiva.

Članak 27.

Društvo može dati prokuru jednoj ili više fizičkih osoba, sukladno osnivačkom aktom ili statutu.

Prokura se može dati istodobno za više osoba koje zajedno zastupaju društvo, a izjava volje treće osobe data samo jednoj od njih pravno je valjana.

Članak 28.

Ako je prokura data dvjema ili više osoba bez naznake da se radi o zajedničkoj prokuri, svaka od tih osoba je prokurist koji samostalno zastupa društvo u granicama ovlasti utvrđenih zakonom.

Prokura data dvjema ili više osoba smatrat će se zajedničkom prokurom samo ako je tako izričito naznačeno u prokuri.

Izjave volje ili pravne radnje koje učine zajednički prokuristi proizvode pravne učinke samo ako ih učine svi zajednički prokuristi skupa.

Valjane su izjave volje ili pravne radnje koje učini jedan od zajedničkih prokurista samo uz izričitu prethodnu suglasnost ili izričito naknadno odobrenje ostalih zajedničkih prokurista.

Izjava volje ili pravna radnja učinjena prema jednome prokuristi ima pravni učinak kao da je učinjena prema svima.

Znanje o pravno odlučujućim činjenicama ili krivnja jednog zajedničkog prokuriste proizvodi pravne učinke za davatelja prokure bez obzira na znanje ili krivnju ostalih zajedničkih prokurista.

Članak 29.

Ograničenje prokure koje nije predviđeno ovim zakonom nema učinka prema trećim osobama, bez obzira na to je li treća osoba za nju znala ili morala znati.

Ograničenje prokure na poslovanje jedne ili više podružnica ima učinka prema trećim osobama samo ako je upisano u registar društava.

Članak 30.

Prokurist ne može bez posebne ovlasti društva nastupati kao druga ugovorna strana i s društvom sklapati ugovore u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za račun drugih osoba, ili u ime i za račun drugih osoba.

Članak 31.

Davanje i prestanak prokure društvo je dužno prijaviti za upis u registar društava.

Prokurist deponira svoj potpis kod registarskog suda, a prilikom zastupanja društva dužan je uz potpis staviti naznaku da nastupa kao prokurist.

Prokurist ne može svoje ovlasti prenijeti na drugu osobu.

Prokura prestaje opozivom od društva i otkazom od prokuriste.

2. Osobe koje imaju posebne dužnosti prema društvu

Članak 32.

Posebne dužnosti prema društvu imaju:

- 1) Članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću i komplementari;
- 2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću koja posjeduju značajno učešće u osnovnom kapitalu društva ili član društva s ograničenom odgovornošću koji je kontrolni član društva u smislu povezanih osoba;
- 3) Dioničari koji posjeduju značajno učešće u temeljnom kapitalu društva ili dioničar koji je kontrolni dioničar u smislu povezanih osoba;
- 4) Ravnatelji, članovi nadzornog odbora, zastupnici i prokuristi;
- 5) Likvidacioni upravnik.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka izvršavaju svoje poslove savjesno, sa pažnjom dobrog gospodarstvenika i u razumnom uvjerenju da djeluju u najboljem interesu društva.

Osoba koja postupi sa pažnjom dobrog gospodarstvenika ne odgovara za štetu koja iz takve procjene nastane za društvo.

Članak 33.

Društvo može podnijeti tužbu protiv osoba iz članka 32. stavak 1. toč. 4) i 5) ovoga zakona za naknadu štete koju mu ta osoba prouzroči povredom dužnosti pažnje iz članka 32. stavka 2. ovoga zakona.

Članak 34.

(Dužnost prijavljivanja poslova i radnji u kojima postoji osobni interes)

Osobni interes će postojati u slučaju ako je osoba iz članka 32. stavka 1. ovoga zakona ili član njegove obitelji:

- 1) ugovorna strana u pravnom poslu s društvom;
- 2) u financijskom odnosu s osobom iz pravnog posla ili radnje koja zaključuje ugovor sa društvom ili koja ima financijske interese u tom poslu ili radnji na temelju kojih se može očekivati da utječu na njeno postupanje suprotno interesu društva;
- 3) pod kontrolnim utjecajem strane iz pravnog posla ili radnje ili osobe koja ima financijski interes u pravnom poslu ili radnji tako da se utemeljeno može očekivati da utječu na njeno postupanje suprotno interesima društva.

Pod članom obitelji osobe iz stavka 1. ovoga članka smatraju se:

- 1) njegov krvni srodnik u pravoj liniji i u pobočnoj liniji do drugog stupnja srodstva, usvojitelj i usvojenik, srodnik po tazbini zaključno sa prvim stupnjem;
- 2) druge osobe koje sa tom osobom žive u zajedničkom kućanstvu.

Osobe iz stavka 1. toč. 2) i 3) i stavka 2. ovoga članka smatraju se povezanim osobama u smislu ovog zakona (u daljnjem tekstu: povezane osobe).

Osobe iz stavka 1. ovog članka za sve poslove iz stavka 1. ovog članka predstavljaju sve činjenice, odnosno pribavljaju prethodno odobrenje nadležnog organa društva.

Članak 35.

(Tužba zbog odobravanja poslova u kojima postoji osobni interes)

Društvo može podnijeti tužbu protiv osobe iz članka 32. stavka 1. ovoga zakona koja je imala osobni interes u pravnom poslu i tražiti naknadu štete ako za taj pravni posao nije pribavljeno prethodno odobrenje ili ako nadležnom organu društva prilikom donošenja odluke o odobravanju pravnog posla nisu predstavljene sve činjenice od značaja za donošenje takve odluke.

Članak 36.

(Dužnost izbjegavanja sukoba interesa)

Osobe iz članka 32. stavka 1. ovoga zakona ne mogu u svom interesu ili interesu sa njima povezanih osoba da:

- 1) koriste imovinu društva;
- 2) koriste informacije do kojih su došle u tom svojstvu, a koje nisu javno dostupne;
- 3) zlupotrijebe svoj položaj u društvu;
- 4) iskoriste mogućnosti za zaključenje poslova koje se ukažu društvu.

Dužnost izbjegavanja sukoba interesa postoji neovisno od toga da li je društvo bilo u mogućnosti da iskoristi imovinu, informacije ili zaključi poslove iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 37.

(Tužba zbog povrede dužnosti izbjegavanja sukoba interesa)

Društvo može podnijeti tužbu protiv osobe iz članka 32 stavka 1. ovoga zakona koja povrijedi dužnost izbjegavanja sukoba interesa iz članka 36. ovoga zakona, kojom može tražiti:

- 1) naknadu štete ili
- 2) prijenos na društvo koristi koje je ta osoba, odnosno povezana osoba iz članka 36. stavka 2. ostvarilo kao posljedicu te povrede dužnosti.

IV - POSLOVNA TAJNA I ZABRANA KONKURENCIJE

1. Poslovna tajna

Članak 38.

Poslovnom tajnom smatraju se informacije o poslovanju za koje je očito da bi prouzročile značajnu štetu društvu ako dođu u posjed treće osobe bez suglasnosti društva.

Članak 39.

Nadležni organ društva dužan je pismenim aktom odrediti informacije koje imaju karakter poslovne tajne i osobe odgovorne za njihovo korištenje i zaštitu.

Za poslovnu tajnu ne mogu se odrediti podaci koji su javni po zakonu i drugim propisima i podaci o kršenju zakona i drugih propisa.

2. Zabrana konkurencije

Članak 40.

Član društva s neograničenom odgovornošću, komplementar komanditnog društva, vlasnik udjela i član uprave u društvu s ograničenom odgovornošću, član nadzornog odbora i uprave dioničkog društva i prokurist, ne smije u tom svojstvu ili kao uposleni u drugom društvu i kao samostalni poduzetnik sudjelovati u djelatnosti koja je ili bi mogla biti u konkurentnom odnosu s djelatnošću prvog društva.

Osnivačkim aktom ili statutom društva može se odrediti trajanje zabrane i nakon prestanka svojstva iz stavka 1. ovoga člana, a najduže dvije godine.

Članak 41.

Društvo može od osobe koja prekrši zabranu konkurencije tražiti naknadu štete i ustupanje zaključenih poslova, ili prijenos ostvarene koristi ili prava iz zaključenih poslova, u roku od tri mjeseca od saznanja za prekršaj, a najkasnije pet godina od učinjenog prekršaja zabrane konkurencije.

3. Sindikalno organiziranje i zabrana nesindikalnih aktivnosti

Članak 42.

Uposleni u društvu mogu organizirati sindikat, sukladno zakonu, kolektivnom ugovoru i pravilima sindikata.

Ukoliko je u društvu organizirano više sindikata, za upravu su mjerodavni stavovi i zahtjevi o kojim su sindikati postigli suglasnost, a kada te suglasnosti nema, stavovi i zahtjevi sindikata koji zastupa većinu uposlenih u društvu.

Članak 43.

U društvu se ne mogu osnivati organizacije i provoditi aktivnosti koje nemaju karakter sindikata i sindikalnih aktivnosti sukladno zakonu, kolektivnom ugovoru i pravilima sindikata.

V - TEMELJNI KAPITAL I ULOZI

1. Temeljni kapital

Članak 44.

Temeljni kapital društva je iznos kapitala koji su upisali članovi društva i koji se navodi u aktima društva.

Društvo sa ograničenom odgovornošću i dioničko društvo ima temeljni kapital, najmanje u iznosu utvrđenom ovim zakonom.

Posebnim zakonom za društva koja obavljaju posebne djelatnosti može se utvrditi veći iznos temeljnog kapitala.

Dio temeljnog kapitala koji je jednak ulozima u gotovini može biti potpuno ili djelomično uplaćen (upisan ali neuplaćen temeljni kapital).

Temeljni kapital društva se može uvećavati ili umanjivati, međutim, u slučaju umanjivanja kapitala temeljni kapital ne može biti umanjen ispod iznosa minimalnog temeljnog kapitala utvrđenog ovim zakonom.

2. Ulozi

Članak 45.

Temeljni kapital prilikom osnivanja društva osigurava se ulozima članova u novcu i stvarima i pravima čija je vrijednost iskaziva u novcu.

Ulog u stvarima i pravima izražava se u novcu i mora se u cijelosti unijeti prije upisa društva u registar društava.

3. Vrijednost uloga

Članak 46.

Vrijednost uloga u stvarima i pravima mora biti određena u osnivačkom aktu ili statutu društva, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

Vrijednost uloga u stvarima i pravima u društvu s ograničenom odgovornošću i dioničkom društvu određuje se na temelju procjene prihvaćene ugovorom od svih osnivača.

Članak 47.

Procjena iz članka 46. stavka 2. ovoga zakona obvezatno uključuje opis, način iskazivanja i procijenjenu vrijednost uloga i ocjenu da li ulog odgovara cijeni upisanih dionica dioničkoga društva ili udjela u društvu s ograničenom odgovornošću koji se tim ulogom plaćaju.

4. Obveza namirenja ugovorene vrijednosti uloga

Članak 48.

Kada procijenjena vrijednost uloga u stvarima i pravima ne dostigne ugovoreni iznos do upisa društva u registar društava ili do ugovorenog roka uplate u slučaju pristupanja društvu, član društva koji se obvezao na taj ulog dužan je razliku uplatiti u novcu.

Ako društvo nije steklo vlasništvo na stvari koju je član bio obvezatan unijeti kao ulog, član društva mora uplatiti u novcu vrijednost te stvari, koju mu društvo mora vratiti.

Kada ulog čini uspostavljeno ili preneseno pravo korištenja određene imovine koje prestane prije isteka ugovorenoga perioda, štete nastale uslijed toga dužan je platiti u novcu član koji se obvezao na taj ulog.

Članak 49.

Ulog daje članu pravo na dionicu ili udjel u društvu.

5. Poslovne knjige i financijska izvješća

Članak 50.

Društvo je dužno voditi poslovne knjige i sačinjavati financijska izvješća sukladno zakonu i drugim propisima.

VI – POVEZANA DRUŠTVA

1. Pojam

Članak 51.

Povezana društva čine dva ili više društava sukladno ovom zakonu, koja se međusobno povezuju, i to:

- 1) učešćem u temeljnom kapitalu ili udjelima (društva povezana kapitalom),
- 2) putem ugovora (društva povezana ugovorom) i
- 3) putem kapitala i putem ugovora (mješovito povezana društva).

Povezana društva iz stavka 1. ovoga članka obuhvataju jedno vladajuće i jedno ili više ovisnih društava.

Povezana društva organiziraju se kao koncern, holding, poslovno udruženje ili drugi oblik organiziranja sukladno ovom zakonu.

Gospodarska društva se povezuju sukladno propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

2. Vladajuće i ovisno društvo

Članak 52.

Ako jedno društvo ima većinsko učešće u temeljnom kapitalu drugoga društva ili ako na temelju ugovora zaključenog sa drugim društvom ima pravo da imenuje većinu članova nadzornoga odbora tog drugoga društva, odnosno ima većinu glasova u skupštini, to se društvo smatra vladajućim, a drugo društvo ovisnim.

Vladajuće društvo sa većinskim učešćem u temeljnom kapitalu je društvo koje, neposredno ili posredno preko drugoga društva, na temelju više od 50% učešća u temeljnom kapitalu drugog društva ima više od 50% glasova u skupštini ovisnoga društva.

Neposredno učešće u temeljnom kapitalu koji pripada vladajućem društvu ili drugoj osobi koja ga drži za njegov račun, određuje se na temelju odnosa nominalnog iznosa tog učešća prema ukupnom temeljnom kapitalu ovisnog društva.

Pri određivanju učešća iz stavka 3. ovoga članka, od ukupnog osnovnoga kapitala ovisnog društva oduzimaju se vlastite dionice i udjeli ovisnog društva i dionice i udjeli koje za račun ovisnog društva drži treća osoba.

Posredno učešće u temeljnom kapitalu koji pripada vladajućem društvu obuhvata dionice i udjele koji pripadaju društvu koje ovisi od njega ili koji pripadaju drugoj osobi za račun tog društva ili za račun društva koje ovisi od njega (ovisna društva).

Ovisno društvo može u vladajućem društvu pribaviti dionice i udjele i ostvariti svoje pravo glasa na temelju dionica i udjela kojima već raspolaže, sukladno odredbama ovoga zakona o društvu sa uzajamnim učešćem.

3. Društva sa uzajamnim učešćem

Članak 53.

Društva sa uzajamnim učešćem u temeljnom kapitalu su povezana društva kod kojih svako društvo ima učešće u temeljnom kapitalu drugoga društva.

4. Holding

Članak 54.

Ako se vladajuće i jedno ili više ovisnih društava, na temelju zaključenog ugovora o vođenju poslova, objedine jedinstvenim vođenjem poslova od strane vladajućeg društva, ona čine holding, a pojedinačna društva su društva holdinga.

5. Koncern

Članak 55.

Ako vladajuće društvo, na temelju zaključenog ugovora o vođenju poslova, pored jedinstvenog vođenja poslova ovisnih društava, obavlja i druge djelatnosti, ona čine koncern, a pojedinačna društva su društva koncerna.

Članak 56.

Holding i koncern, sukladno čl. 54. i 55. ovoga zakona, mogu formirati i pravno samostalna društva, koja nisu ovisna jedno o drugome.

6. Zajedničke odredbe za povezana društva

Članak 57.

Vladajuće društvo odgovara neograničeno solidarno vjerovnicima u postupku stečaja ovisnoga društva ako je stečaj prouzročen obvezujućim nalogima, odlukama ili uputstvima vladajućega društva.

Ako vladajuće društvo dovede ovisno društvo u položaj da izvrši za sebe štetan pravni posao ili da na svoju štetu nešto učini ili propusti da učini, nadoknadiće ovisnom društvu štetu prouzročenu na tom temelju.

Zahtjev za naknadu štete iz stavka 2. ovoga članka, u ime ovisnog društva, mogu podnijeti dioničari i članovi ovisnog društva koji posjeduju ili predstavljaju najmanje 10% temeljnog kapitala tog društva ili statutom određeni manji dio, kao i vjerovnici društva čija potraživanja iznose više od 10% temeljnog kapitala ovisnog društva.

Pored vladajućeg društva, kao solidarni dužnici odgovaraju članovi uprave vladajućeg društva koji su ovisno društvo doveli u položaj da izvrši za sebe štetan pravni posao ili da na svoju štetu nešto učini ili propusti da učini.

Kao solidarni dužnici odgovaraju i članovi uprave ovisnog društva ako su povrijedili svoje dužnosti, osim ako su postupali po uputama uprave vladajućega društva.

7. Poslovno udruženje

Članak 58.

Poslovno udruženje je ekonomska interesna grupacija koju mogu osnovati dva ili više društava, radi unapređenja, promocije i usklađivanja obavljanja svojih djelatnosti.

Poslovno udruženje se ne osniva radi stjecanja dobiti.

Poslovno udruženje je pravna osoba.

Poslovno udruženje upisuje se u registar društava sukladno odredbama zakona kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata.

Oznaka "poslovno udruženje" navodi se u tvrtki.

Poslovno udruženje istupa u pravnome prometu u svoje ime i za račun svojih članova i u ime i za račun svojih članova.

Za obveze preuzete u pravnom prometu poslovno udruženje odgovara svojom imovinom, a članovi odgovaraju na način određen ugovorom o osnivanju, odnosno ugovorom s trećom osobom.

Ugovorom o osnivanju utvrđuje se naziv, vrijeme osnivanja i trajanja, cilj i djelatnost, sjedište, upravljanje, zastupanje, odgovornost, pristupanje, istupanje, istupanje u pravnome prometu, isključenje, imovina, nadzor, prestanak, kao i druga pitanja značajna za ostvarivanje ciljeva osnivanja poslovnog udruženja.

8. Ostali oblici povezivanja društava

Članak 59.

Društva se mogu povezivati ugovorom i u druge oblike povezivanja (konzorcij, franšizing, zajednica društava, poslovna unija, poslovni sistem, pul i drugi).

VII - REGISTAR DRUŠTAVA

Članak 60.

Registar društava obuhvata registar podataka i registar isprava.

Registracija podataka o gospodarskom društvu i objavljivanje registracije vrši se sukladno Zakonu o registraciji poslovnih subjekata Federaciji Bosne i Hercegovina ("Službene novine Federacije BiH", br. 27/05, 68/05 i 43/09).

Promjene podataka i isprava društava upisuju se u registar društava.

Članak 61.

Smatra se da treće osobe znaju za registrirane podatke o gospodarskom društvu nakon njihovog objavljivanja ili objavljivanja izvoda iz tih podataka ili isprava na temelju kojih je izvršena registracija sa upućivanjem na njih.

U slučaju da su podaci i isprave predati u registarski spis ili upisani u registar društava različiti od objavljenih podataka, objavljeni podaci ne obvezuju treće osobe, ali se one mogu pozvati na objavljene podatke, osim ako društvo na koje se oni odnose dokaže da su treće osobe znale ili mogle znati za podatke i isprave predate u registarski spis ili upisane u registar društava.

Članak 62.

Registracija osnivanja gospodarskog društva ništava je u slučajevima propisanim ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata.

Registracija osnivanja i registracija drugih podataka gospodarskog društva ništava je ako:

- 1) je broj osnivača manji od broja utvrđenog ovim zakonom;
- 2) ne postoji pravna i poslovna sposobnost svih osnivača;
- 3) osnivački akt nije sastavljen u propisanoj formi;
- 4) osnivački akt ne sadrži podatke o poslovnom imenu društva, vrijednosti i vrsti uloga svakog osnivača ili iznosa temeljnoga kapitala koji je propisan ovim zakonom ili ne sadrži podatke o djelatnosti društva;
- 5) minimalni iznos uloga nije uplaćen sukladno ovom zakonu;
- 6) je djelatnost društva nezakonita ili suprotna javnom interesu;
- 7) ako je osnivač ili jedan od osnivača društva član postojećeg društva sa neograničenom solidarnom odgovornošću ili komplementar u komanditnom društvu;
- 8) ako je osnivač ili jedan od osnivača društva jedini član društva sa ograničenom odgovornošću nad kojim je pokrenut postupak stečaja ili likvidacije ili je protiv toga društva podignuta tužba iz članka 355. stavak 1. točka 1) ovoga zakona.

Ako je temelj ništavosti registracije gospodarskog društva moguće otkloniti, nadležni sud nakon pokretanja postupka za utvrđivanje ništavosti određuje rok od najduže 90 dana za otklanjanje nedostataka i za to vrijeme zastaje sa postupkom.

Članak 63.

Sudovi, upravni organi i druge institucije, koji su zakonom ovlašteni za odobravanje i nadzor osnivanja i poslovanja društava, emisije i prometa vrijednosnih papira, dužni su bez odlaganja pismeno izvijestiti registar društava o saznanjima stečenim u vršenju nadležnosti koja dovode u sumnju potpunost i točnost podataka i isprava upisanih u registar društava.

VIII - SPAJANJE, PRIPAJANJE, PODJELA, PROMJENA OBLIKA I PRESTANAK DRUŠTVA

1. Pojam spajanja, pripajanja, podjele i promjene oblika društva

Članak 64.

Dva ili više društava mogu se spojiti tako da prijenosom imovine i obveza bez provođenja likvidacije osnuju novo društvo, koje postaje njihov pravni sljednik.

Društvo se može pripojiti prijenosom imovine i obveza bez provedbe likvidacije drugom društvu, koje postaje njegov pravni sljednik.

Društvo se može podijeliti prijenosom imovine i obveza bez provedbe likvidacije na dva ili više društava, koja postaju njegovi pravni sljednici, solidarno odgovorni za njegove obveze na jedan od sljedećih načina: pripajanjem, kada društvo koje se dijeli prenese na dva ili više postojećih društava ukupnu imovinu i obveze, ili, osnivanjem novih društava, kada društvo koje se dijeli prenese na dva ili više novih društava ukupnu imovinu i obveze.

U slučajevima spajanja, pripajanja ili podjele društva, u smislu odredaba st. 1. do 3. ovog članka, dioničari ili vlasnici udjela spojenog, pripojenog ili podijeljenog društva dobijaju dionice (udjele) društva sljednika, uz mogućnost isplate u novcu do 10% ukupne nominalne vrijednosti dionica (udjela) koje društva sljednici emitiraju na tom temelju.

Svako društvo, isključujući društvo sa neograničenom solidarnom odgovornošću i otvoreno dioničko društvo, može promijeniti oblik.

Otvoreno dioničko društvo može se podijeliti, sukladno stavku 3. ovoga članka, pripajanjem sa dva ili više postojećih otvorenih dioničkih društava ili podjelom na dva ili više novih otvorenih dioničkih društava.

Društvo sa ograničenom odgovornošću, koje ispunjava kriterije za otvoreno dioničko društvo prema ovom zakonu, dužno je promijeniti oblik u dioničko društvo i izvršiti upis u registar emitenta i kod nadležnog suda u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Ukoliko društvo ne uskladi oblik organiziranja, sukladno stavku 7. ovoga članka, nadležni sud donosi odluku o njegovom prestanku.

2. Odluka o spajanju, pripajanju, podjeli i promjeni oblika društva

Članak 65.

Odluku o spajanju, pripajanju, podjeli ili promjeni oblika društva, u društvu s neograničenom solidarnom odgovornošću i komanditnom društvu donose članovi društva, a u društvu s ograničenom odgovornošću i dioničkom društvu, takvu odluku donosi skupština društva, na način utvrđen osnivačkim aktom ili statutom, sukladno zakonu.

U postupku spajanja, istovjetnu odluku moraju donijeti sva društva koja se spajaju, a u postupku pripajanja, istovjetnu odluku moraju donijeti društvo koje se pripaja i društvo kojem se ono pripaja.

3. Plan reorganizacije

Članak 66.

Odluka o spajanju, pripajanju, podjeli ili promjeni oblika donosi se na temelju plana reorganizacije, koji uprava i nadzorni odbor ili drugi organ svakoga društva sudionika, ovlašten osnivačkim aktom ili statutom, moraju pripremiti i o njemu obavijestiti dioničare, odnosno članove društva i vjerovnike društva najmanje 30 dana prije datuma odlučivanja.

Odluku o namjeravanoj reorganizaciji društvo je dužno objaviti u sredstvima javnog informiranja.

Članak 67.

Plan reorganizacije obvezatno sadrži:

- 1) oblik, tvrtku i sjedište društava sudionika i društava sljednika;
- 2) vlasnička prava dioničara ili članova društava prethodnika u društvu sljedniku;
- 3) opis, procjenu i raspodjelu imovine i obveza društava prethodnika, koji se prenose na društvo sljednika, sa izvješćem revizora;
- 4) datum od kojeg će vlasnici dionica ili udjela društva sljednika moći

- sudjelovati u dobiti i uvjete koji utječu na to pravo;
- 5) datum od kojega će se poslovi društva prethodnika računovodstveno iskazivati za društvo sljednika.

U slučaju podjele društva, uz elemente iz stavka 1. ovoga članka, plan reorganizacije obvezatno sadrži i sljedeće dodatne elemente:

- 1) omjer zamjene prava;
- 2) uvjete alokacije dionica ili udjela i iznos isplata u novcu;
- 3) prava u društvima sljednicima koja pripadaju vlasnicima dionica ili udjela podijeljenog društva koji su sadržavali posebna prava, kao i vlasnicima drugih vrijednosnih papira podijeljenog društva; i
- 4) opis i alokaciju imovine i obveza koje se prenose na svako društvo sljednika.

Članak 68.

Plan reorganizacije obvezatno sadrži pismeno izvješće revizora o računovodstvenim iskazima društava sudionika, koji uključuje i:

- 1) naznaku metoda korištenih u utvrđivanju omjera zamjene;
- 2) mišljenje revizora da li je primijenjen odgovarajući metod, naznaku vrijednosti do kojih bi se došlo korištenjem drugih metoda i mišljenje o relativnom značaju svakog od metoda u utvrđivanju omjera zamjene;
- 3) opis problema vrednovanja sa kojim se revizor suočio, ako jeste.

Članak 69.

Članovi uprave društva i druge osobe koje su pripremile plan reorganizacije i revizori koji su izvršili pregled i dali mišljenje za društva sudionike, odgovorni su neograničeno solidarno društvima sudionicima i njihovim dioničarima ili članovima za štetu, ako u utvrđivanju omjera zamjene prava pri spajanju, pripajanju, podjeli ili promjeni oblika društva nisu postupali po pravilima struke.

Članak 70.

Prije odlučivanja o planu reorganizacije, uprava društva sudionika dužna je svakom dioničaru ili članu društva na njegov zahtjev dati na uvid ili predati preslike plana reorganizacije, godišnjih financijskih izvješća društava sudionika za posljednje tri poslovne godine, izvanredno financijsko izvješće za tri mjeseca koja prethode izradi plana reorganizacije, ako su podaci u njemu stariji od šest mjeseci, s izvješćima i mišljenjem revizije.

4. Upis reorganizacije u registar društava

Članak 71.

Istodobno sa upisom u registar društava društva nastalog spajanjem društava, pripajanja društva drugom društvu i podjele društva na više novih društava, u registar društava upisuje se prestanak društva koje je spojeno, pripojeno ili podijeljeno.

5. Prestanak društva

Članak 72.

Društvo prestaje gubitkom svojstva pravne osobe.

Društvo prestaje na dan upisa prestanka u registar društava.

Ukoliko ovim zakonom nije drugačije određeno, po prestanku društva provodi se likvidacija.

Članak 73.

Društvo prestaje u slučaju:

- 1) isteka razdoblja za koje je osnovano;
- 2) spajanja, pripajanja i podjele;
- 3) okončanja stečajnog postupka ili odbijanja zahtjeva za otvaranje stečajnog postupka uslijed nedostatka imovine;
- 4) prestankom na temelju odluke suda;
- 5) odlukom skupštine društva.

Članak 74.

Društvo može prestati odlukom suda donesenom na temelju zahtjeva nadležnih organa ili osobe koja dokaže pravni interes, kada:

- 1) najviši organ utvrđen osnivačkim aktom ili statutom ne sastaje se i ne vrši svoje ovlasti ili nije vršen izbor organa čiji prethodni mandat je istekao, duže od dvije godine;
- 2) duže od dvije godine društvo ne ostvaruje prihode;
- 3) je društvu oduzeto odobrenje za obavljanje djelatnosti;
- 4) više ne postoje zakonom utvrđeni uvjeti za daljnje postojanje društva u obliku u kojem je upisano u registar društava.

Prije donošenja odluke o prestanku društva, sud može odrediti rok za otklanjanje uzroka zbog kojih je donošenje odluke predloženo.

Članak 75.

Ukoliko ukupna imovina po prestanku društva nije prešla na pravnog sljednika, provodi se likvidacija sukladno posebnom zakonu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

**DRUGI DIO:
DRUŠTVO S NEOGRANIČENOM
SOLIDARNOM ODGOVORNOŠĆU**

1. Pojam i osnivanje

Članak 76.

Društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću je društvo najmanje dviju osoba koje su neograničeno solidarno odgovorne za obveze društva.

Članak 77.

Društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću osniva se ugovorom o osnivanju.

Ugovor o osnivanju društva s neograničenom solidarnom odgovornošću obvezatno sadrži ime, prezime i adresu prebivališta ili tvrtku i sjedište članova društva, tvrtku, sjedište i djelatnost društva i prava i obveze članova.

Izmjene i dopune ugovora vrše se uz suglasnost svih članova.

Članak 78.

Prijavu za upis osnivanja društva s neograničenom solidarnom odgovornošću u registar društava potpisuju svi članovi društva.

2. Ulozi članova

Članak 79.

Ulozi članova u društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću mogu biti u novcu, stvarima, pravima i izvršenim uslugama.

Vrijednost uloga u stvarima, pravima i vršenju usluga utvrđuje se ugovorom o osnivanju društva.

Ulozi članova su jednake vrijednosti.

Svaki član će uplatiti ili unijeti svoj ulog u roku utvrđenom ugovorom, a u slučaju da rok nije ugovoren, najkasnije dva mjeseca nakon upisa osnivanja društva u registar društava.

Ulozi članova postaju imovina društva.

3. Upravljanje i zastupanje

Članak 80.

Svaki član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću ima pravo i obvezu da upravlja društvom, sukladno ugovoru.

Ugovorom se može odrediti da za određeno vrijeme društvom potpuno ili djelomično upravlja jedan ili više članova, čime se ostali članovi u istoj mjeri odriču prava upravljanja.

Član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću može svoje pravo upravljanja prenijeti na osobu koja nije član društva, samo uz suglasnost ostalih članova.

Ako svi članovi ili više članova imaju pravo upravljati društvom, svaki od njih ima pravo voditi poslovanje.

Ako se jedan od članova s pravom upravljanja protivi poduzimanju neke radnje ili izvršenju nekog posla, ostali članovi s pravom upravljanja nemaju pravo poduzeti radnju ili izvršiti posao.

Ako je ugovorom određeno da članovi društva ovlašteni za upravljanje mogu samo zajedno djelovati, svaka radnja i posao se može izvršiti samo uz suglasnost svih ovlaštenih članova.

Članak 81.

Ukoliko je ugovorom određeno da o određenim pitanjima odlučuju svi članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću, o tim pitanjima se odlučuje suglasnošću svih članova društva.

Članak 82.

Član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću može se pismenom izjavom za određeno vrijeme odreći prava na upravljanje i ostalim članovima, uz njihovu suglasnost, prepustiti pravo potpunog upravljanja.

Članak 83.

Ovlast za upravljanje društvom s neograničenom solidarnom odgovornošću dato jednom ili više članova može se opozvati suglasnošću svih ostalih članova, ako ugovorom nije drugačije određeno.

Nakon opoziva ovlasti, do postizanja novog sporazuma članova o ovlasti, članovi upravljaju društvom sukladno članku 80. stavak 1. ovog zakona.

Članak 84.

Član ovlašten za upravljanje društvom s neograničenom solidarnom odgovornošću dužan je ostale članove društva na njihov zahtjev obavijestiti o svim poslovima.

Svaki član društva ima pravo uvida u poslovne knjige i isprave društva.

Članak 85.

Društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću zastupa svaki član, ako ugovorom nije drugačije određeno.

Ako su ugovorom samo neki članovi ovlašteni da zajedno ili pojedinačno zastupaju društvo, ostali članovi ne mogu zastupati društvo.

Članovi ovlašteni da zajedno zastupaju društvo, mogu jednog od njih pismeno ovlastiti za izvršenje određenih poslova.

Svaki član društva neograničeno solidarno odgovara trećim osobama za obveze društva, osim ako treća osoba prilikom sklapanja pravnog posla sa jednim od članova zna da taj član nije ovlašten zastupati društvo.

4. Dobit i gubitak

Članak 86.

Članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću sudjeluju u raspodjeli dobiti i pokriću gubitka u jednakim iznosima, ako ugovorom nije određeno drugačije.

5. Zabrana konkurentskog djelovanja

Članak 87.

Članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću mogu obavljati druge poslove i djelatnosti i time stvarati imovinske obveze uz suglasnost svih ostalih članova, ako ugovorom nije drugačije određeno.

6. Opseg odgovornosti članova

Članak 88.

Osoba koja pristupi društvu s neograničenom solidarnom odgovornošću, odgovara i za obveze društva nastale prije njegovog pristupanja.

Član koji je izmirio obvezu društva nastalu prije njegovog pristupanja, ima pravo regresa od ostalih članova za izmirenu obvezu društva i troškova koje je imao u vezi s tim.

Član koji istupi iz društva koje nastavi poslovanje, odgovara samo za obveze društva nastale do dana upisa njegovog istupanja u registar društava.

7. Istupanje iz društva i pristupanje društvu

Članak 89.

Član društva s neograničenom solidarnom odgovornošću može istupiti iz društva.

Društvu može pristupiti novi član.

Istupanje člana iz društva i pristupanje društvu novog člana uređuje se ugovorom.

Član društva može svoja prava i obveze prenositi na treće osobe samo uz suglasnost svih ostalih članova društva.

8. Prestanak društva

Članak 90.

Društvo s neograničenom solidarnom odgovornošću prestaje, osim osnova i načina iz čl. 73. i 74. ovoga zakona, i u slučaju:

- 1) kada jedan član najkasnije šest mjeseci prije kraja kalendarske godine podnese pismenu obavijest o istupanju i raskidu ugovora zaključenog na

- neodređeno vrijeme, ako ugovorom nije određeno drugačije;
- 2) smrti člana, osim ako po ugovoru nasljednik umrlog postane novi član;
 - 3) prestanka pravne osobe kao člana društva;
 - 4) stečaja jednog od članova društva;
 - 5) gubitka ili ograničenja pravne sposobnosti jednog od članova društva;
 - 6) odluke suda o prestanku društva.

Članak 91.

U slučajevima iz članka 90. toč. 1. do 5. ovoga zakona, ostali članovi društva s neograničenom solidarnom odgovornošću mogu izvršiti izmjene ugovora i nastaviti poslovanje.

Član čije je članstvo prestalo ili njegov nasljednik, odnosno pravni sljednik ima pravo namirenja udjela, koje se obračunava kao i udjel u ostatku imovine nakon likvidacije.

Članak 92.

Ako društvo nastavi postojati nakon smrti jednog člana, nasljednik može postaviti pismeni zahtjev da ga naslijedi u društvu, najkasnije 30 dana od dana pravomoćnosti odluke o naslijeđivanju.

Prihvatanjem članstva u društvu, nasljednik preuzima prava i obveze umrlog člana od dana njegove smrti.

Nasljednik umrloga člana koji nije prihvatio članstvo u društvu, ima pravo tražiti od društva namirenje udjela, a kada ima više nasljednika, vlasnička prava preminulog člana u imovini društva dijele se među nasljednicima u omjeru utvrđenom oporukom ili sudskom odlukom o naslijeđivanju.

Nasljedniku koji je prihvatio članstvo u društvu izvršit će se kompenzacija srazmjerna njegovom udjelu u nasljedstvu.

Nasljednici koji prihvate članstvo u društvu, postaju članovi sa vlasničkim pravima srazmjerno njihovom učešću u naslijeđenoj imovini umrloga člana.

Članak 93.

U slučaju likvidacije društva s neograničenom solidarnom odgovornošću, članovi imaju pravo na srazmjeran dio ostatka imovine društva nakon likvidacije.

Imovina društva nakon likvidacije dijeli se među članovima prvo do iznosa njihovih uplaćenih uloga, a zatim na jednake dijelove.

Ostatak imovine društva nakon likvidacije koji nije dovoljan za povrat uplaćenih uloga, dijeli se među članovima srazmjerno ulozima, ako ugovorom nije određeno drugačije.

TREĆI DIO: KOMANDITNO DRUŠTVO

1. Pojam i osnivanje

Članak 94.

Društvo u kojem jedan ili više članova odgovara za obveze društva neograničeno solidarno cjelokupnom svojom imovinom (komplementari), a jedan ili više članova odgovara za obveze društva samo do iznosa njihovih uloga upisanih u registar društava (komanditori) je komanditno društvo.

Na komanditna društva primjenjuju se odredbe ovog zakona o društvima s neograničenom solidarnom odgovornošću, ukoliko drugim odredbama ovog zakona nije propisano drugačije.

Komanditno društvo se može transformirati u komanditno društvo na dionice.

Članak 95.

Komanditno društvo se osniva ugovorom, koji obvezatno sadrži:

- 1) tvrtku i sjedište društva;
- 2) ime, prezime i adresu prebivališta, odnosno tvrtku i sjedište članova;
- 3) određenje koji članovi su komplementari, a koji komanditori;
- 4) vrsta i iznos uloga svakoga člana; i
- 5) djelatnost komanditnog društva.

Članak 96.

Za izmjene ugovora o osnivanju komanditnog društva potrebna je suglasnost svih članova.

Ugovorom se može odrediti da za prijenos vlasničkih prava komanditora na drugu osobu nije potrebna suglasnost svih članova.

Članak 97.

Prijavu za upis osnivanja komanditnog društva u registar društava potpisuju svi članovi.

2. Upravljanje i zastupanje

Članak 98.

Poslovima komanditnog društva upravljaju komplementari.

Komanditor ima pravo uvida u poslovne knjige i isprave društva i godišnje financijsko izvješće.

Članak 99.

Komanditno društvo zastupa svaki komplementar, ako ugovorom nije izričito određeno drugačije.

Članak 100.

Komanditor može zastupati komanditno društvo samo na temelju posebne ovlasti date suglasnošću svih članova.

Komanditor koji bez ovlasti zaključi ugovor u ime društva, odgovara za obveze iz tog ugovora kao komplementar.

3. Dobit

Članak 101.

Dobit komanditnog društva dijeli se na dio za komplementare i dio za komanditore, u omjeru utvrđenom ugovorom.

Dio dobiti namijenjen komplementarima dijeli se među njima na jednake dijelove.

Dio dobiti namijenjen komanditorima dijeli se među njima srazmjerno uplaćenim ulozima, ako ugovorom nije određeno drugačije.

4. Prestanak komanditnog društva

Članak 102.

Svi članovi komanditnog društva imaju pravo na srazmjeran udjel u ostatku imovine društva nakon likvidacije.

Članak 103.

Ako je ostatak imovine nakon likvidacije komanditnog društva nedovoljan za povrat uplaćenih uloga, komanditori imaju pravo prvenstva na povrat uloga.

Ostatak imovine nakon povrata uloga dijeli se među članovima društva po omjeru za raspodjelu dobiti.

Ugovorom se može odrediti drugačiji način raspodjele ostatka imovine komanditnog društva nakon likvidacije.

Članak 104.

Komanditno društvo ne prestaje u slučaju smrti, gubitka ili ograničenja pravne sposobnosti ili prinudne prodaje i naplate iz imovine komanditora.

ČETVRTI DIO: DIONIČKO DRUŠTVO

I - OPĆE ODREDBE

Članak 105.

Dioničko društvo je društvo čiji je temeljni kapital podijeljen na dionice.
Dionička društva mogu biti otvorena i zatvorena.

Otvorena dionička društva su društva čije su dionice emitirane putem javne ponude i koja ispunjavaju jedan od slijedećih kriterija:

- 1) da se radi o bankama ili društvima za osiguranje, ili
- 2) da imaju temeljni kapital u iznosu od najmanje od 4.000.000,00 KM i najmanje 40 dioničara.

Dionicama emitiranim putem javne ponude smatraju se dionice emitirane po Zakonu o vrijednosnim papirima ("Službene novine Federacije BiH", br. 39/93 i 36/99).

Otvoreno dioničko društvo ne može ograničiti prijenos dionica trećim osobama.

Zatvoreno dioničko društvo postaje otvoreno kada ispuni jedan od kriterija iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 106.

Dioničko društvo ne odgovara za obveze dioničara.

II - OSNIVANJE

1. Osnivači i osnivački akt

Članak 107.

Dioničko društvo mogu osnovati jedan ili više osnivača.
Osnivači su obvezatno i dioničari dioničkog društva.

Članak 108.

Dioničko društvo se osniva ugovorom o osnivanju, koji obvezatno sadrži:

- 1) ime i prezime ili tvrtku, i adresu prebivališta ili sjedišta osnivača;
- 2) tvrtku i sjedište dioničkog društva;
- 3) djelatnost;
- 4) prava i obveze osnivača;
- 5) iznos temeljnog kapitala;
- 6) oznaku klase, ukupan broj i nominalnu vrijednost dionica;
- 7) opis prava sadržanih u dionici;
- 8) broj dionica koji upisuje svaki osnivač;
- 9) postupak i rokove prodaje i banku kod koje se vrši uplata dionica;

- 10) opis i procjenu vrijednosti uloga u stvarima i pravima;
- 11) način naknade troškova osnivanja;
- 12) posljedice neizvršavanja obveza osnivača;
- 13) način rješavanja sporova između osnivača; i
- 14) ime i prezime osobe koja predstavlja dioničko društvo u postupku osnivanja.

Ugovor o osnivanju dioničkog društva mora biti potpisan od svih osnivača ili njihovih punomoćnika, a potpisi ovjereni sukladno zakonu.

Uz potpis punomoćnika prilaže se ovjerena pismena ovlast.

Kada dioničko društvo osniva jedan osnivač, osnivački akt je odluka o osnivanju dioničkog društva.

Članak 109.

Prilikom osnivanja dioničkog društva, sve dionice mogu otkupiti osnivači (u daljnjem tekstu: simultano osnivanje), ili ugovoreni broj dionica otkupljuju osnivači, a preostale dionice kupuju druge osobe na temelju javnog poziva za upis i uplatu (u daljnjem tekstu: sukcesivno osnivanje), sukladno zakonu kojim se uređuje emisija i promet vrijednosnih papira.

2. Simultano osnivanje

Članak 110.

Upis dionica pri simultanom osnivanju dioničkog društva izvršen je potpisom ugovora o osnivanju od strane osnivača.

Uplata dionica vrši se na temelju rješenja Povjerenstva za vrijednosne papire u Federaciji (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) kojim se utvrđuje uspješna emisija dionica.

Uplata dionica je bezuvjetna.

3. Sukcesivno osnivanje

Članak 111.

Ugovor o sukcesivnom osnivanju dioničkog društva, uz elemente iz članka 108. ovoga zakona, obvezatno sadrži i:

- 1) mjesto, vrijeme i način upisa dionica;
- 2) mjesto, vrijeme i način uplate dionica;
- 3) vrstu uloga kojim se mogu platiti dionice;
- 4) postupak kada upisani iznos premašuje iznos objavljen u javnoj ponudi;
- 5) način određivanja cijene dionica po okončanju upisa; i
- 6) način sazivanja osnivačke skupštine dioničkog društva.

Članak 112.

Osnivači podnose Povjerenstvu zahtjev za odobravanje javne ponude dionica, uz koji su dužni dostaviti:

- 1) ugovor o osnivanju;
- 2) prijedlog statuta dioničkog društva;
- 3) prijedlog prospekta, sukladno zakonu kojim se uređuju emisija i promet

- vrijednosnih papira;
- 4) ugovor zaključen između osnivača i Registra vrijednosnih papira u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Registar);
 - 5) ugovor zaključen između osnivača i banke putem koje emitent izvršava obveze prema vlasniku vrijednosnog papira (u daljnjem tekstu: Depozitar); i
 - 6) ugovor o otvaranju privremenog računa za deponiranje uplata dionica.
- O zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, Povjerenstvo donosi rješenje u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Članak 113.

Nakon dobijanja rješenja Povjerenstva o odobrenju javne ponude dionica, osnivači su obvezatni objaviti javni poziv za upis i uplatu dionica, sukladno Zakonu o vrijednosnim papirima.

Rok za upis dionica ne može biti duži od 90 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

Upis dionica vrši se potpisivanjem izjave o upisu, sukladno zakonu i propisima Povjerenstva.

Članak 114.

Osnivači su obvezatni objaviti izvješće o ukupnom iznosu i broju upisanih i uplaćenih dionica, najmanje u jednom domaćem dnevnom listu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja Povjerenstva kojim se utvrđuje da je emisija dionica uspjela.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži:

- 1) ime i prezime ili tvrtku i adresu prebivališta ili sjedišta upisnika dionica;
- 2) klasu, broj i nominalnu vrijednost upisanih dionica;
- 3) podatke o načinu i roku plaćanja upisanih dionica;
- 4) iznos uplaćen pri upisu dionica;
- 5) popis i procijenjenu vrijednost stvari i prava kojima su plaćene upisane dionice; i
- 6) cijenu dionice prilikom emisije.

Članak 115.

Za izvršene uplate upisanih dionica po cijeni nakon emisije osnivači su dužni izdati pismenu privremenu potvrdu, koja obvezatno sadrži klasu, broj, nominalnu vrijednost i cijenu upisanih dionica nakon emisije.

Osnivači ne mogu raspolagati izvršenim uplatama dionica.

Dioničko društvo raspolaže novčanim uplatama i unesenim stvarima i pravima nakon upisa društva u registar društava.

Naknade i drugi troškovi osnivanja ne mogu se isplaćivati na teret temeljnog kapitala.

Članak 116.

Ako sve dionice iz članka 114. stavka 2. točka 2. ovoga zakona nisu upisane u objavljenom roku, osnivači i drugi upisnici mogu upisati preostale dionice, najkasnije 15 dana nakon isteka objavljenog roka za upis.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, osnivači su dužni izvješće o neuspjelom osnivanju dioničkog društva, sa podacima i načinu i roku povrata izvršenih uplata,

objaviti na način objavljivanja prospekta, i najkasnije 15 dana od isteka roka iz stavka 1. ovoga članka.

4. Osnivačka skupština

Članak 117.

Osnivači su dužni sazvati osnivačku skupštinu dioničkog društva najkasnije 60 dana od dana prijema rješenja Povjerenstva kojim se utvrđuje da je emisija dionica uspjela.

Osnivačka skuština se saziva pisanim pozivom svakom upisniku dionica sukladno ovom zakonu.

Ukoliko osnivačka skupština nije sazvana u roku iz stavka 1. ovoga članka, upis dionica postaje ništavan i smatra se da dioničko društvo nije osnovano.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, osnivači su dužni objaviti izvješće sukladno članu 116. stavka 3. ovoga zakona.

Članak 118.

Osnivačka skupština može odlučivati ukoliko joj prisustvuju, osobno ili putem punomoćnika, dioničari sa više od polovice ukupnog broja dionica s pravom glasa.

Osnivačku skupštinu društva otvara osnivač s najvećim brojem uplaćenih dionica, a ako je takvih upisnika više, upisnik koji je prvi uplatio upisane dionice.

Ukoliko kvorum iz stavka 1. ovoga članka ne postoji po proteku 60 minuta od zakazanog vremena početka skupštine, osnivačka skupština se odgađa i ponovo saziva najranije 15, a najkasnije 30 dana od prvobitno zakazanog datuma održavanja.

U slučaju ponovnog sazivanja, osnivačka skupština može odlučivati ukoliko je zastupljeno više od jedne trećine ukupnog broja dionica s pravom glasa.

Članak 119.

Osnivačka skupština:

- 1) usvaja izvješće o osnivanju;
- 2) usvaja statut;
- 3) bira predsjedatelja skupštine;
- 4) imenuje članove nadzornog odbora; i
- 5) potvrđuje vrijednost uloga u stvarima i pravima i utvrđuje broj dionica emitiranih na tom temelju.

Članak 120.

Izvješće o osnivanju dioničkog društva obvezatno sadrži:

- 1) broj upisanih dionica;
- 2) nominalnu vrijednost i cijenu po kojoj su dionice upisane;
- 3) uplate za upisane dionice izvršene prije održavanja osnivačke skupštine;
- 4) popis i procijenjenu vrijednost svakog uloga u stvarima i pravima;
- 5) podatke o upisnicima isključenim sukladno članku 137. ovoga zakona.

Članak 121.

Statut dioničkog društva obvezatno sadrži:

- 1) tvrtku, sjedište i djelatnost;
- 2) iznos temeljnog kapitala, klasu, broj i nominalnu vrijednost dionica;
- 3) postupak u slučaju neplaćanja upisanih dionica;
- 4) način povećanja i smanjivanja temeljnog kapitala;
- 5) način formiranja i korištenja fonda rezervi;
- 6) način podjele dobiti i isplate dividende;
- 7) način pokrića gubitka;
- 8) broj glasova po klasi dionica;
- 9) način sazivanja skupštine i odlučivanja, sastav i nadležnosti odbora;
- 10) sastav, način imenovanja i razrješenja, i ovlasti nadzornog odbora i uprave društva;
- 11) postupak pripajanja, spajanja, podjele i promjene oblika društva;
- 12) prestanak društva; i
- 13) postupak izmjena i dopuna statuta.

5. Upis u Registar emitenata

Članak 122.

Nakon održane osnivačke skupštine, u slučaju simultanog ili sukcesivnog osnivanja, uprava dioničkog društva dužna je podnijeti zahtjev za upis u Registar emitenata vrijednosnih papira kod Povjerenstva (u daljnjem tekstu: Registar emitenata), najkasnije 15 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.

Uz zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, dostavlja se:

- 1) zapisnik osnivačke skupštine;
- 2) dokaz o uplati ukupnog iznosa upisanih dionica po cijeni nakon emisije;
- 3) statut; i
- 4) popis članova nadzornog odbora i uprave.

Podaci upisani u Registar emitenata smatraju se javno dostupnim.

Članak 123.

Dionice za koje dospjele uplate nisu izvršene i koje prije upisa u Registar emitenata nisu preuzeli i uplatili osnivači ili drugi upisnici, osnivači su dužni proglasiti nevažećim.

Osnivači su dužni pismeno obavijestiti Povjerenstvo o proglašenju dionica nevažećim u slučaju iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 124.

Na temelju rješenja Povjerenstva o upisu u Registar emitenata, uprava dioničkog društva podnosi prijavu za upis dioničkog društva u Registar društava.

III - TEMELJNI KAPITAL

1. Temeljni kapital prilikom osnivanja

Članak 125.

Temeljni kapital dioničkog društva iznosi najmanje 50.000 (pedeset hiljada) KM.

Nominalna vrijednost dionice ne može biti manja od 1 (jedne) KM, a ako je veća onda mora biti djeljiva sa 10 (deset).

Članak 126.

Ako se temeljni kapital prilikom osnivanja dioničkog društva, osim ulozima u novcu, osigurava i ulozima u stvarima i pravima, ukupni ulozi u novcu ne mogu biti manji od iznosa iz članka 125. stavka 1. ovoga zakona.

Članak 127.

Pri sukcesivnom osnivanju, nakon upisa dionica do iznosa temeljnog kapitala iz javnog poziva za upis i uplatu dionica, osnivači su dužni odbiti daljnji upis dionica, ako je to utvrđeno ugovorom o osnivanju.

Od dana donošenja odluke iz stavka 1. ovog članka, osnivači su neograničeno solidarno odgovorni za povrat sredstava uplaćenih iznad iznosa temeljnog kapitala, sa kamatom obračunatom po kamatnoj stopi na depozite po viđenju kod banke kod koje je vršena uplata dionica.

Članak 128.

Cijena dionice prilikom emisije ne može biti niža od njene nominalne vrijednosti.

Razlika cijene dionice prilikom emisije iznad njene nominalne vrijednosti čini dioničku premiju.

2. Povećanje temeljnog kapitala

Članak 129.

Povećanje temeljnog kapitala vrši se na temelju odluke koju, na prijedlog nadzornog odbora, donosi skupština dioničkog društva dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa, po svakoj klasi dionica.

Izuzetno za iznos investicionih ulaganja po zaključenom kupoprodajnom ugovoru u postupku privatizacije, nakon što kupac izvrši sve ugovorom preuzete obveze, može se povećati temeljni kapital društva, o čemu odluku donosi skupština.

Članak 130.

Nadzorni odbor dioničkog društva može statutom ili odlukom skupštine biti ovlašten za donošenje odluke o povećanju temeljnog kapitala, i to:

- 1) emisijom novih dionica;
- 2)

- 2) iz fonda rezervi iznad iznosa iz članka 180. stavka 3. ovog zakona;
- 3) emisijom dionica za uposlene iz dobiti;
- 4) pretvaranjem potraživanja povjeritelja u osnovni kapital dužnika sukladno programu poslovnog restrukturiranja u procesu financijske konsolidacije koji je odobren od strane nadležnog suda.

U slučajevima iz stavka 1. toč. 1. i 2. ovog člana povećanje temeljnog kapitala može se izvršiti najviše do jedne trećine iznosa temeljnog kapitala na dan donošenja odluke.

Ovlast iz statuta ili odluka skupštine iz stavka 1. ovog članka važi najduže pet godina i obvezatno sadrži način procjene stvari i prava čijim unosom se uplaćuju nove dionice.

Članak 131.

Prijedlog odluke iz članka 129. i odluka iz članka 130. ovog zakona o povećanju temeljnog kapitala dioničkog društva obvezatno sadrži:

- 1) razloge, opseg i način povećanja;
- 2) novu nominalnu vrijednost dionica nakon povećanja temeljnog kapitala;
- 3) klasu, broj i nominalnu vrijednost dionica nove emisije;
- 4) rok za upis i cijenu dionica prilikom emisije ili način njenog određivanja;
- 5) opis prava sadržanih u dionicama nove emisije i posljedice na prava sadržana u dionicama ranijih emisija;
- 6) ograničenje ili isključenje prava preče kupnje dionica nove emisije; i
- 7) mogućnosti uplate dionica nove emisije unosom stvari i prava i način procjene njihove vrijednosti.

Članak 132.

Povećanje temeljnog kapitala upisuje se u Registar emitenata.

Rješenje o upisu u Registar izdaje se u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Povećanje temeljnog kapitala društva postaje pravno valjano upisom tog povećanja u sudski registar.

Članak 133.

Uplata dionica nove emisije u novcu može se vršiti u ratama, u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana donošenja rješenja Povjerenstva o uspjelosti emisiji dionica.

Upłaćenim ratama prvo se izmiruje dionička premija za sve upisane dionice, a zatim nominalna vrijednost pojedinačnih dionica.

Plaćanje dionica ne može se vršiti prijebom potraživanja prema dioničkom društvu.

Dioničko društvo ne može davati zajmove, kredite ili osiguranja za stjecanje svojih dionica.

Izuzetno u društvu koje se nalazi u postupku privatizacije plaćanje dionica može se vršiti konverzijom potraživanja prema dioničkom društvu, osim u gospodarskim društvima koja obavljaju djelatnosti iz oblasti: energetike, telekomunikacija, pošta i željezničkog prometa.

U postupku restrukturiranja ili financijske konsolidacije društva, dionice nove emisije mogu se plaćati i na drugi način, ukoliko je to propisano posebnim zakonom.

Članak 134.

Upisnik se može osloboditi obveze plaćanja upisanih dionica samo u slučaju smanjenja temeljnog kapitala društva prije isteka roka za uplatu dionica u ratama, i to srazmjerno smanjenju.

Članak 135.

Za uplate nominalne vrijednosti dionica i dioničke premije, dioničko društvo dužno je izdati privremenu pismenu potvrdu (u daljnjem tekstu: privremenica), koja važi do uplate pune cijene dionice i obvezatno sadrži:

- 1) oznaku "privremenica";
- 2) tvrtku i adresu sjedišta dioničkog društva;
- 3) iznos temeljnog kapitala;
- 4) ime i prezime ili tvrtku vlasnika privremenice;
- 5) klasu i broj dionica za koje je izdata privremenica;
- 6) broj i nominalni iznos upisanih dionica koje nisu uplaćene u cijelosti;
- 7) uplaćeni iznos cijene dionice prilikom emisije;
- 8) rok za plaćanje ukupnog iznosa upisanih dionica; i
- 9) datum izdavanja privremenice, sa potpisom ovlaštene osobe.

Članak 136.

Prijenos privremenice vrši se indosiranjem.

Članak 137.

Upisnika dionica koji ne plati punu cijenu dionica prilikom emisije u roku utvrđenom odlukom o emisiji, nadzorni odbor će isključiti iz dioničkog društva odlukom, koju je društvo dužno odmah upisati u knjigu dioničara, javno objaviti i preporučenom poštom dostaviti upisniku.

Upisnik dionica iz stavka 1. ovoga članka dužan je dioničkom društvu vratiti privremenicu, najkasnije 30 dana od dana donošenja odluke o isključenju iz dioničkog društva, a u protivnom nadzorni odbor će je proglašiti i objaviti nevažećom na način za sazivanje skupštine utvrđen ovim zakonom i statutom dioničkog društva.

Članak 138.

Nadzorni odbor će, umjesto privremenice proglašene nevažećom, izdati novu privremenicu ili emitirati dionice drugoj osobi, sukladno odluci skupštine dioničkog društva.

Iz prihoda od novih privremenica i dionica iz stavka 1. ovog članka izmiruje se dionička premija, kamate na zaostale uplate i troškovi objavljivanja odluke i obavještanja isključenog dioničara, a ostatak se isplaćuje isključenom dioničaru, do iznosa izvršenih uplata za nominalnu vrijednost dionica.

2.1. Emisija novih dionica

Članak 139.

Temeljni kapital se može povećati emisijom novih dionica samo ako su dionice ranijih emisija uplaćene u cjelini.

Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako se dionice nove emisije plaćaju isključivo unosom stvari i prava u dioničko društvo.

Članak 140.

Odluka o povećanju temeljnog kapitala emisijom novih dionica obvezatno sadrži:

- 1) iznos povećanja temeljnog kapitala;
- 2) mogućnost upisa dionica i način utvrđivanja iznosa upisanog iznad povećanja temeljnog kapitala utvrđenog odlukom;
- 3) klasu, broj i nominalnu vrijednost dionica;
- 4) u slučaju emisije dionica nove klase prava sadržana u dionici nove klase;
- 5) mjesto i rok upisa dionica;
- 6) pravo preče kupnje, način, mjesto i rok upisa dionica na temelju tog prava;
- 7) cijenu ili način određivanja cijene dionice prilikom emisije, koja mora biti ista za sve upisnike;
- 8) naziv banke depozitara kod koje upisnik plaća dionice;
- 9) u slučaju emisije putem zatvorene prodaje u kojoj je predviđeno plaćanje dionica prijenosom stvari ili prava, opis, način procjene i procijenjenu vrijednost stvari ili prava, kojima se plaćaju dionice, omjer njihove zamjene za dionice i mjesto, način i rok za predaju stvari ili prijenos prava kojima se plaćaju dionice.

Članak 141.

Povećanje temeljnog kapitala emisijom novih dionica obavlja se putem javne ponude, ako odlukom nije izričito drugačije utvrđeno.

Dioničko društvo dužno je podnijeti Povjerenstvu zahtjev za odobravanje javne ponude dionica sukladno zakonu koji regulira tržište vrijednosnih papira.

Upis dionica nove emisije vrši se na temelju rješenja Povjerenstva o odobrenju javne ponude dionica i objavljenog javnog poziva za upis i uplatu dionica, ili prijave zatvorene prodaje, sukladno odredbama ovog i zakona kojim se uređuje emisija i promet vrijednosnih papira.

Članak 142.

Uplata dionica nove emisije vrši se u rokovima utvrđenim odlukom, s tim da prije upisa povećanja temeljnog kapitala u Registar emitenata mora biti plaćen iznos dioničke premije u cjelini i najmanje 30% nominalne vrijednosti dionica, a stvari i prava kojim se plaćaju dionice moraju biti u cjelini unesene u društvo.

Članak 143.

Pravo na dividendu na temelju novih dionica stječe se za godinu u kojoj je temeljni kapital povećan, ako statutom dioničkog društva nije drugačije utvrđeno ili datum isplate dividende nije unaprijed određen.

2.2. Povećanje nominalne vrijednosti dionica

Članak 144.

Povećanje temeljnog kapitala povećanjem nominalne vrijednosti emitiranih dionica može se vršiti samo na teret fonda rezervi, i to za iznos iznad obvezatne visine fonda rezervi utvrđene odredbama ovog zakona.

Dioničari snose troškove povećanja nominalne vrijednosti dionica.

Članak 145.

Dioničko društvo može, umjesto povećanja nominalne vrijednosti postojećih dionica, emitirati besplatne nove dionice.

Besplatne dionice sadrže prava koja sadrže obične dionice.

Članak 146.

Dioničko društvo je dužno prijaviti Registru povećanje nominalne vrijednosti dionica ili emisiju besplatnih dionica.

2.3. Uvjetno povećanje temeljnog kapitala

Članak 147.

Odluku o uvjetnom povećanju temeljnog kapitala skupština dioničkog društva donosi u slučaju:

- 1) emisije zamjenjivih obveznica i obveznica sa pravom preče kupnje, u opsegu prava koja proizlaze iz ovih obveznica;
- 2) spajanja i pripajanja više dioničkih društava; i
- 3) upisa novih dionica od strane uposlenih, sukladno planu raspodjele dobiti dioničkog društva.

Uvjetno povećanje temeljnog kapitala može iznositi više od 50% iznosa temeljnog kapitala upisanog u registar emitenata na dan donošenja odluke iz stavka 1. ovog članka samo ako je ta odluka donesena dvotrećinskom većinom ukupnog broja zastupljenih dionica s pravom glasa, po svakoj klasi dionica.

Članak 148.

Odluka iz članka 147. stavka 1. ovog zakona obvezatno sadrži:

- 1) iznos i razloge uvjetnog povećanja temeljnog kapitala;
- 2) naznaku da se radi o uvjetnom povećanju na temelju prava zamjene ili prava preče kupnje, ili upisu dionica od strane uposlenih;
- 3) klasu, broj i nominalnu vrijednost dionica koje se mogu emitirati na temelju uvjetnog povećanja temeljnog kapitala.

Odlukom o uvjetnom povećanju temeljnog kapitala utvrđuje se rok za emisiju novih dionica na tom temelju, koji ne može biti duži od pet godina od dana donošenja odluke.

Članak 149.

Dioničko društvo je dužno podnijeti Povjerenstvu zahtjev za odobravanje uvjetnog povećanja temeljnog kapitala najkasnije 30 dana od dana donošenja odluke iz članka 147. stavka 1. ovog zakona.

Upis zamjenjivih obveznica i obveznica s pravom preče kupnje može se vršiti nakon dobijanja rješenja Povjerenstva i objavljivanja javnog poziva za upis i uplatu.

Članak 150.

Pravo na zamjenu se ostvaruje pismenim zahtjevom dioničkom društvu za zamjenu obveznica u dionice.

Pravo preče kupnje ostvaruje se upisom dionica.

Upis dionica na temelju prava preče kupnje obavlja se sukladno odredbama čl. 139. do 142. ovoga zakona.

Članak 151.

Nakon isteka roka iz članka 148. stavka 2. ovog zakona, nadzorni odbor je dužan podnijeti zahtjev za upis ostvarenog povećanja temeljnog kapitala u Registar emitenata.

2.4. Povećanje iz vlastitih sredstava

Članak 152.

Nakon usvajanja godišnjeg financijskog izvješća sa potvrđenim izvješćem revizije i izvršenog obvezatnog izdvajanja u fond rezervi, skupština može donijeti odluku da dio dobiti koristi za povećanje temeljnog kapitala.

Članak 153.

Odluka iz članka 152. ovog zakona obvezatno sadrži iznos povećanja temeljnog kapitala i određenje da li se povećanje vrši povećanjem nominalne vrijednosti dionica ili emisijom novih dionica.

Članak 154.

Povećanje temeljnog kapitala iz vlastitih sredstava može se vršiti samo iz fonda rezervi, za iznos iznad obvezatne visine fonda rezervi utvrđene odredbama ovog zakona.

Dio fonda rezervi namijenjen za naknadu gubitka ne može se koristiti za povećanje temeljnog kapitala dioničkog društva iz vlastitih sredstava.

Članak 155.

Povećanje temeljnog kapitala iz vlastitih sredstava raspoređuje se na sve dionice srazmjerno nominalnoj vrijednosti.

Članak 156.

Promjena nominalne vrijednosti dionica upisuje se kod Registra, na temelju prijave dioničkog društva i izvoda iz Registra emitenata.

2.5. Integrirano povećanje

Članak 157.

Dioničko društvo dužno je prilikom povećanja temeljnog kapitala iz vlastitih izvora platiti dio cijene dionica nakon emisije u slučaju kada dionice u prometu na burzi ili drugom uređenom javnom tržištu na dan donošenja odluke imaju cijenu nižu od nominalne vrijednosti, ili se povećanje temeljnog kapitala vrši upisom dionica uposlenih.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka uplata dionica vrši se isključivo u novcu.

Članak 158.

Odluka o povećanju temeljnog kapitala sukladno članku 157. ovoga zakona obvezatno sadrži:

- 1) iznos povećanja temeljnog kapitala;
- 2) klasu, broj i nominalnu vrijednost dionica;
- 3) podatke iz čl. 140. ovog zakona;
- 4) način prodaje dionica koje nisu upisane na temelju prava preče kupnje;
- 5) mjesto i rok upisa dionica za dioničare bez prava preče kupnje, cijenu dionica prilikom emisije ili način njenog određivanja;
- 6) naziv banke kod koje upisnik plaća dionice nakon emisije;
- 7) opis prava sadržanih u dionicama nove klase;
- 8) mogućnost upisa dionica iznad iznosa utvrđenog odlukom o integriranom povećanju;
- 9) dio cijene dionice prilikom emisije koji plaća društvo i izvor sredstava.

Članak 159.

Upisnici dionica emitiranih na temelju integriranog povećanja dužni su najmanje 50% cijene dionice uplatiti prije upisa povećanja temeljnog kapitala u Registar emitenata.

Članak 160.

Na integrirano povećanje temeljnog kapitala primjenjuju se odredbe članka 139. stavak 1., članka 140. stavak 1., čl. 152. i 154. stavak 2. ovog zakona.

3. Smanjenje temeljnog kapitala

Članak 161.

Smanjenje temeljnog kapitala vrši se na temelju odluke skupštine donesene dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa.

Odluka o smanjenju temeljnog kapitala donosi se odvojenim glasovanjem za svaku klasu dionica i objavljuje se najmanje u jednom domaćem dnevnom listu, dva puta u roku od 30 dana od dana donošenja.

Temeljni kapital se ne može smanjiti ispod iznosa utvrđenog u članu 125. stavak 1. ovoga zakona.

Smanjenje temeljnog kapitala ne smije utjecati na izvršavanje obveza prema vjerovnicima dioničkog društva.

Članak 162.

Odluka iz članka 161. ovoga zakona obvezatno sadrži:

- 1) iznos i razlog smanjenja temeljnog kapitala;
- 2) način smanjenja temeljnog kapitala; i
- 3) način povlačenja dionica, cijenu povučene dionice ili način njenog određivanja.

Smanjivanje temeljnog kapitala povlačenjem dionica može se vršiti samo ako je mogućnost povlačenja predviđena statutom dioničkog društva ili odlukom o emisiji dionica.

Povlačenje dionica vrši se kupovinom na burzi i drugim uređenim javnim tržištima ili ponudom dioničarima, sukladno statutu i odluci skupštine o smanjenju temeljnog kapitala.

Članak 163.

Dioničko društvo je dužno podnijeti zahtjev Povjerenstvu za odobravanje smanjenja temeljnog kapitala, najkasnije 30 dana od dana donošenja odluke iz članka 161. stavka 1. ovoga zakona.

Povjerenstvo je dužno donijeti odluku o zahtjevu i upisati smanjenje temeljnog kapitala u registar emitenata u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, osim u slučaju iz članka 170. ovoga zakona.

Prije upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata, dioničko društvo ne može vršiti isplate na temelju smanjenja temeljnog kapitala ili odustati od emisije dionica čija nominalna vrijednost nije u cjelini plaćena.

Članak 164.

Dioničko društvo je dužno obavijestiti vjerovnike o smanjenju temeljnog kapitala u roku 30 dana od dana upisa odluke u Registar emitenata.

Vjerovnici mogu zahtijevati osiguranje potraživanja, u roku od 90 dana od dana prijema obavijesti iz stavka 1. ovog članka ili 90 dana od dana drugog objavljivanja odluke iz članka 161. stavka 1. ovog zakona.

Ako vjerovnici i dioničko društvo ne postignu dogovor o osiguranju potraživanja, vjerovnici mogu pokrenuti postupak kod suda.

Članak 165.

Odredbes članka 164. ovoga zakona ne primjenjuju se ako:

- 1) društvo Povjerenstvu podnese izvješće revizora sa dokazima, kojim se utvrđuje da društvo nema vjerovnika;
- 2) se smanjenje temeljnog kapitala vrši radi naknade gubitka; ili
- 3) najviše 10% temeljnog kapitala prenosi u fond rezervi za pokriće budućih gubitaka.

Revizor koji u izvješću iz stavka 1. ovoga članka navede nepotpune i netočne podatke odgovoran je vjerovnicima za obveze dioničkoga društva sa stanjem na dan podnošenja izvješća i do iznosa smanjenja temeljnog kapitala utvrđenog odlukom skupštine.

Dioničko društvo ne može vršiti otkup dionica u slučaju smanjenja temeljnog kapitala sukladno stavku 1. toč. 2) i 3) ovoga članka.

Članak 166.

Dioničko društvo je dužno, nakon isteka roka iz članka 164. stavka 2. ovoga zakona podnijeti Povjerenstvu zahtjev za upis u registar emitenata.

Povjerenstvo će upisati smanjenje temeljnog kapitala u Registar emitenata samo ako je odluka skupštine o smanjenju temeljnog kapitala objavljena sukladno članku 161. stavku 1. ovoga zakona i ako društvo podnese izvješće revizora iz članka 165. ovog zakona ili dokaz o sporazumu sa vjerovnicima o osiguranju njihovih potraživanja.

Članak 167.

Smanjenje temeljnog kapitala vrši se, prvo, povlačenjem vlastitih dionica koje drži društvo na dan donošenja odluke, a zatim, odustajanjem od emisije dionica koje nisu u cjelini uplaćene do dana donošenja odluke o smanjenju temeljnog kapitala.

Ukoliko mogućnosti za smanjenje temeljnog kapitala sukladno stavku 1. ovoga članka ne postoje ili se njihovim korištenjem ne dostiže iznos smanjenja temeljnog kapitala utvrđen odlukom, smanjenje temeljnog kapitala do ukupnog iznosa utvrđenog odlukom vrši se smanjivanjem nominalne vrijednosti dionica koje drže dioničari, do najnižeg iznosa utvrđenog člankom 125. stavak 2. ovoga zakona, ili otkupom i povlačenjem dionica koje drže dioničari.

Članak 168.

Smanjenje temeljnog kapitala smanjivanjem nominalne vrijednosti dionica primjenjuje se na sve dionice.

Članak 169.

Dioničko društvo je dužno prijaviti Registru upis obustave prometa dionica koje su predmet povlačenja, odmah po donošenju odluke.

Član 170.

Povlačenje dionica se mora okončati najkasnije 10 dana od dana podnošenja prijave iz članka 169. ovoga zakona.

Dioničko društvo dužno je isplatiti povučene dionice najkasnije 90 dana od dana upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata.

Članak 171.

Dioničko društvo je dužno o rezultatima povlačenja dionica pismeno obavijestiti Povjerenstvo, u roku od osam dana od okončanja povlačenja.

Članak 172.

Dioničko društvo je dužno, odmah nakon upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata kod Povjerenstva, podnijeti prijavu Registru za opoziv povučenih dionica i opoziv obustave prometa dionica koje nisu otkupljene.

Uz prijavu iz stavka 1. ovog članka dostavlja se i izvod iz Registra emitenata o upisu smanjenja temeljnog kapitala.

Članak 173.

Smanjenje temeljnog kapitala povlačenjem dionica može se vršiti na temelju javne ponude dioničarima za otkup dionica, sukladno odredbama zakona kojim se uređuje emisija i promet vrijednosnih papira i statuta dioničkog društva.

Članak 174.

Javna ponuda iz članka 173. ovoga zakona obvezatno sadrži naznaku da li se otkupljuju sve ponuđene dionice ili do određenog iznosa, i da li dioničari snose troškove povlačenja.

Članak 175.

Ako zbroj nominalne vrijednosti dionica iz članka 174. ovoga zakona ne dostigne iznos smanjenja temeljnog kapitala utvrđenog odlukom skupštine dioničkog društva, skupština dioničkog društva dužna je donijeti odluku kojom utvrđuje smanjenje temeljnog kapitala za iznos otkupljenih dionica.

Članak 176.

Dioničko društvo je dužno o rezultatima povlačenja dionica na temelju javne ponude pismeno izvijestiti Povjerenstvo, u roku od osam dana od okončanja povlačenja.

Dioničko društvo je dužno odmah nakon upisa smanjenja temeljnog kapitala u registar emitenata kod Povjerenstva, podnijeti prijavu Registru za opoziv povučenih dionica.

Članak 177.

Smanjenje temeljnog kapitala može se vršiti odustajanjem od emisije dionica, do iznosa nominalne vrijednosti dionica koji nije plaćen.

4. Istodobno povećanje i smanjenje temeljnog kapitala

Članak 178.

Skupština dioničkog društva može donijeti odluku o povećanju istodobno sa odlukom o smanjenju temeljnog kapitala, ako se temeljni kapital smanjuje odustajanjem od emisije dionica koje nisu uplaćene i radi naknade gubitka ili prijenosa temeljnog kapitala u fond rezervi za pokriće budućih gubitaka.

Članak 179.

Društvo može na temelju odluke skupštine iz članka 178. ovoga zakona povećati temeljni kapital samo nakon izvršenog upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata.

5. Fond rezervi

Članak 180.

Dioničko društvo dužno je imati fond rezervi.

Fond rezervi obrazuje se iz dobiti i drugih izvora, sukladno ovom zakonu i drugim propisima.

Fond rezervi iznosi najmanje 25% temeljnog kapitala dioničkog društva.

Uplate na temelju zamjene običnih za prioritetne dionice iz članka 190. stavak 2. ovoga zakona i na temelju razlike od nominalne vrijednosti do cijene dionica iz čl. 192. i 193. ovoga zakona obvezatno se izdvajaju u fond rezervi bez obzira na njegovu visinu.

Članak 181.

U fond rezervi izdvaja se najmanje 10% godišnjeg iznosa neto dobiti sve dok fond rezervi ne dostigne iznos iz članka 180. stavak 3. ovoga zakona.

Ukoliko izdvajanjima iz stavka 1. ovoga članka fond rezervi ne dostigne visinu iz članka 180. stavak 3. ovoga zakona do kraja pete poslovne godine, po godišnjem obračunu za petu i naredne poslovne godine dioničko društvo će povećati izdvajanja za ove namjene na 20% godišnjega iznosa neto dobiti, sve dok fond rezervi ne dostigne iznos iz članka 180. stavak 3. ovoga zakona.

Članak 182.

Fond rezervi koristi se za pokriće gubitka i drugih nepredviđenih troškova u poslovanju dioničkog društva.

U slučaju smanjivanja vrijednosti fonda rezervi ispod 25% iznosa temeljnog kapitala, dioničko društvo je dužno vršiti izdvajanja sukladno odredbama članka 181. stavak 2. ovoga zakona.

Fond rezervi iznad iznosa utvrđenog u članku 180. stavak 3. ovoga zakona, može se koristiti i za:

- 1) dopunu dividendi, najviše do 5% temeljnog kapitala;
- 2) povećanje nominalne vrijednosti dionica sukladno članku 144. ovoga zakona; i
- 3) emisiju besplatnih dionica u slučaju iz članka 145. ovoga zakona.

Članak 183.

Dioničko društvo koje je vrijednosne papire u svojoj imovini u polugodišnjem ili godišnjem obračunu iskazalo u vrijednosti većoj nego u prethodnom obračunu, dužno je ovu razliku iskazati kao posebnu rezervu za pokriće budućih razlika kursa vrijednosnih papira.

Članak 184.

Dioničko društvo može izdvajati i posebne rezerve za potrebe uposlenih, koje se vode na odvojenom računu.

Način izdvajanja i korištenja rezervi iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se statutom dioničkog društva.

U upravljanju ovim rezervama mogu sudjelovati i uposleni, na način i pod uvjetima utvrđenim statutom ili odlukom skupštine dioničkog društva.

6. Gubitak

Članak 185.

Kada dioničko društvo u polugodišnjem ili godišnjem obračunu iskaže gubitak u iznosu većem od zbroja trećine temeljnog kapitala i fonda rezervi iz članka 180. ovoga zakona, ili kada nastanu okolnosti koje ukazuju da je vrijednost imovine dioničkog društva manja ili bi do kraja godine mogla biti manja od iznosa obveza, nadzorni odbor je dužan sazvati skupštinu dioničkog društva.

Na temelju izvješća nadzornog odbora, koji uključuje bilancu stanja i bilancu uspjeha sa izvješćem revizije, skupština donosi odluku o nastavku rada, prestanku ili likvidaciji dioničkog društva.

IV - DIONICE I DIONIČARI

1. Dionice

Članak 186.

Dionice dioničkog društva su dematerijalizirane, nedjeljive i glase na ime.

Dionice su neograničeno prenosive, osim u slučajevima utvrđenim statutom dioničkog društva sukladno zakonu.

Dionica sadrži prava na sudjelovanje u:

- 1) upravljanju dioničkim društvom;
- 2) raspodjeli dobiti;
- 3) diobi imovine preostale nakon stečaja ili likvidacije dioničkog društva.

Članak 187.

Dioničko društvo može emitirati dionice različitih klasa.

Dionice iste klase imaju istu nominalnu vrijednost i sadrže ista prava.

Dionice, osim običnih dionica, sadrže oznaku klase.

Članak 188.

Dioničko društvo je dužno, sukladno posebnom zakonu i propisu Povjerenstva, zaključiti ugovor sa Registrom i dostaviti Registru podatke o dionicama i dioničarima, u roku od 30 dana od dana upisa u Registar emitenata.

Registar uspostavlja listu dioničara i registrira promjene vlasništva na dionicama dioničkog društva (u daljnjem tekstu: Lista dioničara).

2. Dioničar

Članak 189.

Dioničar ima pravo sudjelovati u radu i odlučivanju skupštine dioničkog društva.

Dioničar ima pravo na jedan glas za svaku običnu dionicu.

Društvo ne može izdavati dionice koje daju pravo na više od jednog glasa po dionici.

Dioničar ne može glasati o odlukama koje se odnose na njegove postupke, odgovornost i potraživanja dioničkog društva od njega.

Članak 190.

Dioničar je dužan uplatiti cijenu dionice prilikom emisije, u iznosu, na način i u roku utvrđenom odlukom o emisiji.

Dioničko društvo može od dioničara zahtijevati doplatu za običnu dionicu prilikom njene konverzije u prioritetnu dionicu, sukladno odluci o konverziji.

Članak 191.

Uprava dioničkog društva je dužna pozvati dioničare koji ne izvršavaju obvezu plaćanja cijene dionice prilikom emisije, da vrate privremenice bez prava na zamjenu za dionice, na način i u roku utvrđenim odlukom skupštine o odustajanju od emisije dionica.

Dioničko društvo će vlasnicima privremenica izvršiti povrat plaćenog dijela cijene dionice prilikom emisije, umanjen za potraživanja dioničkog društva, najkasnije osam dana od dana upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata.

Poziv iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži upozorenje da će, u slučaju neispunjenja obveze dioničara i vlasnika privremenica, njihove dionice i privremenice biti javno proglašene ništavnim.

Dioničko društvo je dužno javno oglasiti ništavnim dionice i privremenice najkasnije 15 dana od dana isteka objavljenog roka iz stavka 1. ovoga članka i o tome obavijestiti dioničare i vlasnike privremenica, na način i u roku utvrđenim odlukom skupštine.

Članak 192.

Prodaju dionica i privremenica koje se emitiraju umjesto poništenih vrši profesionalni posrednik u prometu vrijednosnih papira, ovlašten od nadzornog odbora.

Dioničko društvo je dužno objaviti mjesto i način prodaje dionica i privremenica iz stavka 1. ovoga članka najmanje 14 dana prije dana prodaje i o tome pismeno obavijestiti dioničare i vlasnike privremenica iz članka 191. ovoga zakona.

Troškove prodaje snose dioničari i vlasnici čije je dionice i privremenice nadzorni odbor proglasio ništavnim.

Članak 193.

Iz prihoda ostvarenih prodajom dionica i privremenica koje se emitiraju umjesto poništenih dionica i privremenica, plaćaju se obveze, umanjene za potraživanja dioničkog društva, prema dioničarima i vlasnicima privremenica iz članka 191. ovoga zakona.

Članak 194.

Dioničari i vlasnici privremenih potvrda iz članka 191. ovoga zakona imaju pravo zahtijevati od društva isplatu uplaćenih iznosa dionica i obveza iz privremenica, i u slučaju da dioničko društvo ne emitira nove dionice i privremenice.

Članak 195.

Dioničar ima pravo učešća u dobiti dioničkog društva, naplatom dividende ili stjecanjem novih dionica, sukladno zakonu i statutu.

Dividenda se isplaćuje srazmjerno nominalnoj vrijednosti dionica, a za dionice koje nisu u cjelini uplaćene, srazmjerno izvršenim uplatama i vremenu od dana uplate do kraja poslovne godine za koju se dividenda isplaćuje.

Dividenda se isplaćuje dioničaru koji je bio na listi dioničara na dan donošenja odluke o isplati dividende.

Članak 196.

Skupština dioničkog društva može donijeti odluku o isplati dividende kada je dioničko društvo sposobno izvršavati obveze iz poslovanja i kada je tržišna vrijednost imovine najmanje jednaka iznosu ukupnih godišnjih obveza dioničkog društva.

Dioničko društvo je dužno isplatiti dividendu na temelju prioriternih dionica i u slučaju da je ukupan iznos dobiti i dijela fonda rezervi iznad obvezatnog iznosa iz članka 180. stavak 3. ovoga zakona dovoljan samo za isplatu te dividende.

Skupština dioničkog društva može donijeti odluku da se dividenda ne isplaćuje, kojom istodobno određuje svrhu upotrebe dobiti koja pripada dioničarima.

Članak 197.

Prava dioničara na temelju dionica nove klase utvrđuju se odlukom o emisiji, sukladno zakonu.

Prava sadržana u dionici ostvaruje osoba upisana u listu dioničara kod Registra ili od nje ovlaštena osoba.

Članak 198.

Dioničar koji je dionice stekao nasljeđem preuzima prava prethodnika u kontinuitetu.

Članak 199.

Dioničar ima pravo prodati ili na drugom temelju svoje dionice prenijeti drugoj osobi.

Prodaja ili prijenos dionica na drugom temelju, isključujući nasljeđivanje, može se isključiti za određeno razdoblje ili na drugi način ograničiti, odlukom o emisiji dionica putem zatvorene prodaje koja u tom smislu proizvodi učinak prema svim kupcima tih dionica, i ugovorom zaključenim između dioničara, koji obvezuje samo njegove potpisnike.

Članak 200.

Kada je predsjednik ili član nadzornog odbora, ravnatelj ili drugi član uprave, kupac dionica nove emisije dioničkog društva u opsegu većem od 5% ukupnog broja dionica s pravom glasa, to se smatra transakcijom unutar dioničkog društva, koja mora biti objavljena sukladno propisima Povjerenstva.

3. Pravo preče kupnje

Članak 201.

Prilikom nove emisije dionica postojeći dioničari imaju pravo kupiti nove dionice, u roku od 30 dana po isteku roka za upis novih dionica, u opsegu kojim zadržavaju učešće u temeljnom kapitalu koji su imali prije nove emisije.

Odluka o emisiji, javni poziv za upis novih dionica koje se emitiraju putem javne ponude, kao i ponuda za kupnju dionica koje se emitiraju putem zatvorene prodaje, moraju sadržavati naznaku da li je zadržano, ograničeno ili isključeno pravo postojećih dioničara na kupnju novih dionica radi zadržavanja učešća u temeljnom kapitalu, sukladno stavku 1. ovoga članka.

Članak 202.

Utvrđivanje broja novih dionica čijom kupnjom postojeći dioničari zadržavaju učešće u temeljnom kapitalu dioničkog društva obavlja se istodobno za sve dioničare koji koriste to pravo najkasnije 15 dana po isteku roka za upis novih dionica.

Pravo preče kupnje dionica nije prenosivo.

U ostvarivanju prava iz članka 201. ovoga zakona, dioničari mogu zaključiti pisani ugovor o kupovini dionica nove emisije, koji sadrži broj dionica upisanih od svakog potpisnika ugovora i zamjenjuje pojedinačne izjave o upisu i listu upisnika.

Članak 203.

Pravo preče kupnje dionica pojedinačne emisije može se isključiti ili ograničiti odlukom skupštine dioničkog društva, koja se donosi natpolovičnom većinom glasova ukupnog broja dionica s pravom glasa.

4. Pravo uvida u isprave

Članak 204.

Dioničari i njihovi punomoćnici imaju pravo uvida u sljedeće isprave:

- 1) ugovor o osnivanju, sa svim izmjenama i dopunama;
- 2) bilance stanja, bilance uspjeha i izvješća o plaćenim porezima za tri posljednje poslovne godine, i druga dokumenta koja je društvo dužno dostavljati skupštini ili institucijama izvan dioničkog društva;
- 3) zapisnike skupštine i odbora za reviziju;
- 4) popis osoba ovlaštenih za zastupanje dioničkog društva; i
- 5) popis članova nadzornog odbora i uprave, sa podacima o adresi, datumu izbora ili imenovanja i periodu na koji je izabran ili imenovan, i o funkcijama koje oni obavljaju u drugim pravnim osobama.

Zahtjev dioničara za uvid u isprave iz stavka 1. ovoga članka mora se ispuniti bez odlaganja tijekom radnog vremena u prostorijama dioničkog društva.

Podatke i isprave o poslovanju koje su označene kao povjerljive dioničar je dužan čuvati kao poslovnu tajnu.

5. Dionice uposlenih

Članak 205.

Statutom dioničkog društva može se utvrditi mogućnost emisije posebne klase dionica za uposlene, odlukom skupštine iz članka 129. ili odlukom nadzornog odbora iz članka 130. ovoga zakona, donesenom na temelju i u okviru odluke skupštine iz članka 129. ovoga zakona kojom je izvršen raspored dobiti za tu namjenu.

Zbroj nominalnih vrijednosti svih dionica za uposlene ne može biti veći od 5% temeljnog kapitala dioničkog društva.

Dionice za uposlene sadrže ista prava kao i obične dionice, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Članak 206.

Dionice za uposlene mogu se prenositi jedino na druge uposlene i umirovljene radnike dioničkog društva.

Prava sadržana u dionicama za uposlene prestaju danom smrti ili prestanka uposlenja kod emitenta.

Društvo je dužno otkupiti dionice uposlenih, isplatom po pravičnoj tržišnoj vrijednosti na dan prestanka svojstva uposlenog.

Uvjeti i način stjecanja, prijenosa i otkupa dionica uposlenih bliže se uređuje odlukom o emisiji, sukladno statutu dioničkog društva.

6. Prioritetne dionice

Članak 207.

Dioničko društvo može emitirati dionice koje sadrže pravo prioritete naplate dividende i srazmjernog dijela ostatka imovine nakon likvidacije dioničkog društva, uz ograničeno pravo glasa (u daljnjem tekstu: prioritete dionice).

Pravo glasa na temelju prioritetnih dionica ne može se ograničiti za slučajeve odvojenog izjašnjavanja za svaku klasu dionica.

Nominalna vrijednost prioritetnih dionica može iznositi najviše do 50% temeljnog kapitala dioničkog društva.

Članak 208.

Prioritetne dionice sadrže pravo:

- 1) naplate dividende za posljednjih pet godina, prije isplate dividende za obične dionice;
- 2) učešća u raspodjeli ostatka imovine nakon likvidacije dioničkog društva, prije običnih dionica;
- 3) koje pripada dioničarima sa 10% dionica s pravom glasa, i za prioritetne dionice koje čine 5% svih dionica s pravom glasa;
- 4) konverzije u obične dionice, ako dividenda za prioritetne dionice nije isplaćena za dvije uzastopne godine, sve do isplate zaostale dividende.

Članak 209.

Pravo glasa na temelju prioritetnih dionica ne može se isključiti prilikom odlučivanja o:

- 1) smanjenju temeljnog kapitala;
- 2) spajanju, pripajanju, podjeli, promjeni oblika i prestanku dioničkog društva;
- 3) kupovini, prodaji, zamjeni, uzimanju u lizing i drugim transakcijama imovinom, izravno ili preko supsidijarnih društava, u opsegu većem od jedne trećine knjigovodstvene vrijednosti ukupne imovine dioničkog društva;
- 4) izmjenama i dopunama statuta.

Članak 210.

Prioritetne dionice stječu pravo glasa kao obične dionice narednog dana od dana donošenja odluke da se dividenda neće isplatiti ili od isteka roka za plaćanje dividende za drugu uzastopnu poslovnu godinu za koju dividenda nije isplaćena.

Glasačka prava iz stavka 1. ovoga članka traju do dana isplate dividende na temelju prioritetnih dionica.

7. Zamjenjive obveznice i obveznice s pravom preče kupnje dionica

Članak 211.

Dioničko društvo može, na temelju odluke skupštine, emitirati obveznice koje sadrže pravo na zamjenu za dionice dioničkog društva (zamjenjive obveznice) ili obveznice koje sadrže pravo preče kupnje dionica (obveznice s pravom preče kupnje).

Dioničari imaju pravo preče kupnje zamjenjivih obveznica i obveznica s pravom preče kupnje dionica, sukladno odredbama čl. 201. do 203. ovoga zakona.

Članak 212.

Odluka skupštine iz članka 211. ovoga zakona donosi se dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa, i obvezatno sadrži:

- 1) nominalnu vrijednost i stopu prinosa obveznica;
- 2) broj obveznica;
- 3) način ostvarivanja prava na temelju zamjenjive obveznice i obveznice s pravom preče kupnje dionica;
- 4) klasu, nominalnu vrijednost i broj dionica za koje se obveznice mogu zamijeniti, pri čemu nominalna vrijednost dionica ne može biti veća od zbroja cijene obveznica nakon emisije;
- 5) cijenu ili način utvrđivanja cijene nakon emisije, za dionice koje će se upisati ostvarivanjem prava preče kupnje.

Pravo na zamjenu obveznica za dionice i pravo preče kupnje dionica ima osoba koja je upisana u Registar na dan na koji se ova prava mogu izvršavati.

8. Stjecanje vlastitih dionica

Članak 213.

Dioničko društvo ne može, izravno ili neizravno, upisati vlastite dionice.

Dioničko društvo može na temelju odluke skupštine stjecati vlastite dionice čija nominalna vrijednost, uključujući dionice koje je stekla osoba izravno ili neizravno kontrolirana od društva i druga osoba u svoje ime, a za račun društva, ne premašuju 10% vrijednosti temeljnog kapitala.

Stjecanjem vlastitih dionica iz stavka 1. ovoga članka ne može se smanjiti fond rezervi iz članka 180. stavka 3. ovoga zakona.

Članak 214.

Odluka iz članka 213. ovoga zakona obvezatno sadrži:

- 1) broj vlastitih dionica koje dioničko društvo može steći i način stjecanja;
- 2) rok u kome dioničko društvo može stjecati vlastite dionice, koji ne može biti duži od 12 mjeseci od dana donošenja odluke; i
- 2) cijenu ili način određivanja cijene po kojoj društvo može stjecati dionice, ako stjecanje uključuje plaćanje.

Članak 215.

Dioničko društvo može stjecati vlastite dionice na temelju odluke nadzornog odbora samo kada je to neophodno radi sprečavanja ozbiljne štete koja neposredno prijeti društvu.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, nadzorni odbor će na prvoj narednoj sjednici skupštine obavijestiti dioničare o razlogu stjecanja, broj i nominalnu vrijednost stečenih dionica, njihovo učešće u temeljnom kapitalu i cijenu po kojoj su dionice stečene.

Članak 216.

Dioničko društvo može stjecati vlastite dionice za uposlene bez prethodne odluke skupštine samo u slučaju smrti vlasnika ovih dionica i prestanka svojstva uposlenog, isključujući umirovljenje.

Stečene dionice uposlenih kojima je to svojstvo prestalo društvo je dužno podijeliti ostalim uposlenim najkasnije 12 mjeseci nakon stjecanja.

Članak 217.

Dioničko društvo dužno je o svakom stjecanju vlastitih dionica u pismenom obliku obavijestiti Povjerenstvo, u roku od osam dana od dana stjecanja.

Dioničko društvo je dužno, odmah nakon upisa stjecanja vlastitih dionica u Registar emitenata, podnijeti prijavu Registru za opoziv stečenih vlastitih dionica.

Članak 218.

Dioničko društvo dužno je postupiti sukladno odredbama članka 217. ovoga zakona i kada je vlastite dionice steklo:

- 1) kao pravni sljednik, ako ih nije prodalo u roku od 12 mjeseci od dana stjecanja;
- 2) ispunjavanjem obveze utvrđene zakonom i sudskim nalogom radi zaštite manjinskih dioničara, naročito u slučajevima spajanja, pripajanja i podjele, uvođenja ograničenog prijenosa dionica i opoziva dionica u prometu na burzi i drugim uređenim javnim tržištima;
- 3) prisilnom ovrhom potraživanja dioničkog društva na temelju sudskog naloga; i
- 4) od upisnika koji ne ispunjava obvezu plaćanja, ako ih nije prodalo u roku od 12 mjeseci od dana stjecanja.

Članak 219.

Dioničko društvo je dužno za iznos nominalne vrijednosti stečenih vlastitih dionica smanjiti temeljni kapital i fond rezervi, ali ne ispod visine iz članka 180. stavak 3. ovoga zakona.

Članak 220.

Ako dioničko društvo stekne vlastite dionice posredstvom druge osobe koja nastupa u svoje ime, a za račun dioničkog društva, dioničko društvo ne može ostvariti prava sadržana u tim dionicama.

Članak 221.

Nadzorni odbor je dužan u pismenom obliku obavijestiti prvu narednu skupštinu dioničkog društva o stjecanju vlastitih dionica.

Obavijest iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži:

- 1) razloge za stjecanje dionica;
- 2) broj i nominalnu vrijednost i učešće u temeljnom kapitalu stečenih i prodatih vlastitih dionica;
- 3) cijene kupljenih i prodatih dionica, uključujući najnižu i najvišu cijenu;

- 4) broj i nominalnu vrijednost vlastitih dionica i njihovo učešće u temeljnom kapitalu, na početku i na kraju izvještajnog razdoblja.

Članak 222.

Na upis, stjecanje i davanje u zalog dionica dioničkog društva od strane supsidijarnog društva, ili od strane pravne osobe koja je izravno ili neizravno kontrolirana od supsidijarnog društva primjenjuju se odredbe čl. 213. do 215. ovoga zakona.

Ograničenje iz članka 213. ovoga zakona obuhvata sve vlastite dionice u imovini dioničkog društva i supsidijarnih društava.

Članak 223.

Temeljni kapital ne može se povećavati na temelju stjecanja vlastitih dionica od strane osoba iz članka 222. ovoga zakona.

Članak 224.

Ako dioničko društvo unosi vlastite dionice u poslovne knjige kao imovinu, iznos fonda rezervi mora povećati za iznos ukupne nominalne vrijednosti tih dionica.

9. Zabrana financiranja kupovine dionica

Članak 225.

Dioničko društvo ne smije davati i jamčiti avanse, zajmove i kredite za prodaju svojih dionica.

Članak 226.

Dioničko društvo ili druga osoba za račun dioničkog društva, može kao zalog prihvatiti vlastite dionice samo u slučajevima iz članka 218. ovoga zakona.

V - UPRAVLJANJE DIONIČKIM DRUŠTVOM

Članak 227.

Organi dioničkog društva su:

- 1) skupština;
- 2) nadzorni odbor;
- 3) uprava i
- 4) odbor za reviziju.

1. Skupština

Članak 228.

Skupštinu dioničkog društva čine dioničari.
Skupština se, u pravilu, održava u mjestu sjedišta dioničkog društva.

Skupštinom, do izbora predsjedatelja skupštine, predsjedava prisutni dioničar ili punomoćnik dioničara, sa najvećim brojem dionica sa pravom glasa.

Skupština većinom glasova, između prisutnih dioničara i punomoćnika dioničara, bira predsjedatelja skupštine i dva ovjerivača zapisnika skupštine.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora i odbora za reviziju, ravnatelj i drugi članovi uprave dužni su prisustvovati skupštini.

U dioničkom društvu sa jednim dioničarem ovlasti skupštine vrši dioničar.

Članak 229.

Skupština se održava najmanje jednom godišnje, radi izjašnjavanja o godišnjem izvješću društva, koje uključuje financijska izvješća društva i izvješća revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju.

Skupštinu saziva nadzorni odbor, po vlastitoj inicijativi, prijedlogu uprave ili zahtjevu ovlaštenih dioničara, a može je sazvati ovlašteni dioničar ili grupa dioničara u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Pravo odlučivanja u skupštini ima dioničar koji se na listi dioničara kod Registra nalazio 30 dana prije datuma održavanja skupštine ili posljednjeg radnog dana koji prethodi tom roku ako on pada u neradni dan.

Troškove održavanja skupštine snosi dioničko društvo.

Utvrđivanje kvoruma i rezultata glasanja na skupštini vrši odbor za glasovanje, u sastavu od najmanje tri člana, koje imenuje nadzorni odbor odlukom o sazivanju skupštine.

Skupštini društva mogu prisustvovati dioničari ili punomoćnici dioničara, koji su se prijavili odboru za glasovanje prije početka rada skupštine u roku utvrđenom statutom, koji ne može biti duži od tri dana prije dana određenog za održavanje skupštine.

Način i rok prijavljivanja za prisustvo skupštini obvezatno se objavljuju u obavještenju o sazivanju skupštine.

1.1. Sazivanje skupštine

Članak 230.

Obavijest o dnevnom redu, mjestu, datumu i vremenu održavanja skupštine, te načinu davanja punomoći i načinu glasovanja na skupštini mora biti objavljena u najmanje jednom dnevnom listu koji se izdaje u Federaciji, najkasnije 20 dana prije datuma određenog za zasjedanje skupštine.

Ako je održavanje skupštine zakazano izvan mjesta sjedišta dioničkog društva, obavijest iz stavka 1. ovoga članka mora biti u istom roku upućena svakom dioničaru preporučenim pismom, telefaksom ili elektronskom poštom, na adresu iz liste dioničara iz članka 229. stavak 3. ovoga zakona.

Osim objavljivanja i dostavljanja obavijesti sukladno odredbama st. 1. i 2. ovoga članka, otvoreno dioničko društvo dužno je osigurati i dodatno objavljivanje, u slučajevima, pod uvjetima i na način utvrđenim propisima Povjerenstva.

Članak 231.

Dioničar ili grupa dioničara sa najmanje 5% ukupnog broja dionica s pravom glasa ima pravo pismeno predložiti pitanja i prijedloge odluka za uvrštavanje na dnevni red naredne skupštine društva, u svako doba prije objavljivanja obavijesti o

održavanju skupštine, kao i izmjenu dnevnog reda i prijedloga odluka skupštine koja je sazvana, najkasnije osam dana od dana objavljivanja obavijesti iz članka 230. stavak 1. ovoga zakona.

Nadzorni odbor dužan je o prijedlozima dioničara iz stavka 1. ovoga članka izdati obavijest na isti način kao i obavijest o sazivanju skupštine.

Troškove objavljivanja pojedinačnih prijedloga iz stavka 1. ovoga člana koji sadrže do 100 riječi snosi dioničko društvo, a za duže prijedloge troškove snosi predlagatelj.

Članak 232.

Zahtjev za sazivanje skupštine može podnijeti:

- 1) dioničar ili grupa dioničara sa više od 10% ukupnog broja dionica s pravom glasa;
- 2) član nadzornog odbora;
- 3) član odbora za reviziju.

Zahtjev za sazivanje skupštine, sa prijedlogom dnevnog reda, podnosi se nadzornom odboru u pismenoj formi.

Ukoliko nadzorni odbor, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva, ne izda obavijest o sazivanju skupštine, na način iz članka 230. ovoga zakona, podnositelj zahtjeva ovlašten je na isti način neposredno sazvati skupštinu i obvezatan je o tome pismeno obavijestiti Povjerenstvo.

Osobe iz stavka 1. ovoga članka ovlaštene su neposredno sazvati skupštinu, bez prethodnog podnošenja zahtjeva nadzornom odboru, u slučaju da pet mjeseci po isteku poslovne godine nadzorni odbor nije sazvao skupštinu radi izjašnjavanja o godišnjem izvješću društva, koje uključuje financijsko izvješće i izvješće revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju.

Podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, ukoliko neposredno saziva skupštinu, može zadužiti tajnika društva da izvrši utvrđivanje sastava radnih tijela skupštine, objavljivanje obavijesti o sazivanju skupštine na način iz članka 242. ovoga zakona, te da poduzme i sve druge radnje neophodne za održavanje skupštine društva.

Podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, ukoliko neposredno saziva skupštinu, dužan je utvrditi prijedloge odluka sazvane skupštine i dioničarima omogućiti ostvarivanje prava iz članka 235. ovoga zakona.

1.2. Odlučivanje

Članak 233.

Skupština može odlučivati ukoliko je na njoj zastupljeno više od 30% ukupnog broja dionica s pravom glasa.

Ukoliko po isteku 60 minuta od zakazanog vremena početka skupštine nije postignut kvorum za odlučivanje iz stavka 1. ovoga članka, skupština se odgađa, a sazivatelj skupštine je dužan najranije za 15, a najkasnije za 30 dana od prvobitno zakazanog dana održavanja objaviti obavještenje o ponovnom sazivanju skupštine.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, ponovno sazvana skupština može odlučivati ukoliko je na njoj zastupljeno više od 10% ukupnog broja dionica s pravom glasa.

Statutom dioničkog društva može se utvrditi veći, ali ne manji procenat od iznosa utvrđenih u st. 1. i 3. ovoga članka.

Izuzetno predsjedatelj skupštine može prekinuti rad skupštine najduže do 15 dana, uz utvrđivanje točnog datuma i mjesta nastavka rada započete skupštine.

Članak 234.

Skupština dioničkog društva odlučuje o:

- 1) povećanju i smanjenju temeljnog kapitala;
- 2) emisiji novih dionica postojeće ili nove klase i emisiji obveznica i drugih dužničkih vrijednosnih papira;
- 3) ograničenju ili isključenju prava preče kupnje novih dionica, u okviru odluke o emisiji novih dionica postojeće ili nove klase;
- 4) usvajanju godišnjeg izvješća društva, koje uključuje financijsko izvješće i izvješća revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju;
- 5) rasporedu dobiti i isplati dividende;
- 6) načinu pokrića gubitka;
- 7) spajanju sa drugim društvima i pripajanju drugih društava dioničkom društvu ili dioničkog društva drugom društvu;
- 8) promjeni oblika i podjeli dioničkog društva;
- 9) prestanku dioničkog društva sa provođenjem likvidacije i o odobravanju početne likvidacione bilance i završnog računa po okončanju postupka likvidacije;
- 10) kupovini, prodaji, razmjeni, uzimanju ili davanju u lizing, uzimanju ili davanju kredita, i drugim transakcijama, izravno ili posredstvom ovisnih društava, tijekom poslovne godine u opsegu većem od trećine knjigovodstvene vrijednosti imovine dioničkog društva po bilanci stanja na kraju prethodne godine, kao i o takvoj transakciji u manjem opsegu za čije odobrenje je ovlašten nadzorni odbor, ako on takvu predloženu transakciju nije odobrio jednoglasnom odlukom;
- 11) izboru i razrješenju članova nadzornog odbora pojedinačno;
- 12) izboru vanjskog revizora;
- 13) izboru i razrješenju članova odbora za reviziju;
- 14) osnivanju, reorganizaciji i likvidaciji ovisnih društava, i odobravanju njihovih statuta;
- 15) naknadama članovima nadzornog odbora i odbora za reviziju;
- 16) izmjenama i dopunama odredaba statuta koje se ne odnose na pitanja iz toč. 1), 2), 7) i 8) ovoga članka ili druga pitanja o kojima, sukladno zakonu ili statutu društva, skupština donosi posebne odluke čiji pravni učinak uključuje izmjenu odgovarajućih odredaba statuta društva;
- 17) izuzimanju stalnih sredstava u neprivatiziranim gospodarskim društvima;
- 18) drugim pitanjima bitnim za poslovanje dioničkog društva, sukladno zakonu i statutu dioničkog društva.

Članak 235.

Dioničar ima pravo, od dana objavljivanja obavijesti o sazivanju skupštine, u prostorijama dioničkog društva izvršiti uvid u listu dioničara, financijsko izvješće, sa izvješćima revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju i uvid u sve druge isprave koje se odnose na prijedlog odluka uvrštenih u dnevni red skupštine.

Članak 236.

Skupština odlučuje dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa o pitanjima za koja je pojedinim odredbama ovoga zakona izričito tako propisano, uključujući odvojeno glasovanje po klasama dionica, a natpolovičnom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa, zajedničkim glasovanjem svih klasa dionica, odlučuje o svim ostalim pitanjima iz svoje nadležnosti, osim izbora članova nadzornog odbora i odbora za reviziju koji se vrši sukladno odredbama članka 250. ovoga zakona.

Skupština je dužna najkasnije šest mjeseci od završetka poslovne godine odlučiti o godišnjem izvješću društva, koje uključuje financijsko izvješće i izvješća revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju, te o rasporedu dobiti ili načinu pokrivanja gubitka za tu poslovnu godinu.

Članak 237.

Glasovanje u skupštini vrši se putem glasačkih listića koji sadrže ime ili tvrtku dioničara i broj glasova kojim raspolaže.

Glasovanje se vrši zaokruživanjem na glasačkom listiću odgovora "za" ili "protiv" prijedloga odluke ili imena kandidata pri izboru organa dioničkog društva.

Rezultate glasanja utvrđuje odbor za glasovanje.

1.3. Odlučivanje putem punomoćnika

Članak 238.

Pravo učešća u radu i odlučivanju skupštine dioničkog društva dioničar može ostvariti osobno ili putem punomoćnika, koji je dužan postupati sukladno uputama dioničara, a ako upute nije dobio, sukladno razumnoj prosudbi najboljeg interesa dioničara - vlastodavca.

Osim svake poslovno sposobne fizičke osobe, punomoćnik može biti pravna osoba registrirana za poslove posredovanja u prometu vrijednosnih papira i udruženje sa svojstvom pravne osobe osnovano i registrirano radi udruživanja i zastupanja dioničara, u kojim slučajevima ovlasti iz punomoći vrši zakonski ili opunomoćeni zastupnik takve pravne osobe.

Punomoć za učešće u radu i odlučivanju skupštine dioničkog društva daje se u obliku pisane izjave, potpisane od strane dioničara - vlastodavca i punomoćnika, i dostavlja se dioničkom društvu osobno, poštanskom pošiljkom, faksom ili putem e-maila, najkasnije u roku koji je statutom ili odlukom društva utvrđen za registraciju dioničara za učešće u radu skupštine.

Punomoć prestaje ako se dioničar - vlastodavac registrira za učešće i prisustvuje skupštini s izričitom iskazanom namjerom da osobno glasa, zatim, izdavanjem punomoći drugoj osobi ili opozivom punomoći u obliku pisane izjave potpisane od strane dioničara - vlastodavca, sa učinkom danom dostavljanja društvu sukladno stavku 2. ovoga članka, te danom upisa kod Registra prijenosa dionica od strane dioničara - vlastodavca.

Izuzetno od stavka 1. ovoga članka, u otvorenom dioničkom društvu, i to u slučajevima, pod uvjetima i na način utvrđenim statutom društva sukladno propisima Povjerenstva, pravo učešća u odlučivanju skupštine dioničar može ostvariti glasovanjem putem popunjenih i potpisanih glasačkih listića dostavljenih društvu putem pošte, faksa ili e-maila prije datuma održavanja skupštine.

Članak 239.

Punomoćnik je dužan predati odboru za glasovanje pismenu ovlast za zastupanje dioničara.

Odbor za glasovanje dužan je provjeriti valjanost ovlasti i identitet punomoćnika.

Članak 240.

Ukoliko dioničar ili njegov punomoćnik, u roku od sedam dana od dana održavanja skupštine, dostavi odboru za glasovanje ovjerenu izjavu dioničara, javnu ispravu ili drugi vjerodostojan dokaz koji pobija valjanost ovlasti, odbor za glasovanje će proglasiti nevažećim glasove na temelju te ovlasti i o tome pismeno izvijestiti nadzorni odbor.

Nadzorni odbor je dužan obustaviti od izvršenja odluku za čije donošenje su nevažeći glasovi bili odlučujući i sazvati skupštinu radi ponovnog odlučivanja o tim pitanjima najkasnije 30 dana od dana prijema obavijesti odbora za glasovanje o nevažećim glasovima.

1.4. Zapisnik skupštine

Članak 241.

O radu skupštine sačinjava se zapisnik koji obvezatno sadrži:

- 1) tvrtku i adresu sjedišta dioničkog društva;
- 2) mjesto i vrijeme održavanja skupštine;
- 3) ime i prezime predsjedatelja, zapisničara, osoba koje ovjeravaju zapisnik i članova odbora za glasovanje;
- 4) dnevni red;
- 5) odluke;
- 6) podatke o glasovanju;
- 7) prigovore dioničara i članova nadzornog odbora na odluke skupštine.

Uz zapisnik se prilažu pismeni prijedlozi i izvješća podneseni skupštini.

Tajnik društva je dužan osigurati da se zapisnik sačini u roku od 30 dana od dana održavanja skupštine.

Zapisnik potpisuju predsjedatelj skupštine, zapisničar i osobe koje ovjeravaju zapisnik.

Dioničar može zahtijevati da mu se dostavi preslika zapisnika ili izvod iz zapisnika za sve skupštine društva.

Članak 242.

Dioničko društvo je obvezatno trajno čuvati zapisnike skupštine, evidenciju o prisustvu i glasanju dioničara, obavijesti i pozive za skupštinu.

Likvidator je dužan osigurati čuvanje dokumenata iz stavka 1. ovoga članka najmanje 10 godina nakon prestanka dioničkog društva.

1.5. Zaštita manjine u odlučivanju i pobijanje odluka skupštine

Članak 243.

Dioničar koji je, pisanom izjavom dostavljenom nadzornom odboru prije datuma održavanja skupštine ili usmeno u zapisnik prije početka glasanja na skupštini, izjavio da se protivi prijedlogu odluke koja uzrokuje značajne promjene u društvu ili pravima dioničara, a koju je skupština potom usvojila, ima pravo u roku od osam dana od dana održavanja skupštine podnijeti pisani zahtjev da društvo otkupi njegove dionice, osim u slučaju restrukturiranja ili reorganizacije društva sa većinskim državnim kapitalom.

U smislu stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da značajne promjene u društvu ili pravima dioničara uzrokuje odluka skupštine kojom se usvaja ili odobrava:

- 1) emisija novih dionica postojeće ili nove klase;
- 2) emisija obveznica zamjenjivih za dionice društva ili obveznica s pravom preče kupnje dionica društva;
- 3) ograničenje ili isključenje prava preče kupnje novih dionica u okviru odluke o emisiji novih dionica postojeće ili nove klase;
- 4) promjena oblika, podjela ili spajanje društva, ili pripajanje društva drugom društvu ili obrnuto.

Po zahtjevu dioničara iz stavka 1. ovoga članka, društvo je dužno otkupiti njegove dionice u roku od tri mjeseca od dana prijema zahtjeva, uz isplatu po pravičnoj tržišnoj vrijednosti za period od dana objavljivanja obavijesti do datuma održavanja skupštine.

U slučaju da obveze društva iz stavka 3. ovoga članka uključuju otkup dionica ukupne nominalne vrijednosti veće od 10% temeljnog kapitala društva i pravične tržišne vrijednosti u ukupnom iznosu većem od zbroja iznosa rezervi i zadržane dobiti prema bilanci stanja društva za prethodnu poslovnu godinu, zahtjev ili, ako ih je više, svaki od zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, društvo je dužno ispuniti u roku iz stavka 3. ovoga članka uz smanjenje broja dionica ili otkupne cijene srazmjerno navedenim ograničenjima, a preostali dio zahtjeva u daljnjem roku od šest mjeseci.

U slučaju kada društvo nije ispunilo obvezu otkupa dionica sukladno st. 1., 2., 3. i 4. ovoga članka, dioničar ima pravo ispunjenje obveze društva zahtijevati podnošenjem tužbe nadležnom sudu, osim u slučaju restrukturiranja ili reorganizacije društva s većinskim državnim kapitalom.

Članak 244.

Ako skupština odbije prijedlog dioničara sa više od 20% dionica s pravom glasa za imenovanje vanjskog revizora za izvanredno ispitivanje svih predmeta koji se odnose na osnivanje i poslovanje dioničkog društva u posljednjih pet godina, revizora će imenovati Povjerenstvo.

Članak 245.

Odluka skupštine dioničkog društva ništavna je ako:

- 1) skupština nije sazvana na način utvrđen člankom 230. ovoga zakona;
- 2) nije unesena u zapisnik na način utvrđen člankom 241. ovoga zakona;
- 3) je ništavnost utvrđena pravomoćnom presudom suda po tužbi za pobijanje odluke.

Članak 246.

Postupak za pobijanje i poništenje odluke skupštine, kod suda kod kojeg je dioničko društvo upisano u registar društava može pokrenuti:

- 1) dioničar zastupljen na skupštini, čiji je prigovor na odluku unesen u zapisnik;
- 2) dioničar koji nije prisustvovao skupštini zbog sazivanja skupštine protivno odredbama članka 230. ovoga zakona;
- 3) dioničar čiji prijedlog ili prigovor nije pravilno unesen u zapisnik;
- 4) nadzorni odbor i uprava i svaki član nadzornog odbora i uprave, ukoliko bi izvršenjem odluke počinio gospodarski prijestup ili kazneno djelo ili dioničkom društvu nanio štetu.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka može se pokrenuti u roku od 60 dana od dana održavanja skupštine.

U postupku iz stavka 1. ovoga člana, dioničko društvo zastupa ravnatelj ili drugi član uprave, po ovlasti ravnatelja.

Ako je tužitelj član uprave, dioničko društvo zastupa osoba imenovana od nadzornog odbora, a kada su tužitelji nadzorni odbor i uprava ili njihovi članovi, zastupnika dioničkog društva postavlja sud, ako ga nije imenovala skupština.

2. Nadzorni odbor

Članak 247.

Nadzorni odbor sačinjavaju predsjednik i najmanje dva člana, koje imenuje i razrješava skupština, s tim da ukupan broj članova nadzornog odbora mora biti neparan.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora imenuju se istodobno na razdoblje od četiri godine, s tim da po isteku razdoblja od dvije godine od dana imenovanja skupština društva glasa o povjerenju članovima nadzornog odbora.

Ista osoba može biti imenovana za predsjednika ili člana nadzornog odbora više puta bez ograničenja.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora upisuju se u registar kod Povjerenstva.

Skupština može razriješiti predsjednika i članove nadzornog odbora i prije isteka razdoblja na koje su imenovani:

- 1) kad nadzorni odbor ili pojedini njegov član izgubi povjerenje dioničara;
- 2) kad skupština odbije usvojiti godišnje izvješće društva, koje uključuje financijsko izvješće i izvješće revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju;
- 3) kad skupština utvrdi odgovornost predsjednika i članova nadzornog odbora za štetu koju je pretrpjelo dioničko društvo iz razloga iz čl. 258. i 261. ovoga zakona;
- 4) i u drugim slučajevima utvrđenim statutom dioničkog društva.

Članak 248.

Predsjednik i član nadzornog odbora ne može biti osoba:

- 1) osuđivana za kazneno djelo i za gospodarski prijestup nespojive s dužnosti u nadzornom odboru, pet godina od dana pravomoćnosti presude, isključujući vrijeme zatvorske kazne;

- 2) kojoj je presudom suda zabranjeno obavljanje aktivnosti u nadležnosti nadzornog odbora; i
- 3) starija od 65 godina na dan imenovanja.

Članak 249.

Kandidate za članove nadzornog odbora može predložiti dioničar ili grupa dioničara s najmanje 5% dionica s pravom glasa.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se pismeno, najkasnije osam dana od dana objavljivanja obavijesti o sazivanju skupštine u čiji je dnevni red uključeno i pitanje izbora predsjednika i članova nadzornog odbora.

Kandidati za predsjednika i članove nadzornog odbora moraju prije glasovanja dati pismenu izjavu o prihvatanju kandidature.

Članak 250.

Članovi nadzornog odbora biraju se glasovanjem, sukladno članku 237. ovoga zakona, pri čemu svakoj dionici sa pravom glasa pripada broj glasova jednak u broju članova nadzornog odbora koji se biraju.

Ukupan broj glasova koji nosi svaki glasački listić raspoređuje se ravnomjerno na sve kandidate čija imena su zaokružena na istom listiću.

Kandidate koji su dobili najveći broj glasova skupština proglašava za članove nadzornog odbora.

Na prvoj konstituirajućoj sjednici nadzornog odbora, koju u roku od 15 dana od dana održavanja skupštine iz stavka 3. ovoga članka saziva tajnik društva, nadzorni odbor jednog od svojih članova bira za predsjednika nadzornog odbora.

Nadzorni odbor može razriješiti člana nadzornog odbora sa dužnosti predsjednika, uz istodobno imenovanje jednog od svojih članova za predsjednika nadzornog odbora.

Članak 251.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora u prvom mandatu biraju se na osnivačkoj skupštini sukladno odredbama čl. 249. i 250. ovoga zakona.

Članak 252.

Ravnatelj i član uprave dioničkog društva ne može biti predsjednik i član nadzornog odbora ili upravnog odbora u gospodarskim društvima ili institucijama, uključujući, ali i ne ograničavajući se na: fondove, banke, agencije, povjerenstva.

Dioničar sa 50% i više dionica, ravnatelj i član uprave bilo kojeg dioničkog društva kao i vlasnik sa 50% i više vlasništva, ravnatelj i član uprave bilo kojeg društva sa ograničenom odgovornošću ne može biti predsjednik i član nadzornog ili upravnog odbora u društvima sa većinskim državnim kapitalom ili institucijama.

Predsjednik ili član nadzornog ili upravnog odbora društva sa većinskim državnim kapitalom ili institucije ne može istodobno biti predsjednik ili član nadzornog ili upravnog odbora drugog društva ili institucije.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora i članovi uprave gospodarskog društva sa većinskim državnim kapitalom, i predsjednik i članovi nadzornih odbora gospodarskih društava u kojima učešće državnog kapitala nije većinsko, a koji su u nadzorni odbor kandidovani ispred državnog kapitala, dužni su proći odgovarajuće

stručno usavršavanje sukladno Uredbi o usavršavanju predsjednika i članova nadzornih odbora i uprava gospodarskih društava sa učešćem državnog kapitala („Službene novine Federacije BiH“, br. 71/09, 33/10, 23/11, 83/11 i 02/13).

Ograničenja iz st. 2. i 3. ne odnose se na članove nadzornog odbora gospodarskog društva s većinskim državnim kapitalom, koji su imenovani ispred privatnog kapitala.

Članak 253.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora zaključuju sa dioničkim društvom ugovor koji odobrava skupština.

Ugovor u ime dioničkog društva potpisuje ravnatelj, sukladno odobrenju skupštine.

Članak 254.

Sjednica nadzornog odbora održava se najmanje jednom u tri mjeseca.

Sjednicu nadzornog odbora saziva predsjednik nadzornog odbora.

Predsjednik nadzornog odbora dužan je sazvati sjednicu na zahtjev ravnatelja dioničkog društva ili dva člana nadzornog odbora, najkasnije 14 dana od dana podnošenja zahtjeva, a u protivnom sjednicu je ovlašten sazvati podnositelj zahtjeva.

Članak 255.

Pismeni poziv za sjednicu nadzornog odbora, u kojem su naznačeni mjesto i datum održavanja, vrijeme početka i dnevni red sjednice, dostavlja se članovima nadzornog odbora najkasnije 14 dana prije datuma održavanja sjednice.

Uz poziv za sjednicu, dostavljaju se materijali za svaku točku dnevnog reda.

U žurnim slučajevima utvrđenim statutom društva može se utvrditi i kraći rok od roka iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 256.

Za održavanje sjednice nadzornog odbora potreban je kvorum od dvije trećine ukupnog broja članova.

Nadzorni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova.

Predsjednik i član nadzornog odbora ne može glasovati o pitanjima koja se odnose na njega osobno.

Osobe koje nisu članovi nadzornog odbora mogu prisustvovati sjednici samo na temelju pismenog poziva predsjednika nadzornog odbora.

Članak 257.

Nadzorni odbor dioničkog društva nadležan je da:

- 1) nadzire poslovanje dioničkog društva, usvaja poslovne strategije društva i planove poslovanja;
- 2) nadzire rad uprave, te daje suglasnost na odluke uprave strateškog karaktera definirane statutom društva;
- 3) usvaja izvješće uprave o poslovanju po polugodišnjem i godišnjem obračunu, sa bilancom stanja i bilancom uspjeha i izvješćem revizije;

- 4) podnosi skupštini godišnje izvješće o poslovanju dioničkog društva, koje obvezatno uključuje izvješće revizora, izvješće o radu nadzornog odbora i odbora za reviziju, i plan poslovanja za narednu poslovnu godinu;
- 5) bira predsjednika nadzornog odbora;
- 6) predlaže raspodjelu i način uporabe dobiti i način pokrića gubitka;
- 7) odobrava kupovinu, prodaju, zamjenu, uzimanje u lizing i druge transakcije imovinom, izravno ili posredstvom ovisnih društava tijekom poslovne godine u opsegu od 15% do 33% knjigovodstvene vrijednosti ukupne imovine dioničkog društva;
- 8) imenuje predsjednike i članove pododbora ovisno o procijenjenim potrebama;
- 9) obrazuje povremena povjerenstva i utvrđuje njihov sastav i zadatke;
- 10) saziva skupštinu; i
- 11) odobrava emisiju novih dionica postojeće klase u iznosu do trećine zbroja nominalne vrijednosti postojećih dionica i određuje iznos, vrijeme prodaje i cijenu ovih dionica, koja ne može biti manja od prosječne tržišne vrijednosti postojećih dionica iste klase u 30 uzastopnih dana prije dana donošenja odluke.

Članak 258.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora dužni su svoje obveze i odgovornosti izvršavati sukladno interesima dioničara i dioničkog društva i ne mogu obavljati djelatnost konkurentnu djelatnosti dioničkog društva bez obavještanja i suglasnosti drugih članova nadzornog odbora.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora dužni su prilikom predlaganja emisije novih ili otkupa vlastitih dionica dioničkog društva i drugih vrijednosnih papira saopćiti sve bitne podatke koji se odnose na poslovanje dioničkog društva.

Predsjednik i član nadzornog odbora dužni su prijaviti nadzornom odboru svaki izravni ili neizravni interes u pravnoj osobi s kojom dioničko društvo ima ili namjerava da stupi u poslovni odnos.

U slučaju iz stavka 3. ovoga članka predsjednik i član nadzornog odbora ne mogu odlučivati o pitanjima koja se tiču odnosa dioničkog društva i drugih pravnih osoba u kojima predsjednik i član nadzornog odbora imaju izravni ili neizravni financijski interes.

Članak 259.

Ako predsjednik i član nadzornog odbora postupaju suprotno odredbama članka 258. ovoga zakona, dioničko društvo ima pravo na naknadu štete koju je usljed toga pretrpjelo.

Članak 260.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora neograničeno solidarno odgovoraju za štete koje prouzroče neizvršavanjem ili neurednim izvršavanjem svojih dužnosti.

Članak 261.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora su odgovorni za štetu koju je pretrpjelo dioničko društvo ako su suprotno odredbama ovog zakona, statuta dioničkog društva i odlukama skupštine:

- 1) vratili uplate dioničarima;
- 2) dioničarima isplatili dividendu;
- 3) vlasnicima obveznica dioničkog društva isplatili kamatu;
- 4) upisali, stjecali ili otkupljivali dionice;
- 5) prodavali imovinu društva;
- 6) vršili plaćanja nakon što je dioničko društvo postalo nesolventno;
- 7) produžavali rokove vraćanja kredita dioničkom društvu;
- 8) izdavali dionice na temelju uvjetnog povećanja temeljnog kapitala.

Dioničko društvo može odustati od potraživanja iz stavka 1. ovoga članka nakon isteka tri godine od dana isticanja zahtjeva za naknadu štete, ako se sa odustajanjem saglasi skupština, a protiv te odluke nije podnesen prigovor dioničara koji posjeduju najmanje 10% dionica s pravom glasa.

Članak 262.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora imaju pravo zahtijevati sve podatke o poslovanju i nazočnost članova uprave sjednicama nadzornog odbora.

Predsjednik i članovi nadzornog odbora imaju pravo nazočiti sjednicama uprave dioničkog društva.

3. Uprava

Članak 263.

Uprava organizira rad i rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja dioničko društvo i odgovara za zakonitost poslovanja.

Upravu dioničkog društva čini ravnatelj, ili ravnatelj i jedan ili više izvršnih ravnatelja.

Postupak izbora, imenovanja, razrješenja, sastav i način odlučivanja uprave dioničkog društva utvrđuje se statutom.

Odredbe članka 248. i članka 258. stavak 2. ovog zakona primjenjuju se i na članove uprave dioničkog društva.

Članak 264.

Ravnatelj predsjedava upravom, rukovodi poslovanjem, zastupa i predstavlja dioničko društvo i odgovara za zakonitost poslovanja.

Mandat članovima uprave je četiri godine.

Položaj, ovlasti, odgovornosti i prava uprave uređuju se ugovorom.

Članak 265.

Način razrješenja članova uprave dioničkog društva i prije isteka mandata na koji su imenovani, utvrđuje se statutom društva.

U slučaju razrješenja članova uprave dioničkog društva prije isteka mandata shodno se primjenjuju odredbe članka 247. stavak 5. ovog zakona.

Članak 266.

Ravnatelj pismeno ovlašćuje jednog od izvršnih ravnatelja da ga zamjenjuje u slučaju spriječenosti, i utvrđuje ovlasti.

Članak 267.

Ravnatelj i izvršni ravnatelj dužni su prijaviti nadzornom odboru svaki izravni ili neizravni interes u pravnoj osobi sa kojom dioničko društvo ima ili namjerava da stupi u poslovni odnos.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, ravnatelj i izvršni ravnatelj mogu sudjelovati u tom poslovnom odnosu na temelju pismene suglasnosti predsjednika nadzornog odbora.

Članak 268.

Ukoliko ravnatelj podnese ostavku, dužan je nastaviti obavljanje poslova u otkaznom roku koji utvrđuje nadzorni odbor i koji ne može biti kraći od 30 dana.

4. Tajnik

Članak 269.

Dioničko društvo ima tajnika.

Postupak izbora, imenovanja i razrješenja tajnika društva utvrđuje se statutom društva.

Međusobni odnosi u obavljanju poslova, visina novčane naknade, odgovornost u izvršavanju propisanih obveza tajnika društva, kao i druga pitanja uređuju se ugovorom.

Članak 270.

Tajnik je odgovoran za vođenje knjige dioničara, registra zapisnika skupštine i nadzornog odbora i čuvanje dokumenata utvrđenih ovim zakonom i statutom dioničkog društva, osim financijskih izvješća.

Tajnik je ovlašten za provođenje odluka skupštine, nadzornog odbora i ravnatelja.

Tajnik je odgovoran za pripremu sjednica i vođenje zapisnika skupštine i nadzornog odbora.

4. Odbor za reviziju

Članak 271.

U dioničkom društvu se formira odbor za reviziju.

Odbor za reviziju ima tri člana, od kojih je najmanje jedan certificirani ovlašten revizor i jedan diplomirani pravnik (ili završeno visoko obrazovanje pravne struke koje se vrednuje sa najmanje 240 ECTS bodova po Bolonjskom sustavu studiranja) s najmanje pet godina radnog iskustva na pravnim poslovima nakon stjecanja diplome.

Članak 272.

Predsjednik i član odbora za reviziju ne može biti član nadzornog odbora i uprave, uposlen niti imati izravni ili neizravni financijski interes u dioničkom društvu, izuzev plaće na temelju te funkcije.

Naknada i druga prava članova odbora za reviziju uređuju se ugovorom na temelju odluke skupštine.

Članak 273.

Odbor za reviziju je dužan izvršiti reviziju polugodišnjeg i godišnjeg obračuna i istovremeno kontrolu usklađenosti poslovanja društva i funkcioniranja organa društva sa ovim zakonom, drugim relevantnim propisima i osnovnim principima korporativnog upravljanja i o tome dostaviti izvješće skupštini i nadzornom odboru, najkasnije osam dana po okončanju revizije.

Odbor za reviziju je dužan izvršiti kontrolu iz stava 1 ovog člana i reviziju financijskog poslovanja dioničkog društva na zahtjev dioničara s najmanje 10% dionica s pravom glasa, i o tome dostaviti izvješće skupštini i nadzornom odboru, najkasnije osam dana po okončanju revizije.

Članak 274.

Član odbora za reviziju ovlašten je zahtijevati sazivanje sjednice nadzornog odbora i skupštine kada smatra da su ugroženi interesi dioničara ili utvrdi nepravilnosti u radu predsjednika ili članova nadzornog odbora, ravnatelja ili članova uprave.

VI - PROMJENA OBLIKA, PRIPAJANJE I SPAJANJE I PRESTANAK DIONIČKOG DRUŠTVA

1. Promjena oblika

Članak 275.

Zatvoreno dioničko društvo može promijeniti oblik u društvo sa ograničenom odgovornošću, na temelju odluke skupštine donesene dvotrećinskom većinom zastupljenih dionica s pravom glasa, tako da dioničari steknu udjel u društvu s ograničenom odgovornošću srazmjeran njihovom učešću u temeljnom kapitalu dioničkog društva.

Članak 276.

Društvo s ograničenom odgovornošću nastalo promjenom oblika dioničkog društva mora imati temeljni kapital najmanje u iznosu utvrđenom ovim zakonom.

Članak 277.

Dioničko društvo podnosi Povjerenstvu zahtjev za odobrenje promjene oblika potpisan od članova nadzornog odbora, koji su glasovali za prijedloge odluka o promjeni oblika i članova uprave koji su predložili plan reorganizacije i odluku o promjeni oblika.

Povjerenstvo je dužno donijeti odluku najkasnije 60 dana od dana prijema urednog zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 278.

Na temelju odluke Povjerenstva o odobrenju promjene oblika, izvršit će se upis promjene oblika dioničkog društava u registar društava.

Društvo je dužno pismeno obavijestiti Registar o promjeni oblika organiziranja, najkasnije osam dana od dana upisa u registar društava.

2. Pripajanje i spajanje

Članak 279.

Dioničko društvo se pripaja prijenosom imovine i obveza (u daljnjem tekstu: pripojeno društvo) drugom dioničkom društvu ili društvu s ograničenom odgovornošću (u daljnjem tekstu: društvo sljednik), koje emitira svoje dionice ili udjele u zamjenu za dionice pripojenog društva.

Dioničko društvo se spaja prijenosom imovine i obveza (spojena društva) na novo dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću (društvo sljednik) koje u zamjenu za dionice spojenih društava emitira svoje dionice ili udjele.

Otvoreno dioničko društvo može se pripojiti samo drugom društvu koje će nakon pripajanja ispunjavati jedan od kriterija za otvoreno dioničko društvo.

Otvoreno dioničko društvo može se spojiti sa jednim ili više drugih društava samo na način da tim spajanjem osnuju novo otvoreno dioničko društvo.

Članak 280.

Povjerenstvo će odobriti pripajanje dioničkog društva ako:

- 1) skupštine pripojenog i društva sljednika donesu istovjetne odluke o pripajanju;
- 2) zahtjev za odobrenje pripajanja potpišu članovi nadzornog odbora, koji su glasovali za prijedloge odluka o pripajanju i članovi uprave koji su predložili plan reorganizacije i odluke o pripajanju; i
- 3) Povjerenstvo ocijeni da pripajanje ne ugrožava prava dioničara i vjerovnika dioničkog društva.

Članak 281.

Povjerenstvo će odobriti spajanje dioničkog društva kada, uz radnje iz članka 280. ovoga zakona, dioničko društvo sa drugim društvima s kojim se spaja:

- 1) zaključi ugovor o spajanju, koji utvrđuje prestanak spojenih društava na dan konstituiranja društva sljednika;
- 2) pripremi statut društva sljednika; i
- 3) većinom glasova svih dionica s pravom glasa izabere organe društva sljednika.

Članak 282.

Odluka iz članka 280. točka 1. obvezatno sadrži odredbe o:

- 1) povećanju temeljnog kapitala društva sljednika;

- 2) broju i klasi dionica ili udjela koje društvo sljednik emitira u zamjenu za dionice ili udjele pripojenih i spojenih društava;
- 3) datumu početka korištenja prava sadržanih u dionicama ili udjelima društva sljednika;
- 4) vremenu i načinu emisije dionica ili udjela društva sljednika;
- 5) doplati za dionice ili udjele društva sljednika ili isplatama dioničarima ili članovima pripojenih i spojenih društava od društva sljednika;
- 6) datumu pripreme bilance stanja i bilance uspjeha na temelju kojih se vrši pripajanje ili spajanje;
- 7) datumu podnošenja Povjerenstvu zahtjeva za odobrenje pripajanja ili spajanja.

Povećanje temeljnog kapitala društva sljednika može se vršiti samo emisijom novih dionica ili udjela.

Doplate iz stavka 1. točka 5. ovoga članka ne mogu biti veće od 10% nominalne vrijednosti dionica potrebnih za realizaciju spajanja.

Članak 283.

Povjerenstvo je dužno donijeti odluku o zahtjevu za odobrenje pripajanja i spajanja dioničkog društva najkasnije 60 dana od dana prijema zahtjeva.

Na temelju odluke Povjerenstva o odobrenju pripajanja i spajanja, vrši se upis pripajanja i spajanja dioničkog društva u registar društava.

Društvo sljednik dužno je Registru podnijeti prijavu za upis opoziva dionica pripojenog i spojenog dioničkog društva i upis dionica društva sljednika, najkasnije osam dana od dana upisa u registar društava.

Članak 284.

Imovinom spojenih društava upravljat će se posebno, tako da je u odnosu spojenih dioničkih društava i odnosu prema vjerovnicima odvojeno predstavljena imovina svakog od spojenih dioničkih društava.

Društvo sljednik je dužno, prema sopstvenoj procjeni, tri puta, u razmacima ne kraćim od 15 ni dužim od 30 dana, objaviti da napušta odvojeno upravljanje imovinom spojenih društava i pozvati vjerovnike da, najkasnije šest mjeseci od treće objave, društvu prijave potraživanja nastala prije upisa spajanja u registar društava.

Odvojeno upravljanje imovinom spojenih društava ne smije se napustiti prije isteka roka iz stavka 2. ovoga članka i ispunjavanja obveza prema vjerovnicima, koji su od društva sljednika zahtijevali isplatu ili osiguranje potraživanja.

3. Prestanak dioničkog društva

Članak 285.

Dioničko društvo prestaje, sukladno zakonu i statutu:

- 1) odlukom skupštine;
- 2) spajanjem, pripajanjem i podjelom
- 3) istekom vremena, ako je društvo bilo osnovano na određeno vrijeme;
- 4) odlukom suda; i
- 5) stečajem.

Članak 286.

Odluka skupštine o prestanku dioničkog društva dostavlja se Povjerenstvu i registarskom sudu, najkasnije osam dana od dana donošenja odluke.

Članak 287.

Dioničko društvo prestaje odlukom suda kada:

- 1) po tužbi vjerovnika čija dospjela a neizmirena potraživanja premašuju trećinu temeljnog kapitala dioničkog društva;
- 2) skupština dioničkog društva nije održana deset mjeseci od isteka roka za izradu godišnjeg obračuna;
- 3) kada se i poslije izricanja kazni nastavljaju povrede zakona i drugih propisa kojima se ugrožavaju interesi vjerovnika ili vlasnika vrijednosnih papira koje je društvo emitiralo;
- 4) kada se stečaj završi diobom stečajne imovine;
- 5) stečaj nije pokrenut jer imovina društva nije dovoljna za pokriće troškova stečajnog postupka ili se stečaj obustavi zbog nedovoljne imovine.

Odluka suda upisuje se po službenoj dužnosti u Registar emitenata i registar društava.

4. Likvidacija

Članak 288.

Ako dioničko društvo prestane na temelju odredaba članka 285. toč. 1. i 4. ovog zakona pokreće se postupak likvidacije.

U slučaju iz članka 285. točka 1. ovoga zakona likvidaciju dioničkog društva vrši uprava, a u slučaju iz članka 285. točka 4. sud imenuje likvidatora.

Članak 289.

Od dana donošenja odluke o prestanku, organi dioničkog društva rade sukladno odredbama ovog zakona kojim se uređuje postupak likvidacije.

Sud može postaviti skrbnika društva, koji obavlja poslove vezane za likvidaciju, a organi dioničkog društva postupaju samo po nalogu skrbnika.

Članak 290.

Uprava ili likvidator dioničkog društva dužni su objaviti najmanje u jednom domaćem dnevnom listu da je pokrenut postupak likvidacije, tri puta od dana donošenja odluke iz članka 288. ovog zakona, u razmacima od 15 do 30 dana.

Obavijest iz stavka 1. ovoga članka obvezatno sadrži poziv vjerovnicima da prijave potraživanja, najkasnije tri mjeseca od dana posljednjeg objavljivanja.

Obavijest iz stavka 1. ovoga članka uprava ili likvidator dužni su uputiti poznatim vjerovnicima pojedinačno.

Članak 291.

Likvidator je dužan, najkasnije do kraja poslovne godine u kojoj je pokrenut postupak likvidacije, sačiniti i podnijeti skupštini na odobrenje početnu likvidacionu bilancu.

Skupština dioničkog društva je dužna istodobno sa odobrenjem početne likvidacione bilance razriješiti nadzorni odbor i upravu.

Likvidator je dužan na kraju poslovne godine skupštini podnijeti bilancu stanja i bilancu uspjeha i izvješće o tijeku likvidacije.

Članak 292.

Likvidator je dužan okončati tekuće poslove dioničkog društva, naplatiti potraživanja, unovčiti ostalu imovinu i izmiriti obveze društva.

Članak 293.

Tijekom likvidacije ne može se povećavati fond rezervi dioničkog društva.

U posebne rezerve za uposlene unose se prihodi utvrđeni odlukom o obrazovanju tih rezervi, koje se ne mogu koristiti za namirenje vjerovnika i dioničara prije ispunjenja obveza na tom temelju prema uposlenim.

Članak 294.

Likvidator je dužan deponirati na posebnom računu novac potreban za izmirenje:

- 1) poznatih obveza za koje se vjerovnici nisu prijavili;
- 2) obveza koje nisu dospjele;
- 3) spornih obveza.

Po isteku godine dana od trećeg objavljivanja obavijesti iz članka 290. stavak 1. ovoga zakona, iz imovine preostale nakon izdvajanja iz stavka 1. ovoga članka, isplaćuju se dioničari, sukladno pravima sadržanim u dionicama.

Ako imovina dioničkog društva nije dovoljna za isplatu punog iznosa uplata dioničara, imovina se dijeli srazmjerno izvršenim uplatama.

Likvidator je dužan deponirati pripadajuće iznose iz st. 2. i 3. ovoga članka koji dioničarima nisu isplaćeni na posebnom računu.

Članak 295.

Likvidator je dužan nakon provedenih radnji iz čl. 292. i 294. ovoga zakona sazvati skupštinu dioničkog društva i podnijeti završni obračun.

Članak 296.

Izmirenje obveza dioničkog društva za koje likvidator nije znao i koje vjerovnici nisu prijavili u roku iz članka 290. stavak 2. ovoga zakona, može se zahtijevati samo iz deponiranog novca koji nije isplaćen dioničarima.

**PETI DIO:
DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU**

I - OPĆE ODREDBE

1. Pojam

Članak 297.

Društvo s ograničenom odgovornošću je društvo koje osniva jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba radi obavljanja određene djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom unošenjem udjela u unaprijed dogovoreni temeljni kapital.

Za obveze društva s ograničenom odgovornošću član društva odgovara svojim udjelom.

Udjeli osnivača društva s ograničenom odgovornošću mogu biti različiti, a svaki osnivač može steći samo jedan udjel.

Članak 298.

Odredbe ovoga zakona o dioničkom društvu primjenjuju se na društvo s ograničenom odgovornošću, ako posebnim odredbama ovoga zakona nije drugačije određeno.

U društvu s ograničenom odgovornošću koje nema nadzorni odbor njegove ovlasti vrše članovi društva.

2. Osnivački akt

Članak 299.

Društvo s ograničenom odgovornošću osniva se ugovorom u pismenoj formi koji zaključuju osnivači, čiji potpisi se ovjeravaju sukladno zakonu.

Kada društvo s ograničenom odgovornošću osniva samo jedan osnivač, osnivački akt je odluka o osnivanju.

Članak 300.

Ugovor iz članka 299. stavak 1. ovoga zakona može potpisati punomoćnik osnivača na temelju punomoći koja se prilaže ugovoru, a kojom je punomoćnik izričito ovlašten za taj posao i na kojoj je potpis vlastodavatelja ovjeren sukladno zakonu.

Članak 301.

Osnivački akt društva s ograničenom odgovornošću obvezatno sadrži:

- 1) ime i prezime i adresu prebivališta ili tvrtku i sjedište osnivača;
- 2) tvrtku, sjedište i djelatnost društva;
- 3) iznos temeljnog kapitala društva, iznos uloga u novcu, opis i vrijednost

- uloga u stvarima i pravima, broj i visina udjela članova;
- 4) prava i obveze članova društva;
 - 5) postupak u slučaju kada neko od osnivača ne uplati svoj ulog do ugovorenog roka ili ne ispuni drugu obvezu;
 - 6) iznos troškova osnivanja, odnosno procijenjeni iznos svih troškova plaćenih od strane društva;
 - 7) način izmirenja troškova osnivanja društva;
 - 8) imenovanje osoba ovlaštenih za vođenje poslovanja i zastupanje društva i prijavu za upis osnivanja društva u registar društava;
 - 9) posljedice neuspjelog osnivanja;
 - 10) posebnu odredbu ako se društvo osniva na određeno vrijeme.

3. Temeljni kapital

Članak 302.

Temeljni kapital društva sa ograničenom odgovornošću s jednim ili više osnivača iznosi najmanje 1.000 (hiljadu) KM, ako drugim zakonom nije određeno drugačije.

Vrijednost pojedinačnog uloga ne može biti manja od 100 (stotinu) KM.

Ulozi u novcu ne mogu zajedno biti manji od iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

Ulozi u stvarima i pravima moraju biti u cijelosti uneseni u društvo do dana podnošenja prijave za upis osnivanja društva u registar društava, tako da društvo može njima trajno i slobodno raspolagati.

Do dana podnošenja prijave za upis osnivanja društva u registar društava mora biti uplaćena najmanje polovica uloga u novcu, ali ne manje od iznosa iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 303.

Osnivačkim aktom može se odrediti i obveza člana da u korist društva izvrši određenu činidbu čija vrijednost se može novčano izraziti.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, osnivačkim aktom se moraju odrediti vrsta, sadržaj i rok činidbe, kriteriji za određivanje njene vrijednosti i ugovorna kazna do visine vrijednosti činidbe, za slučaj neispunjenja ili neurednog ispunjenja činidbe.

Članak 304.

Troškove osnivanja društva snose osnivači srazmjerno svojim udjelima, ako ugovorom nije određeno drugačije.

Troškovi osnivanja ne mogu biti plaćeni iz temeljnog kapitala, niti se mogu kao ulog pripisati temeljnom kapitalu.

4. Statut

Članak 305.

Društvo s ograničenom odgovornošću ima statut.

Statut društva donose osnivači, u roku određenom osnivačkim aktom, koji ne može biti duži od 60 dana od dana upisa osnivanja društva u registar društava.

Statutom društva obvezatno se uređuje:

- 1) tvrtka i sjedište;
- 2) djelatnost;
- 3) iznos temeljnog kapitala i visina udjela svakog člana;
- 4) vođenje poslovanja i zastupanje društva;
- 5) način utvrđivanja i diobe dobiti i pokrića gubitka;
- 6) prava i obveze članova;
- 7) organizacija društva;
- 8) upravljanje i način donošenja odluka, sastav, način imenovanja i razrješenja, ovlasti i odgovornosti organa društva, ako se formiraju;
- 9) način informiranja članova o poslovanju društva i vođenja knjige udjela;
- 10) način promjene visine temeljnog kapitala;
- 11) način pristupanja društvu i prestanka članstva u društvu;
- 12) prestanak društva;
- 13) postupak izmjena i dopuna statuta.

5. Upis u registar društava

Članak 306.

Uz prijavu za upis osnivanja društva s ograničenom odgovornošću u registar društava prilažu se u izvorniku ili ovjerenom prijepisu:

- 1) osnivački akt;
- 2) dokaz o izvršenoj uplati uloga u novcu;
- 3) izvješće o procjeni vrijednosti i isprave o unosu uloga u stvarima i pravima;
- 4) spisak sa osobnim podacima članova uprave i nadzornog odbora, ako se on imenuje, sa njihovim izjavama o prihvatanju dužnosti.

II - PRAVA I OBVEZE ČLANOVA

1. Uplata uloga

Članak 307.

Član društva dužan je u roku i na način određen osnivačkim aktom, statutom i odlukama skupštine društva izvršiti uplatu uloga.

Obveza iz stavka 1. ovoga članka ne može se prebiti sa bilo kojim potraživanjem člana prema društvu ili drugim članovima društva, niti se ulog može povući samovoljno.

Član društva koji je kao ulog unio stvari ili prava ne može na njima pridržati nikakvo pravo niti društvu nametnuti ograničenja.

Društvo ne može uplatu uloga odgoditi, ne može člana osloboditi obveze uplate, niti na ime uplate uloga primiti nešto drugo osim onoga što je ugovoreno.

Članak 308.

Član društva koji ne izvrši uplatu uloga u ugovorenom roku dužan je platiti zateznu kamatu određenu ugovorom, i naknaditi društvu i drugim članovima štetu koju pretrpe usljed njegovog zakašnjenja.

Uprava društva će člana koji obvezu uplate uloga nije izvršio 60 dana po isteku ugovorenog roka pismeno obavijestiti da je isključen iz društva.

Isključeni član društva gubi sva prava iz udjela i davanja učinjenih na ime uloga, ali ostaje obvezatan izvršiti uplatu uloga u cijelosti, zatezних kamata i naknade štete na temelju neblagovremene uplate.

Društvo može putem suda tražiti ispunjenje obveze člana društva.

Članak 309.

Udjel isključenog člana uprava društva može izložiti prodaji ako ga, uz suglasnost isključenog člana, ne otkupi jedan ili više članova društva.

Iz prihoda od prodaje udjela, umanjenog za troškove prodaje udjela, zatezne kamate i naknade štete zbog zakašnjenja i zaostalih uplata uloga, društvo isplaćuje isključenog člana, do iznosa izvršenih uplata.

2. Odgovornost članova i prethodnika

Članak 310.

Za iznos koji isključeni član nije uplatio na ime uloga, sa zateznom kamatom zbog zakašnjenja, društvu odgovaraju i prethodnici isključenog člana koji su u knjigu udjela bili upisani kao članovi društva tijekom posljednje tri godine prije upućivanja poziva za uplatu isključenom članu.

Društvo će preporučenom pošiljkom uputiti neposrednom prethodniku isključenog člana poziv na uplatu u roku od najviše 30 dana, i istodobno o tom pozivu i roku na isti način obavijestiti ranije prethodnike, koji odgovaraju ukoliko njihovi sljednici ne izvrše uplatu.

Prethodnik koji plati zaostali iznos stječe udjel isključenog člana ako taj udjel nije prodat, odnosno unovčen sukladno odredbama članka 309. ovoga zakona.

Članak 311.

Uprava društva može po svom izboru provesti prvo postupak iz članka 306., a zatim iz članka 309. ovoga zakona ili obrnuto, bez obzira da li je isključen član tužen, a odgovornost prethodnika smanjuje se za iznos ostvaren prodajom udjela ili tužbom protiv isključenog člana.

Ukoliko udjel nije naplaćen u cijelosti postupkom iz stavka 1. ovoga članka, ili ni jedan od tih postupaka nije pokrenut u roku od šest mjeseci od dana isključenja, razliku do pune vrijednosti udjela isključenog člana dužni su platiti ostali članovi društva u međusobnom srazmjeru njihovih udjela, izuzevši člana koji je udjel stekao sukladno odredbama članka 308. ovoga zakona.

Iznos koji se u slučaju iz stavka 2. ovoga članka ne može naplatiti od pojedinih članova, naplatit će se od ostalih članova u međusobnom srazmjeru njihovih udjela.

Ako u slučaju iz stavka 2. ovoga članka udjel nije prethodno prodat, članovi društva stječu pravo na dio dobiti i dio imovine preostale po likvidaciji koji pripada pokrivenom udjelu, srazmjerno učešću u pokriću iznosa do pune vrijednosti udjela.

Članak 312.

Za iznos neplaćenog dijela uloga koji je potreban za namirenje stečajnih vjerovnika, i bez prethodno provedenih postupaka iz čl. 308. i 309. ovoga zakona, odgovaraju solidarno članovi društva u stečaju i prethodnici čiji su sljednici tijekom posljednje dvije godine prije otvaranja i tijekom stečaja bili uredno prijavljeni za upis u knjigu udjela, uz pravo međusobnog regresa za dio izvršene uplate koji prelazi srazmjerno pripadajući iznos obveze.

Ukoliko se postupak iz čl. 307. do 310. provodi radi izmirenja nepravodobne uplate povećanja temeljnog kapitala, ne odgovaraju oni prethodnici koji su glasovali protiv odluke o povećanju temeljnog kapitala ili u vrijeme njenog donošenja nisu bili članovi društva.

3. Udjeli

Članak 313.

Udjel člana društva je razmjeran učešću njegovog uloga u temeljnom kapitalu. Svaki član društva ima jedan udjel.

Udjel člana društva se povećava kad uplati novi ulog ili stekne udjel drugog člana.

Kada član društva stekne udjel drugog člana, prava trećih osoba i posebna prava ili obveze člana vezane za raniji ili naknadno stečeni udjel ne obuhvataju ostatak udjela.

Članak 314.

Uprava društva dužna je voditi knjigu udjela na način kojim se osigurava točna i potpuna evidencija o članovima društva i njihovim udjelima.

Uprava društva dužna je, najkasnije osam dana od dana upisa osnivanja društva u registar društava, uspostaviti knjigu udjela u koju obvezatno unosi:

- 1) ime i prezime ili tvrtku i adresu prebivališta ili sjedišta članova društva;
- 2) vrstu i iznos ugovorenog uloga i uplaćeni iznos;
- 3) posebna prava i obveze vezane za udjel.

Punovažan je svaki akt savjesne treće osobe koji je zasnovan na pouzdanju u točnost upisa u knjigu udjela.

Članak 315.

Uprava društva dužna je odmah upisati svaku izmjenu podataka upisanih u knjigu udjela.

Uprava društva dužna je prijaviti za upis u registar društava promjene u knjizi udjela.

Uprava društva dužna je svake godine podnijeti registru društava spisak članova društva sa visinom njihovih ugovorenih i uplaćenih uloga, najkasnije 30 dana po isteku zakonom utvrđenog roka za sačinjavanje godišnjeg obračuna.

4. Prijenos udjela

Članak 316.

Udjeli u društvu su prenosivi.

Prijenos udjela vrši se pismenim ugovorom i nasljeđivanjem.

Udjeli za koje je vezana ugovorena obveza dodatne činidbe ni u kom slučaju ne mogu se prenijeti bez izričite pismene suglasnosti društva.

Članak 317.

Članovi društva imaju pravo preče kupnje udjela.

Član društva koji prodaje udjel dužan je u pismenoj formi preko uprave društva obavijestiti ostale članove o cijeni i drugim uvjetima prodaje.

Ako niko od članova u pismenoj formi preko uprave društva ne prihvati ponudu za kupnju, ili izjavi interes a posao ne bude zaključen, u roku od 30 dana, član može svoj udjel prodati trećim osobama pod uvjetima koji ne mogu biti povoljniji od ponude iz stavka 2. ovoga članka.

Kada više članova društva izjavi interes za kupnju, a ne postignu sporazum ko će preuzeti udjel ili u kojim omjerima će više njih preuzeti udjel, ili suglasno izjave da se ne žele međusobno nadmetati u pogledu cijene, udjel će otkupiti tako što će ga podijeliti srazmjerno međusobnom odnosu njihovih uplaćenih uloga.

Članovi društva imaju pravo preče kupnje i kada se udjel prodaje u izvršnom postupku.

Članak 318.

Član društva ili društvo može tužbom kod suda zahtijevati dozvolu prijena udjela ako društvo odbije dati suglasnost za prijenos udjela članu koji je ulog u cijelosti uplatio, ili član koji je udjel ponudio na prodaju bez opravdanog razloga odbije prenijeti udjel na osobu koju mu društvo imenuje.

Kada sud donese odluku kojom dozvoljava prodaju udjela, društvo ima pravo u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke obavijestiti člana da dopušta da, uz iste uvjete, dopušta prodaju drugoj osobi koja je te uvjete prihvatila.

Članak 319.

Kada se udjel za čiji prijenos je potrebna suglasnost društva prodaje u izvršenju ili stečaju, sud je dužan procijeniti udjel i obavijestiti društvo, vjerovnike koji su dobili dozvolu prinudnog izvršenja putem suda i osobe kojima prema knjizi udjela pripada neko stvarno pravo na tom udjelu.

Udjel će se prodati po odredbama zakona o izvršenju ili zakona o stečaju bez suglasnosti društva, ako drugi član društva ili treća osoba koju društvo prihvata ne preuzme udjel po isteku 15 dana od dana kada je društvo obaviješteno za ponudenu cijenu koja dostiže procjenu suda ili višu cijenu preuzimanja.

Članak 320.

Ako su više osoba vlasnici jednog udjela, zajednički ostvaruju prava i solidarno odgovaraju za obveze koje se odnose na taj udjel.

Ako vlasnici udjela ne odrede zajedničkog zastupnika, pravne radnje poduzete od strane društva prema jednom od njih djeluju prema svima.

Članak 321.

Naslijeđivanje udjela ne može se ograničiti.

Članak 322.

Udjel u društvu može se dijeliti na idealne dijelove i tako prenositi u slučaju naslijeđivanja i prijenosa na druge članove društva i drugim slučajevima izričito utvrđenim ugovorom ili statutom, uz pismenu suglasnost društva, ali ne prije isteka jedne godine od dana upisa osnivanja društva u registar društava.

Članak 323.

Prijenos i prijelaz udjela proizvodi pravni učinak prema društvu od trenutka upisa u knjigu udjela.

Ako nije upisan u knjigu udjela, prijenos i prijelaz udjela proizvodi pravni učinak prema društvu od dana zaključivanja pravnog posla ili pravomoćnosti odluke o naslijeđivanju.

5. Stjecanje i zalog vlastitih udjela

Članak 324.

Društvo može steći vlastiti udjel koji je u cijelosti uplaćen.

Društvo ne može stjecati vlastite udjele na teret temeljnog kapitala.

Članak 325.

Društvo može uzeti u zalog vlastiti udjel koji je u cijelosti uplaćen, ako je iznos potraživanja društva u cijelosti osiguran tim zalogom i ako ukupna vrijednost vlastitih udjela uzetih u zalog nije veća od polovice temeljnog kapitala društva.

6. Dobit

Članak 326.

Dobit se dijeli među članovima društva u razmjeru sa visinom udjela, ako drugačije nije ugovoreno.

Članak 327.

Povrat iznosa isplaćenog članu društva na ime dobiti može se zahtijevati jedino kada uslijed isplate dobiti društvo nije u mogućnosti ispuniti obveze prema trećim osobama, i to do iznosa potrebnog za namirenje vjerovnika.

Zahtjev za povrat isplaćene dobiti u smislu stavka 1. ovoga članka zastarijeva u roku od tri godine od dana isplate.

7. Istupanje i isključenje člana

Članak 328.

Ugovorom ili statutom utvrđuju se uvjeti, postupak i posljedice istupanja iz društva.

Član društva ima pravo tužbom kod suda tražiti istupanje iz društva, ako su mu ostali članovi ili organi društva prouzročili štetu ili je spriječen da ispunjava svoje obveze, ili mu društvo nameće nesrazmjerne obveze.

Članak 329.

Član može biti isključen iz društva iz razloga i u postupku koji su unaprijed određeni ugovorom ili statutom društva.

Odluka o isključenju dostavlja se članu u pismenoj formi, uz navođenje razloga za isključenje.

Član koji je isključen iz društva može pobijati odluku o isključenju tužbom kod suda u roku od 30 dana od dana kada mu je odluka dostavljena.

Članak 330.

Istupanjem i isključenjem iz članstva u društvu prestaju prava koja iz tog članstva proizlaze.

Član koji je istupio i član koji je isključen ima pravo na nadoknadu tržišne vrijednosti udjela na dan prestanka članstva.

Ako je ulog člana bio u obliku prava korištenja određene stvari, ona će se vratiti članu po proteku roka određenog ugovorom ili statutom, koji ne može biti duži od tri mjeseca.

Po isteku roka iz stavka 3. ovoga članka, društvo ima pravo koristiti stvar dok bivši član ne ispuni obveze prema društvu.

III - UPRAVLJANJE

1. Skupština društva

Članak 331.

Društvo ima skupštinu, koju čine svi članovi društva.

Ukupan iznos temeljnog kapitala društva predstavljen je u skupštini sa 100 glasova, a član društva ima broj glasova srazmjeran njegovom udjelu u temeljnom kapitalu društva.

Ugovorom ili statutom može se odrediti da se o svim ili pojedinim pitanjima odlučuje bez sazivanja skupštine, pismenim glasovanjem.

U slučaju iz stavka 3. ovoga članka, članovima društva se dostavljaju pismeni prijedlozi s obrazloženjem i ostavlja rok za odgovor najmanje 15 dana, a za člana koji se ne izjasni u pismenom obliku smatra se da je glasao protiv prijedloga.

Skupština obvezatno odlučuje o godišnjem obračunu, raspodjeli dobiti i pokriću gubitka.

U društvu sa ograničenom odgovornošću s jednim članom, ovlasti skupštine vrši član društva.

Članak 332.

Skupštinu društva saziva:

1) uprava ili nadzorni odbor;

2) član ili članovi čiji udjeli čine najmanje desetinu temeljnog kapitala.

Uprava ili nadzorni odbor su dužni sazvati skupštinu najmanje jednom godišnje, i tijekom godine kada društvo ostvari gubitak veći od petine temeljnog kapitala prema posljednjem godišnjem obračunu.

Poziv za skupštinu dostavlja se preporučenom pošiljkom, najmanje 15 dana prije datuma održavanja, ako ugovorom ili statutom društva nije drugačije određeno.

U pozivu se određuje dnevni red i dostavljaju materijali za svaku točku dnevnog reda.

Član ili članovi društva čiji udjeli čine desetinu temeljnog kapitala imaju pravo izvršiti dopunu dnevnog reda, u roku od osam dana od dana prijema poziva za skupštinu.

Članak 333.

Skupština može odlučivati ako su, osobno ili putem punomoćnika, zastupljeni članovi čiji udjeli čine polovicu temeljnog kapitala društva.

Ako nije postignut kvorum iz stavka 1. ovoga članka, skupština se saziva sa istim dnevnim redom najkasnije za 15 dana od prvobitno zakazanog dana održavanja.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka skupština može odlučivati ako su zastupljeni udjeli koji čine petinu temeljnog kapitala društva.

Članak 334.

Član društva ima pravo pobijati odluku skupštine protiv koje je glasao, tužbom kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana donošenja odluke.

2. Uprava društva

Članak 335.

Poslovanje društva vodi i društvo zastupa uprava.

Upravu čine jedna ili više osoba, koje ne moraju biti članovi društva, imenovanih na način i za period utvrđen osnivačkim aktom ili statutom društva.

Kada uprava ima više članova, osnivačkim aktom ili statutom se uređuju njihove ovlasti i odgovornosti.

3. Nadzor

Članak 336.

Ugovorom ili statutom može se odrediti da društvo s ograničenom odgovornošću ima nadzorni odbor.

Nadzorni odbor obvezatan je imati društvo koje ima više od deset članova i društvo koje ima temeljni kapital u iznosu većem od 1,000.000 KM i najmanje dva člana.

Članak 337.

Član društva koje nema nadzorni odbor ima pravo da neposredno nadzire poslovanje društva, poslovne knjige i spise, zalihe i blagajničko poslovanje i sačini bilancu društva za svoje potrebe.

4. Zaštita prava manjine i revizija

Članak 338.

Član ili grupa članova društva čiji udjeli čine desetinu temeljnog kapitala mogu tražiti od suda da odredi vanjskog revizora.

Sud će imenovati revizora ako predlagači učine vjerovatnim da je učinjena ozbiljna povreda zakona, ugovora ili statuta društva.

Naknadu troškova revizije dužni su predujmiti predlagatelji, ako sud ne odredi da društvo uplati predujam.

Članak 339.

Član društva koji je tražio reviziju ne može tijekom revizije prenijeti svoj udjel bez suglasnosti društva.

Članak 340.

Revizor dostavlja izvješće sudu.

Ako se strane drugačije ne dogovore, visinu naknade revizora određuje sud.

Članak 341.

Sud može, na temelju nalaza revizije, naložiti društvu da u određenom roku održi skupštinu koja će razmotriti izvješće revizora.

Članak 342.

Član društva ima pravo tražiti da društvo podnese zahtjev prema članovima uprave i nadzornog odbora za naknadu štete prouzročene povredom zakona, ugovora ili statuta društva.

Kada je u društvu odbijen prijedlog da se podnese zahtjev za naknadu štete prema članovima uprave i nadzornog odbora ili ako o takvom prijedlogu nije pravodobno odlučeno, član društva ima pravo tužbom kod suda zahtijevati naknadu štete društvu, u roku od 90 dana od dana kada je prijedlog odbijen ili od kada je propušteno donošenje odluke.

Tijekom spora iz stavka 1. ovoga članka, tužitelji ne mogu bez suglasnosti društva raspolagati svojim udjelima.

IV - POVEĆANJE I SMANJENJE TEMELJNOG KAPITALA

1. Povećanje temeljnog kapitala

Članak 343.

Temeljni kapital povećava se na temelju odluke skupštine društva s ograničenom odgovornošću, uplatom ili unošenjem novih uloga.

Članovi društva imaju pravo prvenstva uplate novih uloga, u razmjeri svojih udjela u temeljnom kapitalu, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke o povećanju temeljnog kapitala, ako osnivačkim aktom ili statutom nije drugačije određeno.

Osoba koja pristupa društvu, potpisuje izjavu da prihvata sve obveze i prava utvrđene ugovorom i statutom.

Društvo ne može davati zajmove, kredite ili osiguranja za stjecanje svojih udjela.

U postupku restrukturiranja ili financijske konsolidacije društva novi udjeli mogu se stjecati i na drugi način, ukoliko je to propisano posebnim zakonom.

Članak 344.

Povećanje temeljnog kapitala iz rezervi može se vršiti ako financijsko izvješće i izvješće revizora za posljednju poslovnu godinu utvrđuje da nema nepokrivenog gubitka.

Povećanje temeljnog kapitala društva iz rezervi vrši se povećanjem nominalnih iznosa udjela.

2. Smanjenje temeljnog kapitala

Članak 345.

Temeljni kapital društva može se smanjiti odlukom skupštine društva, sukladno ovom zakonu, osnivačkom aktu i statutu društva, ali ne ispod iznosa iz članka 302. ovoga zakona.

Članak 346.

Odluku o smanjenju temeljnog kapitala društvo je dužno dostaviti sudskom registru i objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

Oglasom iz stavka 1. ovoga članka, društvo obavještava vjerovnike da je spremno izmiriti obveze ili za njih dati osiguranje.

Članak 347.

Po proteku objavljenog roka za prijavu vjerovnika, podnosi se prijava za upis smanjenja temeljnog kapitala u registar društava.

Članak 348.

Isplata razlike vrijednosti udjela članovima društva na temelju smanjenja temeljnog kapitala može se vršiti nakon upisa smanjenja u registar društava.

Od dana upisa smanjenja temeljnog kapitala u registar društava prestaju obveze uplate preostalih neuplaćenih uloga.

V - PROMJENA OBLIKA I PRESTANAK DRUŠTVA

1. Promjena oblika

Članak 349.

Društvo s ograničenom odgovornošću može promijeniti oblik u dioničko društvo, na temelju odluke skupštine donesene dvotrećinskom većinom glasova svih članova društva.

Na temelju odluke iz stavka 1. ovoga članka, članovi stječu dionice dioničkog društva srazmjerno njihovom učešću u temeljnom kapitalu društva s ograničenom odgovornošću.

Dioničko društvo nastalo promjenom oblika društva s ograničenom odgovornošću mora imati temeljni kapital najmanje u iznosu utvrđenom ovim zakonom.

Članak 350.

Uprava društva s ograničenom odgovornošću podnosi Povjerenstvu zahtjev za odobrenje promjene oblika u dioničko društvo, uz koji prilaže odluku skupštine o promjeni oblika i ugovor s Registrom.

Povjerenstvo je dužno donijeti odluku najkasnije 60 dana od dana prijema zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka.

Na temelju odluke Povjerenstva o odobrenju promjene oblika, izvršit će se upis promjene oblika društva u registar društava.

2. Pripajanje i spajanje

Članak 351.

Društvo s ograničenom odgovornošću može se spojiti s drugim društvom s ograničenom odgovornošću ili dioničkim društvom ili se pripojiti jednom od njih, ali ne prije isteka dvije godine od dana upisa društva u registar društava.

Članak 352.

Imovinom spojenih društava upravljat će se posebno, tako da je u odnosu spojenih društava i odnosu prema vjerovnicima odvojeno predstavljena imovina svakog od spojenih dioničkih društava.

Društvo sljednik je dužno, prema sopstvenoj procjeni, tri puta, u razmacima ne kraćim od 15 ni dužim od 30 dana, objaviti da napušta odvojeno upravljanje imovinom spojenih društava i pozvati vjerovnike da, najkasnije šest mjeseci od treće objave, društvu sljednika prijave potraživanja nastala prije upisa spajanja u registar društava.

Odvojeno upravljanje imovinom spojenih društava ne smije se napustiti prije isteka roka iz stavka 2. ovoga članka i ispunjavanja obveza prema vjerovnicima, koji su od društva sljednika zahtijevali isplatu ili osiguranje potraživanja.

3. Prestanak društva

Članak 353.

Društvo s ograničenom odgovornošću prestaje, sukladno zakonu i statutu:

- 1) spajanjem, pripajanjem i podjelom;
- 2) odlukom skupštine;
- 3) odlukom suda; i
- 4) stečajem.

U društvu s ograničenom odgovornošću s jednim članom odluku o prestanku donosi član društva.

Članak 354.

Odluka o prestanku društva s ograničenom odgovornošću dostavlja se registarskom sudu, najkasnije osam dana od dana donošenja.

Članak 355.

Društvo s ograničenom odgovornošću prestaje odlukom suda:

- 1) po tužbi jednog ili više vjerovnika čija dospjela a neizmirena potraživanja premašuju polovicu temeljnog kapitala društva;
 - 2) ako skupština društva nije održana osam mjeseci od isteka roka za izradu godišnjeg obračuna;
 - 3) kada se i poslije izricanja kazni nastavljaju povrede zakona i drugih propisa kojim se ugrožavaju interesi vjerovnika;
 - 4) kada se stečaj završi diobom stečajne imovine;
 - 5) ako stečaj nije pokrenut jer imovina društva nije dovoljna za pokriće troškova stečajnog postupka ili se stečaj obustavi zbog nedovoljne imovine.
- Odluka suda upisuje se po službenoj dužnosti i u registar društava.

4. Likvidacija

Članak 356.

Kada društvo s ograničenom odgovornošću prestane na temelju odluke skupštine ili odluke suda, pokreće se postupak likvidacije.

U slučaju prestanka društva na temelju odluke skupštine, likvidaciju provodi uprava društva, a u slučaju prestanka na temelju odluke suda, likvidatora imenuje sud.

Likvidatora društva s ograničenom odgovornošću s jednim članom imenuje sud.

Članak 357.

Od dana donošenja odluke o prestanku, organi društva s ograničenom odgovornošću rade sukladno odredbama zakona kojim se uređuje postupak likvidacije.

Sud može postaviti skrbnika društva, koji obavlja poslove vezane za likvidaciju, a organi društva postupaju samo po nalogu i uz suglasnost skrbnika.

Članak 358.

Uprava ili likvidator društva s ograničenom odgovornošću dužni su objaviti najmanje u jednom domaćem dnevnom listu da je pokrenut postupak likvidacije, tri puta od dana donošenja odluke iz članka 356. ovoga zakona, u razmacima od 15 do 30 dana.

Obaviješću iz stavka 1. ovoga članka, uprava ili likvidator društva dužni su pozvati vjerovnike da prijave potraživanja, najkasnije šest mjeseci od dana posljednjeg objavljivanja.

Obavijest iz stavka 1. ovoga članka, uprava ili likvidator društva dužni su uputiti poznatim vjerovnicima pojedinačno.

Članak 359.

Likvidator je dužan, najkasnije do kraja poslovne godine u kojoj je pokrenut postupak likvidacije, sačiniti i podnijeti skupštini na odobrenje početnu likvidacijsku bilancu.

Skupština društva s ograničenom odgovornošću dužna je istodobno s odobrenjem početne likvidacijske bilance razriješiti nadzorni odbor i upravu.

Likvidator je dužan na kraju svake poslovne godine skupštini društva podnijeti bilancu stanja i bilancu uspjeha i izvješće o tijeku likvidacije.

Članak 360.

Likvidator je dužan okončati tekuće poslove društva s ograničenom odgovornošću, naplatiti potraživanja, unovčiti ostalu imovinu i izmiriti obveze društva.

Od članova društva koji udjele nisu platili u cjelini, likvidator će naplatiti dio razmjernan obvezama društva.

Članak 361.

Likvidator je dužan deponirati na posebnom računu novac potreban za izmirenje:

- 1) poznatih obveza za koje se vjerovnici nisu prijavili;
- 2) obveza koje nisu dospjele;
- 3) spornih obveza.

Po isteku godine dana od trećeg objavljivanja obavijesti iz članka 358. stavak 1. ovoga zakona, iz imovine preostale nakon izdvajanja iznosa iz stavka 1. ovoga članka, isplaćuju se članovi društva s ograničenom odgovornošću, sukladno osnivačkom aktu i statutu.

Ako imovina društva nije dovoljna za isplatu punog iznosa uplaćenih uloga, imovina se dijeli članovima društva srazmjerno udjelima.

Likvidator je dužan deponirati na posebnom računu pripadajuće iznose iz st. 2. i 3. ovoga članka koji članovima društva nisu isplaćeni.

Članak 362.

Likvidator je dužan nakon provedenih radnji iz čl. 360. i 361. ovoga zakona sazvati skupštinu društva s ograničenom odgovornošću i podnijeti završni obračun.

Nakon sačinjavanja završnog obračuna, likvidator je dužan podnijeti prijavu za upis prestanka društva u registar društava.

ŠESTI DIO: KAZNE NE ODREDBE

Članak 363.

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 200.000,00 KM društvo koje:

- 1) obavlja djelatnost protivno odredbama ovoga zakona;
- 2) nema stvarno sjedište prema sjedištu upisanom u registar društava ili ne prijavi promjenu sjedišta za upis u registar društava;
- 3) ima ili koristi tvrtku protivno odredbama ovoga zakona ili u svojim poslovnim pismima i narudžbama ne navodi sve podatke sukladno odredbama ovoga zakona;
- 4) poveća temeljni kapital protivno odredbama članka 130. ovoga zakona;
- 6) odobri ili prima uplate dionica u ratama protivno odredbama članka 133. ili oslobodi upisnika obveze plaćanja upisanih dionica protivno odredbi članka 134. ovoga zakona;
- 7) poveća temeljni kapital emisijom novih dionica protivno odredbi članka 139. ovoga zakona;
- 8) poveća nominalnu vrijednost dionica ili emitira besplatne dionice protivno odredbama čl. 144. do 146. ovoga zakona;
- 9) poveća temeljni kapital iz vlastitih sredstava protivno odredbama čl. 152. do 156. ovoga zakona;
- 10) ne plati iz vlastitih sredstava razliku između cijene i nominalne vrijednosti dionica sukladno odredbama članka 157. ovoga zakona;
- 11) smanjenjem temeljnog kapitala ugrozi izvršavanje obveza prema vjerovnicima, protivno odredbama članka 161. ovoga zakona;
- 12) vrši isplate na temelju smanjenja temeljnog kapitala ili odustane od emisije dionica čija nominalna vrijednost nije u cjelini plaćena, prije upisa smanjenja temeljnog kapitala u Registar emitenata, protivno odredbama članka 163. ovoga zakona;
- 13) ne obavijesti vjerovnike o smanjenju temeljnog kapitala, sukladno odredbama čl. 164. i 165. ovoga zakona;
- 14) vrši otkup dionica protivno odredbi članka 165. stavak 3. ovoga zakona;
- 15) vrši smanjenje temeljnog kapitala protivno odredbama članka 167. ovog zakona;
- 16) ne isplati povučene dionice u roku iz članka 170. stavak 2. ovoga zakona;
- 17) ne otkupi ponuđene dionice sukladno odredbama čl. 173. i 174. ovoga zakona;
- 18) poveća temeljni kapital prije izvršenog upisa smanjenja temeljnog kapitala, protivno odredbi članka 179. ovoga zakona;
- 19) ne vrši izdvajanje u fond rezervi sukladno odredbama čl. 180. i 181. ovoga zakona;
- 20) koristi fond rezervi protivno odredbama članka 182. ovoga zakona;

- 21) dionice i privremenice emitirane umjesto poništenih prodaje protivno odredbama članka 192. ovoga zakona;
- 22) donese odluku o isplati protivno odredbama članka 196. stavak 1. ovoga zakona;
- 23) ako isključi ili ograniči pravo preče kupnje dionica protivno odredbi članka 203. Zakona;
- 24) ne omogući dioničaru ili punomoćniku uvid u isprave sukladno odredbama čl. 204. i 235. ovoga zakona;
- 25) izravno ili neizravno upiše vlastite dionice ili stekne vlastite dionice protivno odredbama čl. 213. do 215. ovoga zakona;
- 26) daje ili jamči avanse, zajmove i kredite protivno odredbi članka 225. ovoga zakona;
- 27) ne čuva isprave sukladno odredbi članka 242. stavak 1. ovoga zakona;
- 28) ima nadzorni odbor sastavljen protivno odredbama članka 248. ovoga zakona;
- 29) ne osigura odvojeno upravljanje imovinom spojenog ili pripojenog društva sukladno odredbi čl. 351. i 352. ovoga zakona;
- 30) ne vodi knjigu udjela sukladno odredbama čl. 314. i 315. ovoga zakona;
- 31) nema nadzorni odbor u slučajevima iz članka 336. stavak 2. ovoga zakona;
- 32) ne održi skupštinu po nalogu suda u slučaju iz članka 341. ovoga zakona;
- 33) poveća temeljni kapital protivno odredbama članka 344. ovoga zakona,
- 34) odluku o smanjenju temeljnog kapitala ne dostavi registru društava ili ne objavi, sukladno odredbama članka 346. ovoga zakona.

Članak 364.

Za prekršaj iz članka 363. ovoga zakona kaznit će se i odgovorna osoba u društvu novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM.

Članak 365.

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM predsjednik i članovi nadzornog odbora društva koji:

- 1) ne sazove skupštinu u slučaju iz članka 185. stavak 1. ovoga zakona;
- 2) ne prijavi nadzornom odboru kupovinu dionica nove emisije u slučaju iz članka 202. ovoga zakona;
- 3) ne obavijesti dioničare o stjecanju vlastitih dionica, sukladno odredbama čl. 215. i 221. ovoga zakona;
- 4) ne objavi obavijest o prijedlozima dioničara sukladno odredbama članka 231. ovoga zakona;
- 5) ne objavi obavijest o ponovnom sazivanju skupštine sukladno odredbama članka 233. ovoga zakona;
- 6) ne sazove skupštinu radi razmatranja godišnjeg financijskog izvješća, u roku iz članka 236. stavak 2. ovoga zakona;
- 7) ne sazove skupštinu radi ponovnog odlučivanja sukladno članku 240. ovoga zakona;
- 8) postupaju protivno odredbama članka 252. stavak 4. i članka 258. ovoga zakona.

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM tajnik društva koji:

- 1) ne postupi prema zaduženju iz članka 232. stavak 5. ovoga zakona i
- 2) ne sazove konstituirajuću sjednicu nadzornog odbora sukladno članu 250. stavak 4. ovoga zakona.

Članak 366.

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM ravnatelj i član uprave društva koji:

- 1) ne prijavi nadzornom odboru kupovinu dionica nove emisije u slučaju iz članka 214. ovoga zakona;
- 2) ne prijavi nadzornom odboru financijski interes ili sudjeluje u poslovnom odnosu, protivno odredbama članka 267. ovoga zakona.
- 3) u roku ne postupi po odredbama članka 368. ovoga zakona.

Članak 367.

Za prekršaj kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 50,00 KM do 3.000,00 KM osoba koja:

- 1) u društvu osnuje ili organizira osnivanje organizacija, ili provodi aktivnosti protivno odredbama članka 43. ovoga zakona.

SEDMI DIO: PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 368.

Sva gospodarska društva, uključujući i ona sa učešćem državnog kapitala u vlasničkoj strukturi, dužna su oblik, tvrtku, temeljni kapital i statut uskladiti sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Članak 369.

Danom početka primjene ovog zakona, prestaje da važi Zakon o gospodarskim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08, 88/08, 7/09, 63/10 i 75/13).

Članak 370.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenim novinama Federacije BiH”.

OBRAZLOŽENJE UZ NACRT ZAKONA O GOSPODARSKIM DRUŠTVIMA

I – USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi članka III. 1. b), koji je izmjenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku korištenja zemljišta na federalnoj razini.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je svojim Programom rada za razdoblje 2012. – 2014. kao strateški prioritet identificirala intenziviranje gospodarskog razvoja, te utvrdila da će naglasak u ovom razdoblju biti na jačanju domaćeg tržišta i uklanjanju barijera. Između ostalog, neophodno je preduzeti snažne mjere na smanjenju administrativnih barijera i opterećenja gospodarskim subjektima, prije svega u oblasti otpočinjanja poslovanja (registracija firme itd.). Sukladno postavljenim ciljevima u oblasti poslovanja i funkcioniranja gospodarskih društava neophodno je usvojiti i nove europske standarde korporativnog upravljanja. Istovremeno moraju se ustanoviti učinkoviti mehanizmi za praćenje primjene tih standarda.

U cilju unapređenja ekonomskog prostora Federacije Bosne i Hercegovine neophodno je sprovesti brojne aktivnosti na usklađivanju poslovnog okruženja. Poslovno okruženje u Federaciji Bosne i Hercegovine karakteriziraju brojna regulatorna ograničenja, zastarjeli, nejasni i neprimjenjivi propisi, te sporost u postupanju nadležnih organa. Ovim se značajno usporava proces ukupnog ekonomskog razvoja, a između ostalog i nameću značajni ekonomski troškovi gospodarskim subjektima.

Zakon o gospodarskim društvima („Službene novine Federacije BiH“, br. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08, 88/08, 7/09, 63/10 i 75/13) je sistemski zakon koji regulira ove oblasti čija je implementacija izravno povezana za ostvarenjem postavljenih ciljeva Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Zakon je u primjeni od 1999. godine i od tada do danas je pretrpio niz izmjena i dopuna.

U razdoblju od 2000. do 2010. godine trećina ukupnog teksta zakona je izmijenjena, odnosno u 100 članaka su izvršene materijalne izmjene i dopune, 18 članaka je brisano, tri nova članka su uvedena, a izvršene su i brojne tehničko-terminološke korekcije. Značajnije izmjene su izvršene tijekom 2003. godine, pogotovo uzimajući u obzir obim, te sam pristup usvajanju izmjena i njihov pravno-sistemski učinak. Te izmjene su temeljene na usklađivanju zakona s principima Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), direktivama Evropske unije (EU), a u određenoj mjeri je izvršeno i približavanje potrebama poslovne prakse prema dotadašnjim iskustvima.

Iako je pretrpio brojne izmjene i dopune, te je prijedlog prečišćenog teksta dostavljen na nadležno postupanje zakonodavno-pravnim povjerenstvima oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine još 2009. godine, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine do danas nije utvrdio prečišćeni tekst ovog zakona.

Imajući u vidu značaj ovog zakona u postizanju napretka i ispunjavanju zahtjeva vezanih za proces približavanja Europskoj Uniji, revizija i izmjene postojećeg Zakona o gospodarskim društvima su identificirane kao jedan od preduvjeta obuhvaćenih stand by aranžmanom sa Međunarodnim montarnim fondom (MMF). Također, Zakon o gospodarskim društvima kao sustavni zakon, predstavlja i jedan od elemenata matrice za pregovore oko novog zajma Svjetske banke vezanog za proračunsku potporu unapređenju razvojnih politika u Bosni i Hercegovini. Akcenat se u oba slučaja stavlja, između ostalog na poslovno okruženje pri čemu je cilj privlačenje što većeg broja investicija, kako domaćih, tako i inostranih, a kojima će se podržati srednjoročni ekonomski rast. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je opredjeljena da nastavi ulagati napore s ciljem pojednostavljenja postupaka i jačanja transparentnosti u ovoj oblasti.

S tim u svezi, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je po zaključku Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u listopadu 2012. godine formiralo međuresornu radnu skupinu koju čine i predstavnici Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva financija, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Federalnog ministarstva trgovine, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, te Federalnog ministarstva razvoja, obrta i poduzetništva. Skupina je u svom radu, uz tehničku pomoć Međunarodne finansijske korporacije (IFC), članice Grupacije Svjetske banke pripremila Izvještaj o analizi utjecaja propisa temeljen na važećim odredbama Zakona o gospodarskim društvima. Analizirane su tri oblasti regulirane ovim Zakonom – registracija društava i početak obavljanja djelatnosti, upravljačke strukture društva, te način funkcioniranja povezanih društava.

Pomenutom analizom, te dosadašnjom primjenom odredbi važećeg Zakona o gospodarskim društvima u praksi uočeno je da one imaju određeni broj značajnih nedostataka koji negativno djeluju na nesmetan rad i funkcioniranje organa upravljanja i poslovanje gospodarskim društvima, a što bez sumnje negativno djeluje na cjelokupan poslovni ambijent i privlačenje novih investicija.

Imajući sve ovo u vidu nametnula se potreba izrade potpuno novog Zakona o gospodarskim društvima.

III – OBRAZLOŽENJE NAJZNAČAJNIJIH PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Razlozi za donošenje ovog zakona sadržani su u potrebi stvaranja pretpostavki za unapređenje poslovnog okruženja kojim bi se omogućilo lakše osnivanje i poslovanje gospodarskih društava, jasnije definirala uloga i nadležnosti upravljačkih struktura u društvima, te unaprijedile i precizirale odredbe vezane za uspostavljanje i funkcioniranje povezanih društava.

U dijelu koji se odnosi na registraciju i početak obavljanja djelatnosti, Bosna i Hercegovina, odnosno Federacija Bosne i Hercegovine u svim istraživanjima se

nalazi na dnu ljestvice u segmentu jednostavnog i jeftinog pokretanja poslovanja. Bosna i Hercegovina je u protekle dvije godine na 162. mjestu u Izvještaju Svjetske banke "Doing Business", od svih ekonomija Jugoistočne Europe na pretposljednem mjestu. Postupak upisa poslovnog subjekta u Registar društava u Federaciji Bosne i Hercegovine poslovni sektor košta u prosjeku oko 3 miliona KM. Pri tome se strani investitori sve rjeđe odlučuju na pokretanje poslovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, upravo zbog komplikovanog procesa i nejasnih propisa.

U oblasti korporativnog upravljanja trenutni zakonski okvir predviđa dvodomno upravljanje, tj. razdvojenost između nadzornog odbora i uprave. Iako postoje određena kretanja i izmjene u načinu upravljanja u okruženju, Federacija Bosne i Hercegovine sukladno preporukama iz Izvještaja o analizi procjene utjecaja propisa, bi trebala pri dvodomnom sistemu, sukladno kontinentalno-europskim standardnim oblikom upravljanja, imati u vidu potrebu jasnog razdvajanja između strateškog upravljanja i nadzora (nadzorni odbor) i menadžmenta (uprave) gospodarskog društva. S tim u svezi, neophodno je bilo izvršiti dorade u rješenjima sadržanim u ovom zakonu.

Domaće vlasti su, sukladno članovima 70. i 87. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, dužne uspostaviti suradnju u pogledu postepenog usklađivanja postojećih zakona i budućeg zakonodavstva s pravnom tečevinom Unije, ali i ojačati provođenje ekonomske reforme, s ciljem jačanja gospodarstva, poslovnog okruženja i ekonomskih politika. Cilj je, između ostalog, omogućiti slobodno i jednostavno upostavljanje i registraciju gospodarskih društava, jačanje učinkovitosti i konkurentnosti društava, jačanje kapaciteta za prekograničnu suradnju, te modernizacija zakona, principa registracije, poslovanja, korporativnog upravljanja.

U dijelu I Zakona, člankom 6., nakon obavljenih konsultacija sa predstavnicima Federalne uprave za inspeksijske poslove, propisuje se način početka obavljanja djelatnosti. Društvo može obavljati sve zakonom propisane djelatnosti, pri čemu se za djelatnosti gdje je izričito potrebna prethodna suglasnost ili dozvola nadležnog organa, propisuje da je naležni organ dužan donijeti propise kojim se reguliraju ti uvjeti.

Člankom 10., uređuje se pitanje osnivanja podružnica gospodarskih društava, na način da se osnivanje podružnica na području Federacije Bosne i Hercegovine omogućava i domaćim i stranim gospodarskim društvima s tim da je predviđeno da se podružnica registruje sukladno Zakonu o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH”, br. 27/05, 68/05 i 43/09). Ovom izmjenom prihvata se i jedna od preporuka Vijeća stranih investitora u Bosni i Hercegovini, te se ujedno vrši usklađivanje Zakona o gospodarskim društvima sa člankom 51. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kojim je utvrđeno da će Bosna i Hercegovina u pogledu poslovnog nastanjivanja društava Zajednice na teritoriji Bosne i Hercegovine odobriti tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji daje vlastitim društvima, a što uključuje i osnivanje podružnica, kao i usklađivanje sa odgovarajućim zakonima u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu. Obzirom da je predloženom izmjenom predviđeno da podružnicu mogu osnovati i strana gospodarska društva, odnosno gospodarska društva koja nisu upisana u registru poslovnih subjekata koji vode domaći sudovi, to je potrebno izvršiti i odgovarajuće izmjene Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Člankom 16., preciziraju se odredbe vezane za uporabu naziva i vlastitih imena, odnosno predviđa se nadležnost organa uprave za odobrenje uporabe naziva.

Člankom 19., uvodi se načelo prvenstva prilikom upisa tvrtke, s ciljem zaštite osnivača i jačanja konkurentnosti. Ovom odredbom se rješavaju situacije gdje nekoliko osnivača podnosi prijavu za osnivanje s istim bitnim sastojcima, poput oznaka, uslužnih znakova i slično.

Člancima 24. i 25., preciziraju se odgovornosti i obveze osoba sa ovlastima za zastupanje, odnosno precizira se u kojim slučajevima su odgovorna za štetu koja nastane prekoračenje ovlasti, te u kojim slučajevima se ne smatraju odgovornim.

Člancima 32. – 37., definiraju se osoba koje imaju posebne dužnosti prema društvu. Posebno se tretira pitanje osobnog interesa, definiira se kada nastaje osobni interes, te ko se smatra članom obitelji u pravnom poslovanju društva. Također se precizira na koji način nastaje i sankcioniše se sukob interesa u poslovanju društava. Ovim odredbama se doprinosi pravnoj sigurnosti, smanjuje se mogućnost koruptivnih radnji, te se predviđa i mogućnost sankcioniranja istih.

Člancima 51. do 59, preciziraju se odredbe vezane za povezana društva, preciziraju se definicije, te se unapređuje dio koji se odnosi na poslovno udruženje, odnosno ekonomsku interesnu grupaciju. Pravilo je da svaki poslovni subjekt samostalni pravni i ekonomski entitet koji nastupa na tržištu poslovanjem ostvaruje dobit. Međutim, u poslovnom svijetu je tendencija sve većeg povezivanja poslovnih subjekata, tako da su gospodarska društva uglavnom povezana. Pod povezanim društvima smatraju se pravno samostalna društva koja su povezana kapitalom i/ili poduzetničkim ugovorom. Ekonomske interesne grupacije/poslovno udruživanje se temelji na Uredbi 2137/85 koja je stupila na snagu 1989. Godine. Od tada do danas su registrovana 2072 takva udruženja, pri čemu je ovakav oblik povezivanja od velikog značaja za mala i srednja poduzeća koja žele učestvovati u projektima na području EU, te drugim međunarodnim tržištima, čime se doprinosi jačanju njihove konkurentnosti.

Člancima 60. do 63., definira se postojanje i način funkcioniranja Registra društava. U dosadašnjim odredbama Zakona, precizirao se način upisa u Registar, te neophodne isprave. Zakon je u tom segmentu bio u koliziji sa naknadno usvojenim Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine, te je s tim u svezi uzrokovao nejasnoće i doprinosio pravnoj nesigurnosti u praksi. Propisani su različiti setovi dokumentacije, rokovi, te koraci pri samoj registraciji. Izmjenama članova 60. – 63. se definira postojanje registra, pri čemu se sam proces registracije, odnosno upisa vezuje za Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ovim članovima se još definira i obveza potpunosti i ažurnosti registra, te uvjeti za ništavost upisa. Utvrđeno je da je dosadašnjim odredbama oba zakona, postupak registracije poslovni sektor u Federaciji Bosne i Hercegovine godišnje koštao oko 3 miliona KM. Preciziranjem dokumentacije neophodne za proces registracije, te pojednostavljenjem samog procesa i skraćanjem postupka ostvarit će se znatne uštede u ovom dijelu i do 2 miliona KM.

U četvrtom dijelu Zakona, dijelu koji se odnosi na dionička društva, člancima 117. - 119. preciziran je način sazivanja i otvaranja skupštine, te rokovi i opcije ponovnog sazivanja.

Člankom 125. definira se da nominalna vrijednost dionice ne može biti manja od 1 KM, što je sukladno preporuci Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije

Bosne i Hercegovine, a i na tragu usklađivanja s odredbama propisa u region (Hrvatska-višekratnik broja 100, Srbija-100 dinara, Republika Srpska – 1 KM).

Člankom 132., definira se rok i način upisa povećanja temeljnog kapitala u Registar emitenata, prema prijedlogu Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine. Rok je 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, a povećanje postaje pravno valjano upisom u registar.

Člankom 133., sukladno preporuci da je financiranje kupovine dionica/udjela potrebno preciznije regulirati dodaje se i odredba prema kojoj dioničko društvo ne može davati zajmove, kredite ili osiguranja za stjecanje svojih dionica. Ovo je sukladno sa prethodno pribavljenim mišljenjem Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 07/1-49-3198-1/11 od 15.12.2011. godine, dok se ovom odredbom ostavlja mogućnost da se plaćanje dionica nove emisije može izvršiti i na način koji nije uređen odredbama Zakona o gospodarskim društvima ali samo ako je to predviđeno posebnim zakonom.

Člankom 141., propisuje se da je dioničko društvo dužno podnijeti zahtjev Povjerenstvu za odobrenje javne ponude dionica u roku određenom propisima o tržištu vrijednosnih papira što je sukladno sa mišljenjem Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 07/1-49-3198-1/11 od 15.12.2011. godine.

Člankom 147., u kontekstu uvjetnog povećanja temeljnog kapitala, predviđa se i mogućnost spajanja i pripajanja više dioničkih društava.

Člankom 152., propisuje se neophodnost potvrde revizorskog izvješća u procesu povećanja temeljnog kapitala iz vlastitih sredstava. Cilj je jačanje transparentnosti i pravne sigurnosti, te utemeljenosti na jasnim i preciznim podacima.

Člankom 232., precizira se način sazivanja skupštine, odnosno osobe koje mogu sazvati skupštinu, pri čemu se precizira da je, između ostalog, može sazvati i član odbora za reviziju. Istim člankom se precizira da je pojedinac koji saziva skupštinu dužan utvrditi odluke navedene za razmatranje na skupštini, te omogućiti dioničarima uvid u listu dioničara, financijsko izvješće, izvješća revizora, nadzornog odbora i odbora za reviziju, kao i uvid u sve druge dokumente koji se odnose na prijedlog odluka. Ovom formulacijom se preciznije utvrđuju prava dioničara i obveze sazivača skupštine.

Člankom 245., precizira se ništavnost odluke skupštine, a sukladno prijedlogu Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine, pri čemu se ništavnost može utvrditi pravomoćnom presudom suda.

Člankom 257., preciziraju se nadležnosti nadzornog odbora. Sukladno smjernicama OECD-a, nadzorni odbor bi trebao imati status ključnog organa dioničkog društva odgovornog za cjelokupno poslovanje društva. S tim u svezi, ovom odredbom se preciziraju nadležnosti u kontekstu strateškog vođenja dioničkog društva kroz poslovne strategije i planove poslovanja. Također se proširuje mogućnost formiranja pododбора, dok je do sada fokusu bio samo na dvije vrste i to odbor za naknade i odbor za imenovanje. Novom odredbom nadzorni odbor ima mogućnost da formira i veći broj pododбора ovisno o procjenjenim potrebama, pri čemu se jasno moraju definirati djelokrug rada i sastav svakog od tih odbora.

Članom 285., se precizira da dioničko društvo, prestaje i istekom vremena, ukoliko je bilo formirano na određeno vrijeme.

U petom dijelu Zakona koji se odnosi na društvo sa ograničenom odgovornošću, člankom 297., precizira se definicija društva, pri čemu se naglašava

da se djelatnosti obavljaju pod zajedničkom tvrtkom unošenjem udjela u unaprijed dogovoreni temeljni kapital.

Člankom 301., preciziraju se elementi osnivačkog akta društva, pri čemu se u te elemente ubraja i iznos troškova osnivanja, odnosno procijenjeni iznos svih troškova plaćenih od strane društva. Ovo se precizira s ciljem jasnog definiranja kolika je visina tih troškova, na koji način će se dijeliti i izmiriti.

Člankom 302., temeljni kapital je smanjen na 1.000 KM s ciljem unapređenja registracije društava u Federaciji Bosne i Hercegovine. Naime, Bosna i Hercegovina je u posljednje dvije godine u izvještaju Svjetske banke "Doing Business" u oblasti koja se odnosi na pokretanje poslovanja (registraciju d.o.o.) na 162. mjestu, bez tendencije za pozitivnim pomakom. Jedna od otežavajućih okolnosti je i visina neophodnog osnivačkog kapitala. Trend u svim zemljama u regionu je u proteklih nekoliko godina pokazao, da su susjedne ekonomije u cilju jačanja privatnog sektora i unapređenja poslovanja smanjivale visine neophodnog osnivačkog kapitala. Primjerice, u Makedoniji je osnivački kapital ukinut, u Crnoj Gori iznosi 1 euro (ca. 2 KM), u Hrvatskoj 10 kuna (ca. 2,70 KM), u Srbiji 100 dinara (ca. 2 KM), a u Republici Srpskoj odnedavno 1 KM (prilikom prvog osnivanja jednostavnog d.o.o.).

Člankom 343., propisuje se da društvo ne može davati zajmove, kredite ili obezbjeđenja za stjecanje svojih udjela, te da se u postupku restrukturiranja ili financijske konsolidacije društva novi udjeli mogu stjecati i na drugi način, ako je tako propisano drugim zakonom. Ovo se odnosi na povećanje i smanjenje temeljnog kapitala društva, a riječ je o usklađivanju s preporukama datim od strane Povjerenstva za vrijednosne papire Federacije Bosne i Hercegovine.

U šestom dijelu Zakona koji se odnosi na kaznene odredbe, člancima 363. – 367., precizirane su kaznene odredbe ovog zakona, a sukladno sa svim navedenim člancima. Imajući u vidu da je u proceduri Zakon o prekršajima u Federaciji Bosne i Hercegovine, ove odredbe u smislu visine kazni će vjerovatno biti mijenjane.

U sedmom dijelu Zakona, sadržane su prijelazne i završne odredbe kojim se propisuje stupanje na snagu Zakona.

IV – FINACIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine.